

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1963

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ε.Ε.Σ.Ν.
εγκ

Θ.Θ. Μ. Θ. Α.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

42258

Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΔΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΔΔΙΝΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1963

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

· Ή Αύγούλα προβάλλει ἀπὸ τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἔρχομὸ τοῦ "Ηλιου καὶ λέγει:

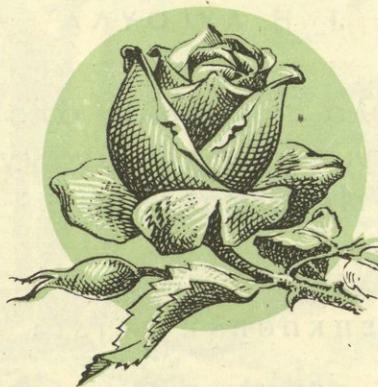
ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ.

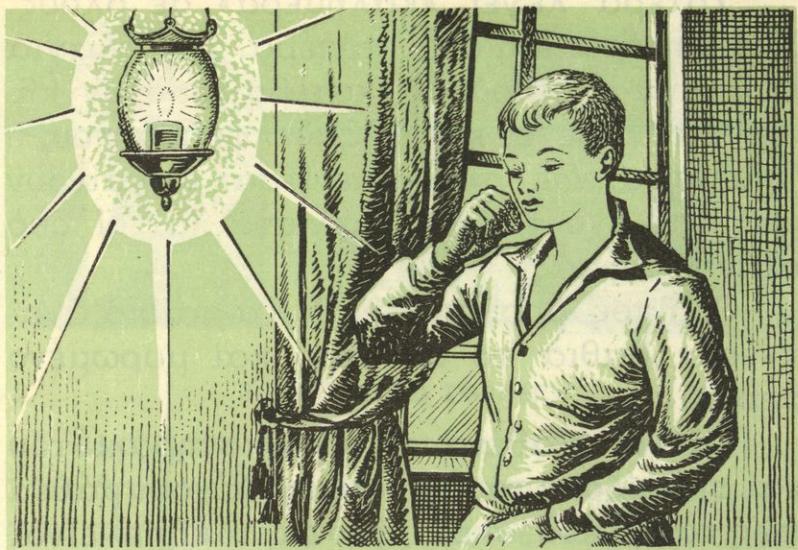
Σηκωθῆτε, παιδιά,
κελαϊδῆστε, πουλιά,
δένδρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
ἀνοιχθῆτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολισθῆτε.

Κι ὅλα ἐμπρὸς χαρωπὰ
μὲ δροσάτη καρδιὰ
καὶ τραγούδια γλυκὰ
τοιμασθῆτε,

Τὸ χρυσὸ βασιλιᾶ,
ποὺ σὲ λίγο ἀρχινᾶ
καὶ προβαίνει λαμπρά,
νὰ δεχθῆτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ο Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ κτενίζει τὰ μαλλιά του.

"Επειτα πηγαίνει ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάμνει τὴν προσευχή του:

Θεὲ μου, Σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδὶ καλό,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμά μου γερό,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τοῦ πράματα

“Υστερα λέγει «καλημέρα» σὲ δλους.
Στὴ μητέρα καὶ στὸν πατέρα, στὴ γιαγιά
καὶ στὸν παπποὺ καὶ κατεβαίνει στὸν κῆ-
πο. Έκεῖ τρέχει καὶ ἡ ἔξαδελφούλα του, ἡ
Ἐλενίτσα. Μὲ τὴν Ἐλενίτσα πηγαίνουν
μαζὶ στὸ σχολεῖο καὶ μάλιστα καὶ οἱ δυὸ
στὴν τρίτη τάξι.

Ο κῆπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀνα-
πνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ καὶ μυρωμένο
ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του
καὶ σκαλίζουν τὰ λουλούδια. “Έχουν μάθει,
πῶς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στὸν κῆπο εἶναι
ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια καὶ φτειάνουν
καθένα ἀπὸ ἔνα ώραῖο μπουκέτο. “Υστερα
γυρίζουν μέσα στὸ σπίτι, καὶ βάζουν τὰ
λουλούδια στὸ ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολί-
ζουν τὸ τραπέζι, ποὺ εἶναι στρωμένο μὲ
καθαρὸ τραπεζομάνδηλο.

Έκεῖ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα καὶ κά-
θονται δλοι νὰ πάρουν τὸ πρωινό τους φα-
γητό.

οὐρανὸν εἶται οὐρανὸν
οὐρανὸν εἶται οὐρανὸν
οὐρανὸν εἶται οὐρανὸν
οὐρανὸν εἶται οὐρανὸν

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

~"Ένα πρωινό, ή καμπάνα τής ἐκκλησίας τοῦ Ἅγιου Γεωργίου ἔσήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες φορὲς καὶ ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν παιδιῶν τοῦ Χωριοῦ.

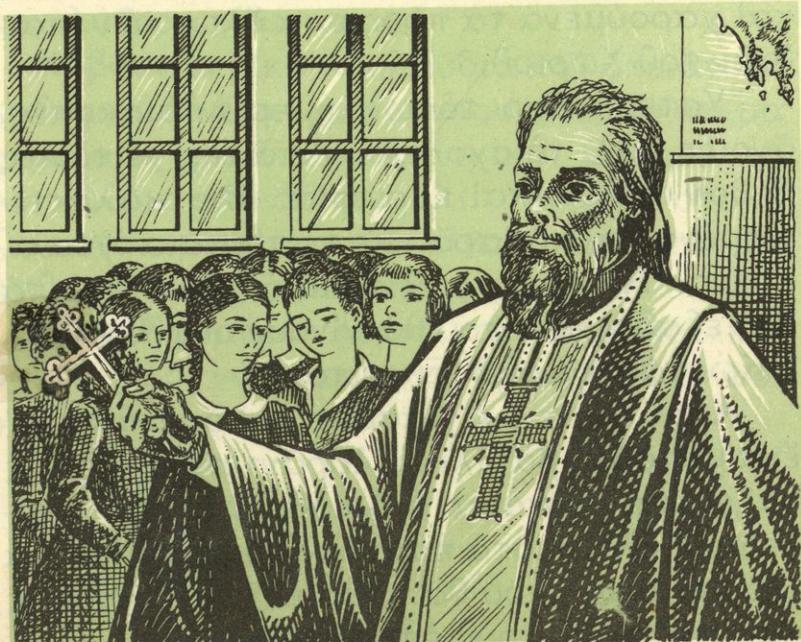
"Υστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές, ἄνοιξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἀπὸ τὶς γειτονιές ἦλθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοκτενισμένα καὶ καθαρά, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσα στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἔξαδέλφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, δὲ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

'Αφοῦ ἔγινε ὁ ἀγιασμὸς καὶ ὁ παπᾶς, μ' ἔνα ματσάκι βασιλικό, ἐρράντισε ὅλες τὶς τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου ἐμίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴν ποὺ θὰ κάνουν τῆς δουλειᾶς καὶ στὸ τέλος τοὺς ἐπρόσθεσε:

— "Ολα τὰ παιδιά, σὰν ἀδέλφια ἀγαπημένα, θὰ ἔργασθῆτε μαζὶ μὲ τοὺς δασκάλους σας, ποὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλὸ καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοι στὴ δουλειὰ καὶ στὸ παιγνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ μάθετε ἐφέτος! Ιστορίες γιὰ ζῷα, γιὰ φυτά, γιὰ τὴ ζωή σας, τὴ ζωὴ τοῦ Χωριοῦ σας καὶ τὴ ζωὴ τῆς Πατρίδος σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πρᾶξι θὰ σᾶς δίνῃ χαρὰ κι εὐχαρίστησι.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μὲ νέα χαρὰ ξαναγυρίζω
στὸ ἀγαπημένο μου σχολειό.
Σὲ ξαναβρίσκω μὲ λαχτάρα,
μικρὸ θρανίο μου παλιό! /

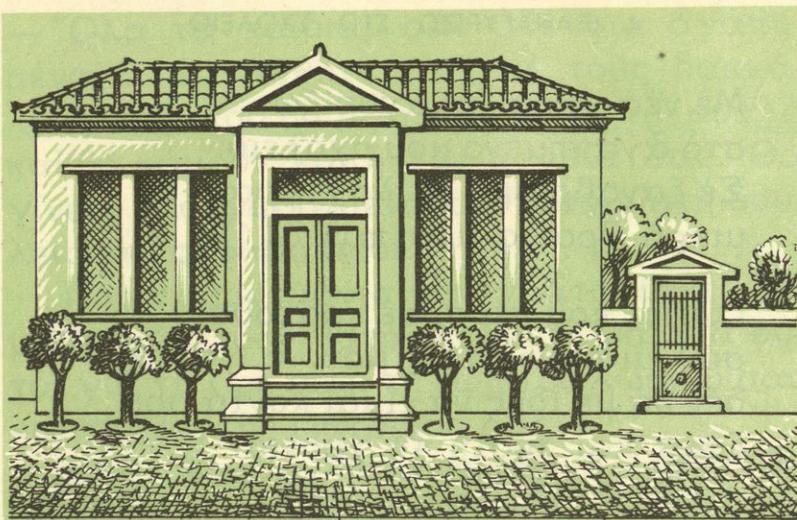
Γωνιά, ποὺ πέρσι σὲ κρατοῦσα,
σὰν μιὰ φωλίτσα μου, ὥ γωνιά,
δὲν θὰ μὲ ἵδης νὰ εἶμαι κοντά σου
ξανὰ καὶ τούτη τὴ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιὰ στὴν ἄλλη τάξι
τώρα, γιὰ κοίτα, καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι' ἔχω ἔνα χρέος πιὸ βαρύ.

«Τραγουδιστής τῶν παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντσας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ εἶναι πολὺ ὅμορφο. Ἔχει εύρυχωρη αὐλή, ποὺ τὴν βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἴθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες^ς καὶ ἥλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἡ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ώραία αἴθουσα γιὰ τὶς ἑορτὲς κι ἔνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλούτισμένο μὲ πολλές εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὅργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιγνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτειασε καὶ ἄλλα

ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ
ἔνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ἐντροπὴ
νὰ εἶναι γυμνό, δπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος
τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ
σχολικὸς κῆπος, μὲ διάφορα καρποφόρα
δένδρα. Αύτὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει μαθηταὶ
τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ποὺ σήμερα ἄλλοι
εἶναι στρατιῶται, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλ-
λοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ Χω-
ριό. "Αρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ
πορτοκαλιὲς καὶ οἱ μανδαρινιὲς εἶναι γε-
μάτες πορτοκάλια καὶ μανδαρίνια, πού,
ὅταν ὥριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ
οἰκονομήσουν χρήματα γιά τὶς ἀνάγκες
τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιά.

✓ Αὔτες τὶς ἡμέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύ-
τερα παιδιά, μὲ τὴν ἐπίβλεψι τῶν δασκά-
λων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δέν-
δρα. Τὰ μικρότερα παιδιά περιποιοῦνται
τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λου-
λούδια ὁ κῆπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλα,
πανσέδες, βιολέττες, γεράνια, τριαντάφυλ-
λα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὅμορφα φυτευμένα ὅλα
σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει καὶ
σὲ γλάστρες, ποὺ εἶναι ἀραδιασμένες στὴν

αύλή. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. "Οταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κῆπο. "Ερχονται τὰ παιδιὰ συντροφιὲς - συντροφιὲς καὶ τὸν περιποιοῦνται. 'Εφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίησι καὶ τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κήπου οἱ μαθηταὶ τῆς ἐφετινῆς "Ἐκτης τάξεως.

6 ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέσ' στήν πρασινάδα,
μέσ' στήν όμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
'μοιάζει ζωγραφιά.

Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά.
Σὰν γυρνᾷ τὸ μάτι,
φθάνει ὅς στὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλᾶ ἡ ψυχή.
Κι ἡ χαρά μας ὅλη
γῦρό του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε,
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

«Τὸ βιβλίο ποὺ τραγουδεῖ»

Στέλιος Σπεράντσας

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ."

"Ολα τὰ παιδιά τοῦ Χωριού πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχά τους ἡμπορεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικά παιδιά παλιά, στενὰ ἢ μπαλωμένα. "Ομως ποτὲ δὲν εἶναι λερωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

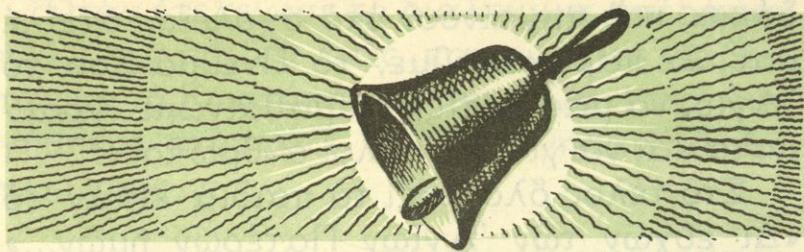
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολείου. Κι ὅταν πηγαίνουν στὸ σπίτι, τὴ βγάζουν καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιού.

Ὑπάρχει καρφωμένη στὴν τάξι τους μιὰ ταινία, ποὺ λέγει: « Ἡ καθαριότητα εἶναι μισή ἀρχοντιά ». Τὴν ἔχει τοποθετήσει ἡ ὁμάδα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐπίβλεψι τῆς καθαριότητος τοῦ σχολείου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα, καθαρὰ τὰ ροῦχα, τὰ παπούτσια. Πολλὰ παιδιά ἡμποροῦν καὶ τὰ φροντίζουν μόνα τους ὅλα αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπουνίζονται. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους, βουρτσίζουν τὰ ροῦχά τους, κόβουν τὰ νύχια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλα αὐτά;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατὶ αὐτὸς εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἥλικία τους. Αλλὰ τὰ μανδηλάκια τους, τὶς κάλτσες καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώνουν μόνα τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα άρχιζουν τακτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν τὴν ὥρισμένη ὥρα στὴν αὔλη τοῦ σχολείου, ἐμπῆκαν στὴ γραμμή, μόλις ἐκτύπησε τὸ κουδουνάκι, κι ἐπέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις των.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπέρασαν στὴν τρίτη τάξι κι ἐκάθισαν στὰ θρανία των σὲ ὥρισμένη θέσι.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες, εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ’ αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἐναν δλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει δ δάσκαλος στὴν τάξι. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εύχαριστησι. Τὰ παιδιά ἐσηκώθηκαν κι ἔκαμαν τὴν προσευχή τους. Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή :

«Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾶς τὰ καλὰ παι-

δάκια, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο, στεῖλέ μας, Σὲ παρακαλοῦμε, τὸ Πνεῦμα Σου τὸ "Αγιο, νὰ μᾶς φωτίζῃ νὰ μαθαίνωμε γράμματα καὶ νὰ γίνωμε καλοὶ ἄνθρωποι ».

Στὸ τέλος ὅλα μαζὶ τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων ἡμῶν...» καὶ ἐκάθισαν στὰ θρανία.

'Ο δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὰ παιδιὰ πῶς ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι. "Ολα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται πῶς διεσκέδασαν στὸ βουνό, πῶς ἐπέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δρόσερὲς βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

'Ετραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, ποὺ εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριών.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνὲς τῶν παιδιῶν.

"Αλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἀρνί.

"Οταν ἐτελείωσε τὸ διάλειμμα, ἐπέρασαν πάλι τὰ παιδιά στὶς καινούργιες τάξεις των καὶ ὁ Κωστάκης μὲ τὴν Ἐλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξι, πῶς ἐτρύγησαν τὸ ἀμπέλι τους.

"Ἐτσι ἐτελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιά ἐγύρισαν στὰ σπίτια των. Οἱ γονεῖς των ἤκουαν μὲ εὐχαρίστησι τὶς ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου:

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

γΣτή μητέρα της σιμά
ή Ἐλένη πλησιάζει:

— Καλησπέρα σου, μαμά!
ἀπό μακριά φωνάζει.

”Εμαθα είς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

”Εμαθα γραμματική,
πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητική
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

”Εμαθα τόσα καλά,
δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσῃς,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλά,
μ' ἀν τ' ἀκούσῃς, θ' ἀπορήσῃς

Κι ἡ μητέρα τῆς Ἐλένης:
— Εἶν' οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνῃς
καὶ λιγώτερα νὰ λές.

Ιωάννης Πολέμης

10. ΜΙΑ ΆΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

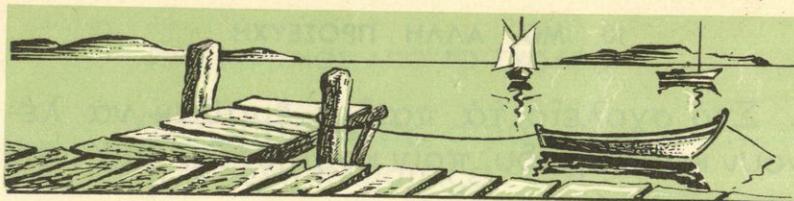
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέγουν κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα προσευχή :

«Θεέ μου, Σύ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Σ' εὔχαριστῷ, ποὺ μ' ἔκαμες νὰ Σὲ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, στὸ ψωμὶ ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾶ, στὸ χαρούμενο κελάδημα τῶν πουλιών, στὰ λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀκούω.

» Θεέ μου, Σ' εὔχαριστῷ, ποὺ Σὲ βλέπω στὴν καρδιὰ τῆς μαννούλας μου, ποὺ μὲ προσέχει, δόσο εἶμαι μικρὸ παιδί.

» Βοήθησέ με, Θεέ μου, νὰ γίνω ἔνα καλό, εὐγενικό, τακτικό, μελετηρὸ παιδί καὶ νὰ λέγω πάντα τὴν ἀλήθεια ». /

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα διηγοῦνται στὴν τάξι τί χαρούμενη ζωὴ ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι.

Ἡτο Αὔγουστος. "Ολος δέ κόσμος εύρισκετο στὶς ἔξοχὲς καὶ στὰ κτήματα." Άλλοι στὰ ψηλὰ βουνὰ κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας ἦσαν στὸ ἔξοχικό τους κτῆμα. Μαζὶ τους ἦτο καὶ ἡ κυρὰ Γιαννούλα μὲ τὰ δυό της παιδιά, τὸ Φώτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

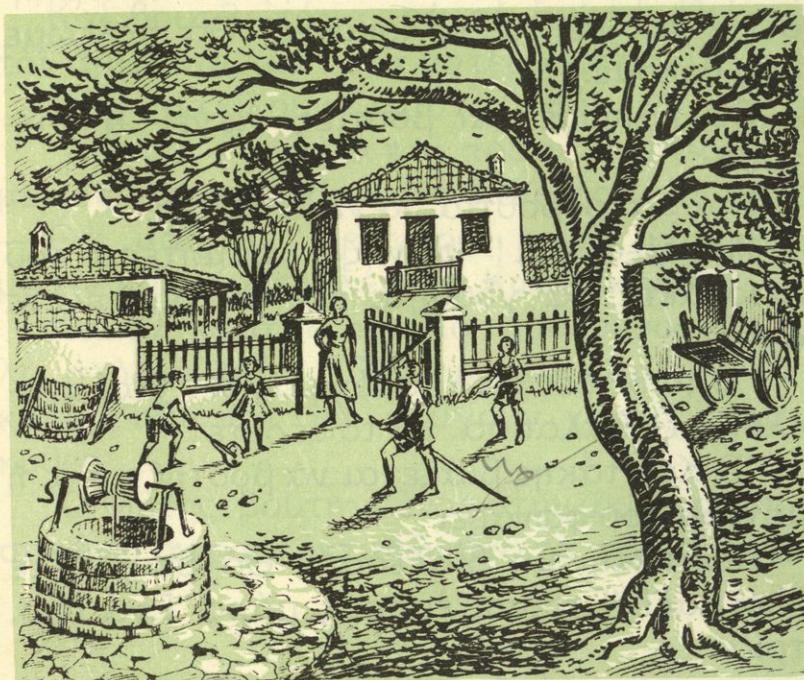
Στὸ διπλανὸν κτῆμα μένει ἡ οἰκογένεια δύο ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ανθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἔνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες των!

Ο τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ' ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οι συκιές καὶ οἱ ἄχλαδιὲς γεμάτες μυρωδᾶτα σῦκα καὶ ἄχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόστασι εἶναι ἡ θάλασσα. Ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν μὲ

τὰ κύματα, μαζεύουν κογχύλια, πιάνουν καβουράκια!

Μιὰν ἡμέρα ἐπέρασαν ὅλοι μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς τους ἔκει.

Ἡ θάλασσα ἥσυχη, ἀπλώνεται ὡς πέρα σὰν καθρέπτης.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφθασαν, ἀνέπνευσαν
βαθιά τὸ θαλασσινὸ ἀέρα, ποὺ ἥτο δροσε-
ρὸς καὶ ἐμοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως
μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπή-
σωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε
ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέγει ὁ Μῆ-
τσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέγει ὁ Φώτης.

— Αταξίες ὅχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη. Θὰ γδυθῆτε καὶ θὰ βουτήξετε
ἀμέσως.

“Οποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξανα-
έλθῃ στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

‘Ο Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξῃ, μὰ ἡ
μητέρα του φωνάζει :

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε
ὅλοι μαζί.” Ετοιμοι, ἐμπρός, μάρος.” Ενα, δύο,
τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοι
μαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχθῆτε, βουτηχθῆτε ἀμέσως μέ-
σα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

‘Ο ἔνας πετᾶ στὸν ἄλλον νερὰ καὶ ἔτσι
ἀναγκάζονται νὰ βουτηχθοῦν ὅλοι μέσα.

‘Ο Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν τώρα τὶς κολοκύθες των καὶ κολυμβοῦν μ’ αὐτές.

‘Ο Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νὰ ἔνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾶ, τάχα, νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ ὑστερα ψηλά.

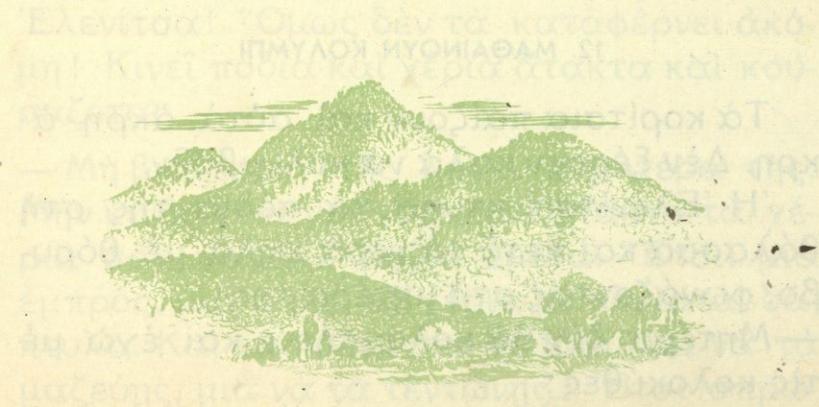
Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!»

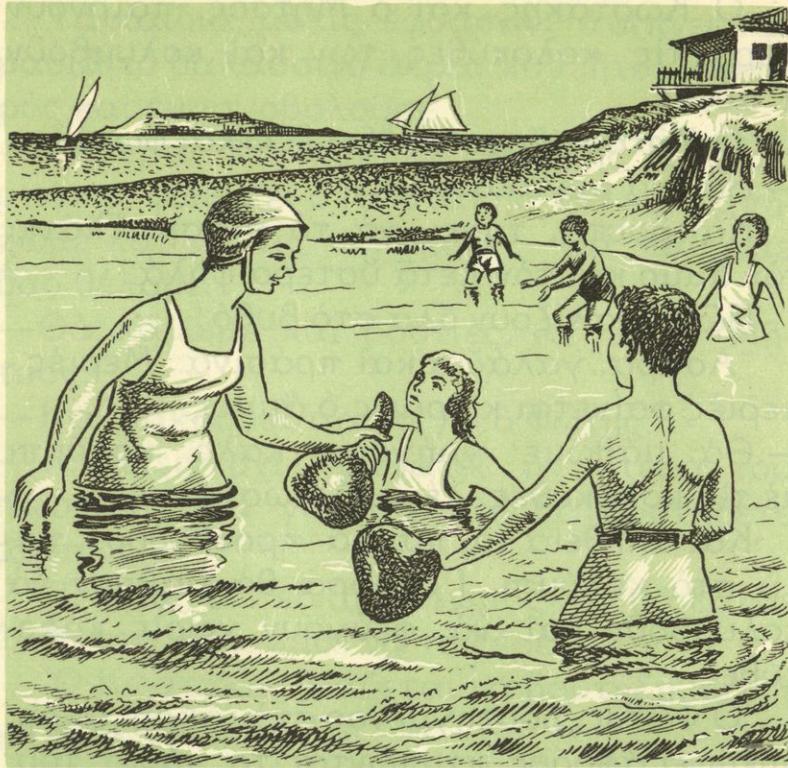
“Ασπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές-
μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι
μὲ τὶς κολοκύθες, λέγει ὁ Κωστάκης.

· Καὶ ἀλήθεια τά παιδιὰ προοδεύουν πολὺ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ κολυμβοῦν καὶ νὰ φεύγουν χωρὶς κολοκύθες.

‘Ο Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη-ἄκρη,
σηκώνει ἀφρούς, κτυπῶντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν καὶ αὐτὰ ἄκρη-ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμβοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾶ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της:

— Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω καὶ ἔγώ μὲ τὶς κολοκύθες;

— Ναι, ναι! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύθες.

— Καλά, λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.
‘Ο Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του καὶ ὁ Μῆτσος τὶς δικές του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας πέφτει σὲ λίγο καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὀδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμβοῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες των καὶ βάζει τὴν κορδέλλα πάνω ἀπὸ τὴν ράχι των.

— Προσέχετε! λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας: τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινήτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ώραῖα ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερὸ ἡ Ἐλενίτσα! “Ομως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κινεῖ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέγει ἡ μητέρα της. Μὴν κινῆς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέρια σὰν γατάκι. Κοίτα ἐμένα. ”Ἐτσι, μιὰς ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάκτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύῃς, μιὰ νὰ τὰ τεντώνῃς. ”Ἐτσι σπρώ-

χνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τέχνη. Κοίτα ἐμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέγει ἡ Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάῃ καὶ αὐτὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας τὶς κολοκύθες. Ἔγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Ἐμείνατε ἀρκετὰ γιὰ σήμερα.

Τὴν ἴδια ὕρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη φωνάζει :

— Ἐλάτε ἔξω τώρα. Ἀρκετὰ ἐμείνατε μέσα στὸ νερό.

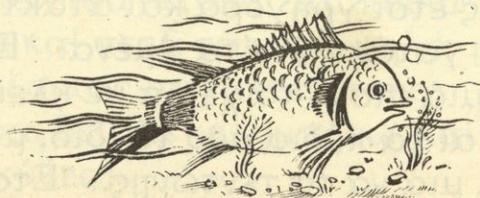
·Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

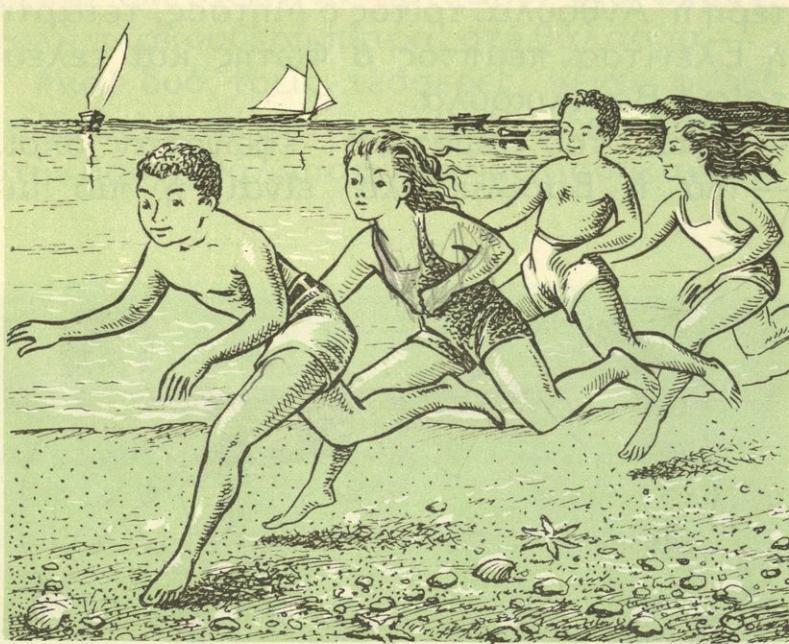
— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο ὅμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

·Μὰ ἡ μητέρα του λέγει αὐστηρά:

— Ὁποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κολυμβήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιά ἔτρεξαν καὶ ἐβγῆκαν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— 'Εμπρός, φωνάζει ό πατέρας τοῦ Κωστάκη, στή γραμμή, ποιὸς θὰ φθάσῃ πρώτος σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ σημάδι Μὲ τὸ «τρία!» ποὺ θὰ εἰπῶ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπόν, ἔτοιμοι! "Ενα, δύο, τρία!

— Α, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχῃ κανεὶς στὴν ἀμμουδιά. Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρώτος ό Κωστάκης, δεύ-

τερη ἡ Ἀνθούλα, τρίτος δὲ Μῆτσος, τετάρτη
ἡ Ἐλενίτσα, πέμπτος δὲ Φώτης καὶ τελευ-
ταία ἡ Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! ἔφωναξαν ὅλοι.
— Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἡ πιὸ μι-

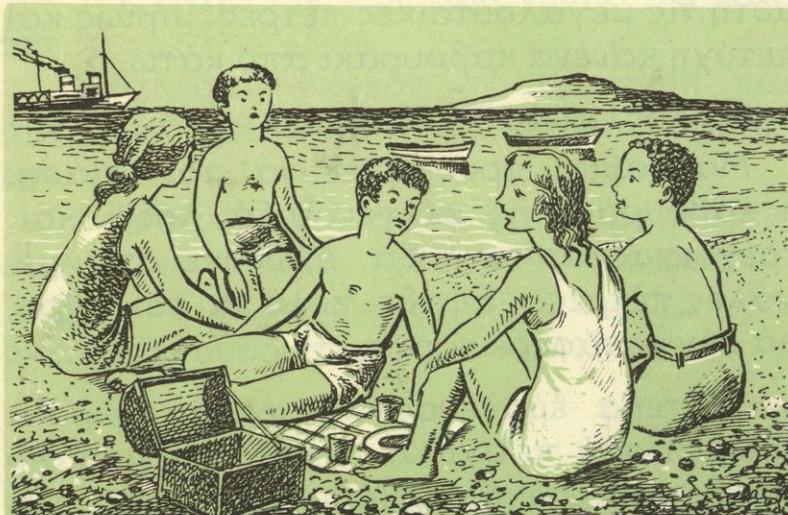
κρή, εἶπε δὲ Κωστάκης· γι' αὐτὸν ἥλθε τε-
λευταία.

— "Ελα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετρα-
δάκια, λέγει δὲ Κωστάκης, νὰ ἴδούμε ποιὸς
θὰ τὰ πάῃ πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ
πολλὲς φορές, εἶπε δὲ πατέρας τοῦ Κωστά-

κη καὶ ἐπέταξε ἔνα βότσαλο, μιὰ στρογγυλὴ πλακουδερὴ πέτρα, στὴ θάλασσα.

Μιά, δυό, τρεῖς, τέσσερες, πέντε φορὲς ἐπήδησε ἡ πέτρα καὶ βούλιαξε. Ἐπάνω στὴν ἥσυχη θάλασσα ἐσχηματίσθηκαν κύ-

κλοι μικροί, μεγάλοι, πιὸ μεγάλοι, ὥσπου ἔσβησαν.

Μιά, δυό, τρεῖς ἐπήδησε ἡ πέτρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἡ Βασιλικούλα-δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πηδήσουν οἱ πέτρες των. Καθὼς τὶς πετοῦν, μπλούμ! καὶ βουλιάζουν ἀμέσως.

‘Ο Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φώτη ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πηγαίνει κοντά των.

— Ἐπιάσατε κανένα; τοὺς ἔρωτᾶ.

— “Οχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ πετύχῃ κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ, ὁ κάβουρας τῆς φεύγει λοξὰ-λοξὰ καὶ, τρέχοντας πάντα λοξά, ἔχωθηκε στὶς μεγάλες πέτρες. Ἔψαξε πολὺ νὰ τὸν εὕρῃ, μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

“Υστερα ἐμάζευσαν κογχύλια, ὥραια χρωματιστὰ πετραδάκια καὶ ἔνα μεγάλο καυκὶ ἀπὸ ἀχινό. Ἐκάθισαν ἔπειτα στὰ καθαρὰ πετραδάκια καὶ ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὅρεξι αύγα, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ στὰ πόδια τους μὲ τὸ τραγουδάκι του, φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸς βαρκοῦλες κυλοῦν ἥσυχα - ἥσυχα στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κατάλευκοι γλάροι,

Νὰ καὶ ἔνα πλοῖο μακριά, ποὺ περνᾶ
ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

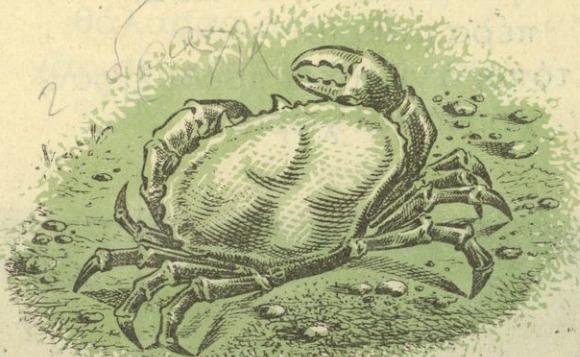
— Τί ώραία νὰ ἥμαστε μέσα, νὰ ἐταξι-
δεύαμε, εἶπε ὁ Κωστάκης.

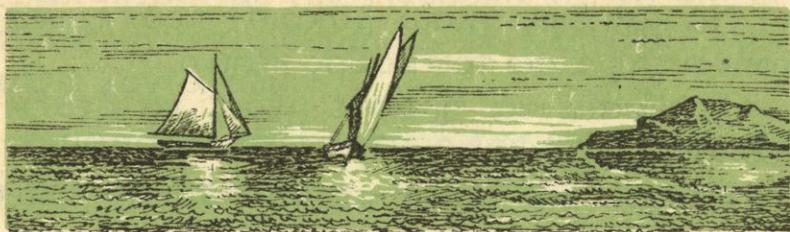
— Θέλετε νὰ πάμε μὲ τὴ βάρκα; ἔρω-
τησεν ὁ πατέρας του.

— "Αχ, ναί, ναί, ἐφώναξαν ὅλα τὰ παι-
διά.

Ἐκάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ
αὐτὸς ἐπλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἄμμου-
διά.

Ἐμπῆκαν ὅλοι μέσα καὶ ὁ βαρκάρης
ἀρχισε νὰ τραβᾷ μὲ δύναμι τὰ κουπιά.
Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παι-
διά ἐτραγουδοῦσαν:

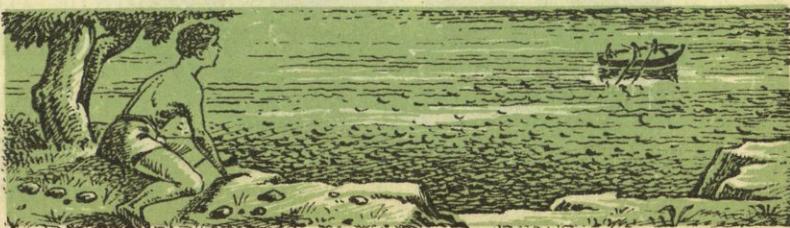

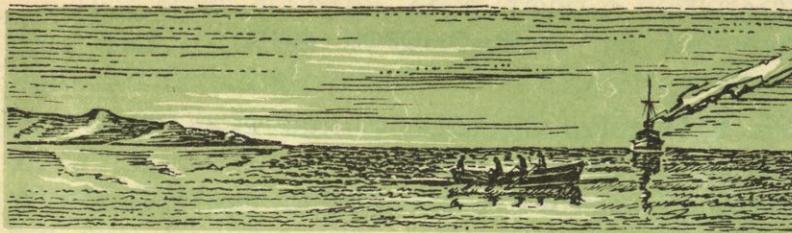

"Εγια μόλα, έγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιά,
φύσα, ἀέρα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰν δελφίνι τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κῦμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

"Εγια μόλα, έγια λέσα,
πέρα μακριά,
tóποι ἄγνωστοι προσμένουν,
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, ἀέρα, τὸ παννάκι,
φύσα το μ' ὅρμή,
κράτα ἵσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

"Εγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατειά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὅλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἄλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

14. Η ΟΜΟΡΦΗ ΧΩΡΑ

Στὸν τοῖχο τῆς τάξεως, ποὺ εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ο δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιά τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζῃ :

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἐμπρὸς σὲ τόσες χῶρες καὶ τόσες θάλασσες !

— Εἶναι μικρή, δμως· εἶναι ὅμορφη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί ! εἶναι πολὺ ὅμορφη ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖός μου, ποὺ ἐταξίδευσε κι ἐγύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

— Σωστά, λέγει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τὶς πιὸ ὅμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἥμερα βουνὰ μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολίζουν. Ἔπειτα μεγάλες πολιτεῖες, δπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολι της, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλες αὐτές τὶς ὅμορφιές, ἔνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ὡραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἔξακολούθησε ὁ δάσκαλος :

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὅμορφη χώρα, πρέπει, παιδιά, νὰ μάθετε τὴν ιστορία της. Πρέπει νὰ μάθετε τὶς θυσίες, τοὺς ἡρωισμούς, ποὺ ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοι μας, γιὰ νὰ εἴμαστε σήμερα ἐμεῖς ἐλεύθεροι. Κι ἀκόμη πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμό της, γιὰ νὰ γεμίσῃ ἡ καρδιά σας ὑπερηφάνεια, ποὺ εἰσθε Ἐλληνες.

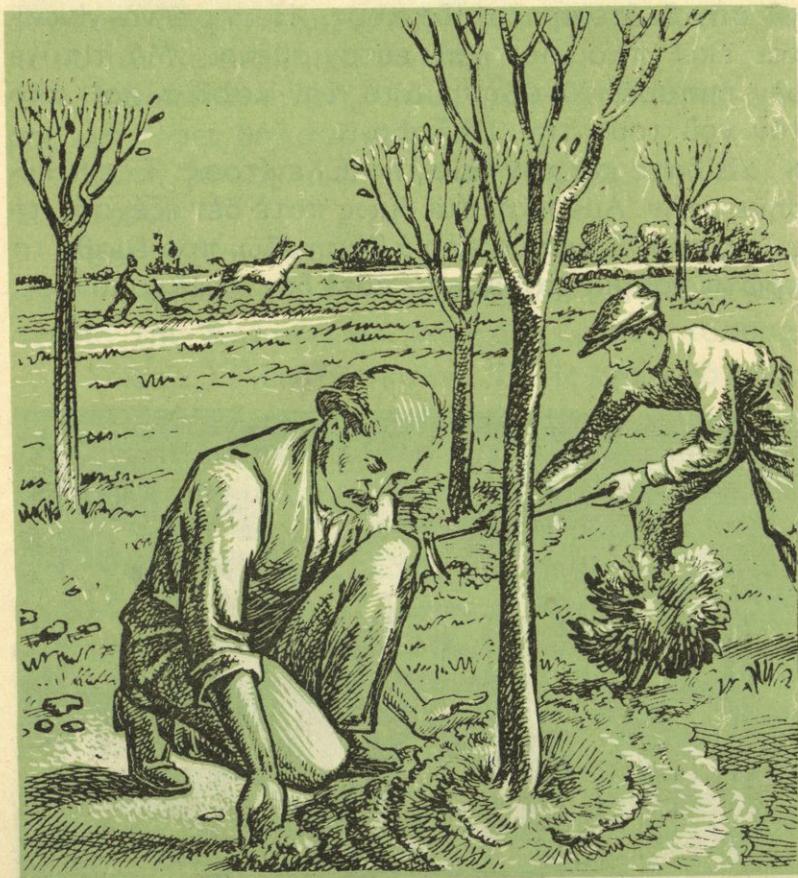
Πῶς εἶναι δυνατόν, λέγει τώρα ό δάσκαλος, ὅσοι ἀναγκάζονται νὰ ξενιτευθοῦν, νὰ λησμονήσουν μιὰ τέτοια πατρίδα; "Οσοι Ἐλληνες σκορπίζονται στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς ήμπορεῖ νὰ κάμουν νέα ζωὴ ἐκεῖ. Ἡμπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δεύτερη πατρίδα τους. Ἡμπορεῖ νὰ γίνωνται ἐκεῖ πλούσιοι καὶ εὐτυχισμένοι. Μὰ τίποτε δὲν ήμπορεῖ νὰ σβήσῃ ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ ἀπὸ τὸν νοῦ τους τὴν Ἐλλάδα.

Εἴδατε καὶ τὸν θεῖο τῆς Ἐλενίτσας. Ἐξενιτεύθηκε στὴν Ἀμερική. Καὶ δμως ποτὲ δὲν ἔξέχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζήσῃ ἐδῶ, ποὺ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ ποὺ ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμόνησε.

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐπέρασε πιὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐτελείωσαν οἱ μα-
θητικὲς κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἄηδόνια, ἔταξίδευ-
σαν γιὰ τὶς θερμές χῶρες. Τὰ σχολεῖα ἐγέμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητά τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια ἐκιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμένα φύλλα τῶν δένδρων ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ ἡμέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύκτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει πότε - πότε νὰ συννεφιάζῃ καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὐλογία Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλώνια τὸ μάζεμμα τῆς σταφίδος, ποὺ ἥτο ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρύο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάμνει οὕτε μεγάλη ζέστη οὕτε πολὺ κρύο.

Ανθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάμνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιά τὸ φθινόπωρο στὸ ὑπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο ἔμαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιά ἄρχισαν τὶς ἐργασίες τους.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὰ βουνά στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὴν λίπανσι τῶν δένδρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν των. Οἱ ἐλιές ὠριμάζουν.

Απὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Απὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρύο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

Η Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε στὴν τάξι της καὶ ἔνα ώραιο ποίημα γιὰ τὸ Φθινόπωρο :

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ω Ρ Ο

Φεύγουν πιὰ τὰ χελιδόνια.

Κρύωσε δὲ καιρός.

Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλάνια.

Στὸ χαντάκι ἐμαζευθῆκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιὰ κι δὲ ἀμπελουργός.
Κι ἥλθε εὐλογημένη ἡ ὥρα,
ποὺ θὰ σπείρη στὸ χωράφι
στάρι δὲ γεωργός.

Ο καλὸς Θεός, ποὺ βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλῃ, νᾶβγουν τόσα
στάχυα καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγη,
Θᾶρθη ἡ χειμωνιά.
Θᾶρθουν κρύα, θᾶρθουν πάγοι
κι δλοι μας θὰ μαζευθοῦμε
στὴ ζεστὴ γωνιά.

«Τραγουδιστής τῶν παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντσας

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ TZITZIKA

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ὅλοι ἔμαζεύθηκαν κάτω ἀπὸ τὴν μεγάλη ἀχλαδιά, γεμάτοι ὄρεξι.

— Τί ὡραίον ἥσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά !

— Τὴν ἀχλαδιὰ αὐτὴ τὴν ἔχει φυτεύσει ὁ παπποὺς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦτο μικρός. Εἶναι λοιπὸν γέρικη. "Ομως, γιὰ ίδες πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ ἔχει ἀκόμη μέσα της ! Τὶ γλυκὰ καὶ μυρωδᾶτα ἀχλάδια κάμνει κάθε χρόνο !

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διεσκέδαζαν τὰ τζιτζίκια μὲ τὴν μουσική των. Θαρρεῖς καὶ τοὺς εἶχαν προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴν δύναμι των τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ : τζ, τζ, τζ, τζ... Χιλιάδες τζιτζίκια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ δένδρα, ἐπάνω στὰ κλαδιὰ καθισμένα, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζιτζίκια νὰ τραγουδοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα ; λέγει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά των, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Νομίζει κανεὶς πῶς εἶναι τόσο ἐνθουσιασμένα, ποὺ δὲν ἡξεύρουν, πῶς νὰ δείξουν τὴν χαρὰ των. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμύθι λέγει, πῶς ὁ τζιτζίκιας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πεῖνα, γιατὶ δὲν τὸν ἀφήνει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσῃ γιὰ τροφή.

Καὶ λέγει μάλιστα τὸ παραμύθι, πῶς ὁ τζιτζίκιας στὸ τέλος κατήντησε ζητιάνος καὶ ἐγύρευε φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. "Ομως ἔγώ δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμύθι. "Άλλο

παραμύθι λέγει, πώς δ τζίτζικας κάθεται στά τρυφερά κλαδιά τῶν δένδρων καὶ βουτᾷ τὴ σουβλερή του γλῶσσα στὴ φλούδα.

Απὸ ἑκεῖ ρουφᾶ τὸ χυμό, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δένδρο, καὶ καθὼς ρουφᾶ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὔχαριστησι καὶ τὴν νοστιμάδα.

— Πατέρα, λέγει δ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἔναν νὰ τὸν ἴδω.

— Οχι, εἰπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

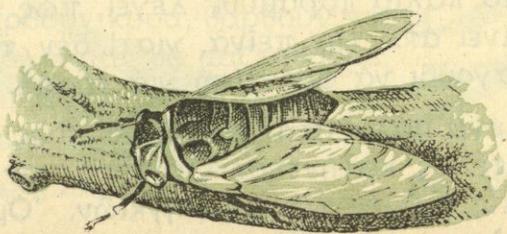
— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, δύο νὰ τὸν ἴδω, εἰπε πάλι ὁ Κωστάκης.

‘Ο μπάρμπα-Θανάσης εἶπε :

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἐγὼ ἔναν, ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἑκείνης τῆς ἐλίτσας.

Ἐπλησίασε ὁ μπάρμπα-Θανάσης προσεκτικά στὸ δενδράκι καὶ ἀπλωσε ἔαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκείνος δημως τοῦ ἔφυγε καὶ ἐπέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. “Ολοι ἐγέλασαν.

“Υστερὰ ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἐπισαν τὴ δουλειά καὶ τὰ παιδιά ἔανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλλα ἔβαλε μιὰ δυνατὴ καὶ τρομαγμένη φωνή:

— “Ἐνα φίδι, ἔνα φίδι!

“Ολοι ἔτρεξαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ὁ μπάρμπα-Θανάσης μ’ ἔνα χονδρὸ παλούκι ἔκτυπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἐργάτριες τὸ ἔκτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθὼς ἐπλησίασαν τὰ παιδιά, εἶδαν τὸ φίδι. Ἡτο πιὰ σκοτωμένο ἀπὸ τὰ κτυπήματα, μὰ ἐκινοῦσε ἀκόμη λίγο τὴν ἄκρη τῆς οὐρᾶς του.

— Ὁχιὰ εἶναι! ἔλεγαν οἱ ἐργάτριες.

— Πῶς δὲν μᾶς ἔδάγκωσε! Καλὰ ποὺ τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς ἐφύλαξε.

“Ἐφθασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, εἶναι φαρμακερό; ἔρωτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας της. “Ἐχει δόντια σουβλερὰ σὰν βελόνες καὶ ἀπ’ αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὁποιον δαγκώσῃ, ἀν δὲν τὸν προφθάσουν, πεθαίνει. Ἔγὼ λίγο νὰ χαθῶ, δταν ἥμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει ὅχιά, πατέρα;

— Ναί, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα ἰδεῖ καὶ τὴν ἔπατησα. Ἀμέσως ἔνοιωσα δυνατὸ πόνο στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν δλοι γύρο μου καὶ ἔνας γέρος—Θεὸς σχωρέσ’ τον, τώρα εἶναι μακαρίτης, ὁ γέρο· Δημήτρης—έγονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἄρχισε νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

καὶ νὰ τὸ φτύνῃ. "Ετοι ἐγίνετο τότε. Δὲν ἔπροφθασε λοιπὸν νὰ περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὅλο μου τὸ κορμὶ καὶ ἐσώθηκα.

Τὰ παιδιὰ κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας μὲ ἀπορία. Κι ὁ πατέρας ἔξακολούθησε :

— Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ δαγκωθῇ κανεὶς ἀπὸ φίδι, ὅταν εύρισκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια. Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃ ὁ καθένας τί πρέπει νὰ κάμη σὲ τέτοια περίπτωσι.

— Πές μας, πατέρα, είπε ό Κωστάκης.

— Πρώτα - πρώτα, πρέπει άμεσως νὰ δέσωμε τὸ μέρος, ποὺ ἐδαγκώθηκε, πιὸ ψηλὰ ἀπὸ ἔκει ποὺ εἰναι τὸ δάγκωμα, μὲ σπάγγο, μὲ στριμμένο μανδήλι, μὲ σύρμα ἥ δ.τι ἄλλο ἔχομε πρόχειρο.

Τὸ δέσιμο νὰ εἰναι πάρα πολὺ σφιγκτό, ὥστε νὰ σταματήσῃ ἥ κυκλοφορία τοῦ αἴματος καὶ νὰ μὴν ἡμπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ τὸ δηλητήριο πρὸς τὴν καρδιά.

Ἄμεσως ὕστερα κοιτάζομε, μήπως ἔμεινε στὸ τραῦμα κανένα σπασμένο δόντι τῆς ὄχιᾶς, ποὺ πρέπει νὰ τὸ βγάλωμε. Χαράζομε μὲ τὴ μύτη ἐνὸς σουγιᾶ τὸ δέρμα στὸ μέρος, ὅπου εἰναι τὸ τραῦμα, καὶ πιέζομε ὀλόγυρα μὲ τὰ δάκτυλα, γιὰ νὰ τρέξῃ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο δηλητηριασμένο αἷμα.

“Αν ἔχωμε τὰ μέσα, κολλᾶμε ἔκει ἐπάνω μιὰ βεντοῦζα, γιὰ νὰ τραβήξῃ πολὺ αἷμα καὶ μαζί μ’ αὐτὸ καὶ πολὺ δηλητήριο. Πλύνομε τὴν πληγὴ μὲ ἄφθονο νερό.

Ἐπίσης πολὺ καλὸ εἰναι τὸ καυτηρίασμα τῆς πληγῆς μὲ πολὺ καυτερὸ σίδερο.

Αὐτὲς οἱ πρῶτες βοήθειες, δηλαδὴ τὸ σφιγκτὸ δέσιμο, τὸ χάραγμα, τὸ πλύσιμο, ἥ καυτηρίασις, πρέπει νὰ γίνουν ἀμέσως καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή.

Μετὰ τὶς πρῶτες αὐτὲς βοήθειες, πρέπει νὰ καταφύγωμε στὸν Ιατρό.

Πόσο ἔφοβήθηκε ἥ ‘Ελενίτσα ἀπὸ τὴν ιστορία αὐτὴ τῆς ὄχιᾶς! Κάθε λίγο ἐνόμιζε, πώς θὰ πεταχθῆ

καμμιά όχιά νὰ τὴν δαγκώσῃ. Ἐκοίταζε τὸ σκοτω-
μένο φίδι καὶ ἐθαύμαζε τὰ τόσα χρώματα καὶ τὰ
στολίδια, ποὺ ἔστολιζαν τὸ κορμί του. Ὁλόκληρο
κέντημα μὲ χρυσοπράσινο καὶ μαῦρο γαῖτάνι. ✓

✓ Ο μπάρμα-Θανάσης τὸ ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι
του καὶ ἐφάνηκε τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς του,
τὸ ἄσπρο.

— "Αντε τώρα νὰ ψάξης γιὰ πουλάκια, βρωμό-
φιδο, εἶπε.

"Ἐπειτα ξανάρχισέ ἡ δουλειά. Μὰ τὰ παιδιὰ δὲν
ἡμποροῦσαν νὰ βοηθήσουν ἀπὸ τὸ φόβο τους. ✓

Ηλθαν μάλιστα οἱ μητέρες των, τρομαγμένες
σὰν ἄκουσαν γιὰ τὸ φίδι, καὶ θέλησαν νὰ πά-
ρουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸν τρύγο. ✓

Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε, γιὰ νὰ τὶς ἡ-
συχάσῃ :

— Τώρα πάει πιά, τὸ ἔσκότωσαν. Φίδια δὲν βγαί-
νουν ὅλη τὴν ὥρα, οὕτε ὑπάρχουν πολλὰ ἔδω.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἥλθε καὶ ὁ ἀγροφύλακας, ὁ
κύρ-Νικόλας. Ἡτο ἔνας ύψηλός, λιγνὸς ἄνδρας, μὲ
τὸ ὅπλο του κρεμασμένο στὸν ὕμο καὶ μὲ τὴ με-
γάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας καὶ χρόνια πολλά ! εἶπε.

— Καλῶς τὸν κύρ-Νικόλα, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας
τοῦ Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στὸν ἥσκιο.

Ο κύρ-Νικόλας ἐκάθισε καὶ ὁ πατέρας τοῦ
Κωστάκη τοῦ ἐπρόσφερε τσιγάρο.

— Μιὰ όχιά ἔσκότωσαν τώρα δὰ οἱ ἐργάτριες,
τοῦ εἶπε.

— Μπά ; ̄καμε ό κύρ - Νικόλας. Βρε τήν κακομοίρα ! Έγλυτωσε λοιπόν άπό τὸν σκαντζόχοιρο, γιὰ νὰ τὸ εὕρη ἀπὸ τὶς κοπέλλες. Έδῶ δίπλα, στοῦ κύρ - Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ἔπιασαν ἔνα σκαντζόχοιρο ὃς μιὰ δκά.

— Πῶς εἶναι ό σκαντζόχοιρος, πῶς εἶναι ; ἐρώτησαν τὰ παιδιά.

— Δὲν τὸν ξέρετε ; Α! εἶναι χαριτωμένο ζωντανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν ιδῆτε ; ἐρώτησεν ό κύρ - Νικόλας.

— Ναι, ναι, ἄς πᾶμε, πατέρα, εἶπε ό Κωστάκης.

— Πᾶμε, εἶπε ό πατέρας.

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὸ διπλανὸν ἀμπέλι.

Μόλις τοὺς εἶδε ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα, ἔτρεξαν γεμάτοι χαρές. Ὁ πατέρας των, ὁ κύρ-Γιώργης, ἐσηκώθηκε καὶ τοὺς ἔδέχθηκε.

— Καλῶς τους, καλῶς τους! εἶπε. Χρόνα πολλά!

— Ἐδῶ τὰ παιδιά, κύρ-Γιώργη, ἀκουσαν πώς ἐπιάσατε ἔνα σκαντζόχοιρο. Ἡλθαμε λοιπὸν νὰ τὸν ίδοῦμε, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

‘Ο κύρ-Γιώργης, χωρὶς ἄλλη κουβέντα, ἔξεκρεμασε ἀπὸ μιὰ συκιὰ ἔνα καλάθι καὶ τὸ ἄνσιξε. ‘Ενα πρᾶγμα στρογγυλό, ὅλο ἀγκάθια, ἥτο ἐκεῖ μέσα. ‘Ο κύρ-Γιώργης ἐγύρισε τὸ καλάθι, τὸ ἄδειασε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐκύλισε στὸ χῶμα σὰν μπάλα κι ἐστάθηκε. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ κινήται, ν’ ἀνοίγῃ σιγά σιγά καὶ νὰ μακραίνῃ. Ἐφάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα καὶ ὕστερα ἔνα μικρὸ μουσουδάκι σὰν τοῦ γουρουνιοῦ.

— Α, τί περίεργο ζῷο! εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ίδῃ πιὸ κοντά.

‘Ο σκαντζόχοιρος ἄρχισε νὰ τρέχῃ, μὰ ὁ κύρ Γιώργης τὸν ἐπιασε καὶ τὸν ἐγύρισε ἀνάποδα. Ἡ κοιλιά του δὲν εἶχε ἀγκάθια καὶ τὰ μαῦρά του

ματάκια τὰ γυαλιστερά ἥσαν τόσο φοβισμένα! Α-
μέσως ἐκουλουριάσθηκε πάλι κι ἔγινε ἔνα στρογ-
γυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέγει ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ
παιδιά. Ο σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὄχια σφιγκτὰ
μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ ἀμέσως κου-
λουριάζεται. Ἡ ὄχια πολεμᾷ νὰ φύγῃ, μᾶς δὲν ἡμπο-
ρεῖ. Κτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία ἐπάνω στὰ
ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκοτώνεται
καὶ ψοφᾷ. Τότε ὁ καλός σου ὁ σκαντζόχοιρος ξεδι-
πλώνεται καὶ τὴν τρώγει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— 'Αμ' τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾶ στὴ φω-
λιά του, ξέρετε; ἐρώτησε ὁ κύρ-Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ περίεργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες
κάτω. "Υστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐ-
τὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του. "Ετσι φορτωμέ-
νος πηγαίνει τότε στὰ παιδιά του, στὴ φωλιά.

— Αφοῦ εἶναι τόσο καλὸ ζῷο καὶ κυνηγᾶ τὶς
ὄχιές, εἴπε ἡ Ἐλενίτσα, γιατὶ δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ
πάη στὴ φωλιά του;

— Ελενίτσα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ - Γιώργης, τὸν
θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύ-
λακα.

Αφοῦ εἶπαν αὐτά, ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα
ἐπῆραν τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐφίλευσαν γλυκά, γινω-
μένα σῦκα.

“Επειτα τὰ παιδιά, μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη
καὶ μὲ τὸν κύρ - Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, ἐγύρι-
σαν πίσω στὸ ἀμπέλι των.

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

• Όλος ὁ κόσμος εύρισκεται σὲ κίνησι.

Κάρρα καὶ αὐτοκίνητα γεμάτα σταφύλια περνοῦν όλοένα. Ἀνάμεσα στὰ κλήματα παλληκάρια καὶ κοπέλλες, μὲ τὰ καλάθια στὰ χέρια, τρυγοῦν.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα εύρισκονται ἀκόμη στὸ κτῆμά των, στὴν ἔξοχήν. “Ἐχουν τὴν ἄδειαν νὰ βοηθήσουν καὶ αὐτοὶ στὸν τρύγον.” Απὸ πολὺ πρωὶ μὲ τὸ γλυκοχάραμα, ἐσηκώθηκαν καὶ ἐπῆγαν καὶ αὐτοὶ στὸ ἀμπέλι μὲ τοὺς ἄλλους ἐργάτες.

Κρατοῦν ὁ καθένας τὸ μικρό του καλαθάκι καὶ ἔνα μαχαιράκι. Σὲ κάθε κλῆμα σταματοῦν. Ἀφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλὴ προσ-
οχὴ τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βά-
ζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

“Αμα γεμίσουν τὸ καλαθάκι τους, πηγαίνουν
καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορὲς τὸ ἐγέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν οὕτε
ξεύρουν !

Ἐργάζονται μὲ ὅρεξι μεγάλῃ καὶ τραγουδοῦν
μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἔργατες καὶ τὶς ἔργα-
τριες διάφορα τραγούδια. Νὰ ἔνα ἀπ’ αὐτά •

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ΆΛΛΟ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΙΣΙΟ

“Ενα πουλὶ θαλασσινὸν
κι ἔνα πουλὶ βουνίσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλλώνανε
στοῦ σταυραῖτοῦ τὸν τόπο.
Γυρίζει τὸ θαλασσινὸν
καὶ λέει τοῦ βουνίσιου :

— Μὴ μὲ μαλλώνης, βρὲ πουλὶ,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἔγῳ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.

“Αν κάτσω Μάη καὶ Θεριστὴ
κι ὅλον τὸν Ἀλωνάρη
κι ἀν πάρω κι ἀπ’ τὸν Αὔγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.

Κι ἀφήνω γειὰ στὶς ὅμορφες
καὶ γειὰ στὶς μαυρομάτες
κι ἔγῳ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ἴδικούς μου.

Δημοτικό

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σέ μιά ρώγα άπο σταφύλι
ξπεσαν δχτώ σπουργίτες
κι έτρωγόπιναν οι φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό !

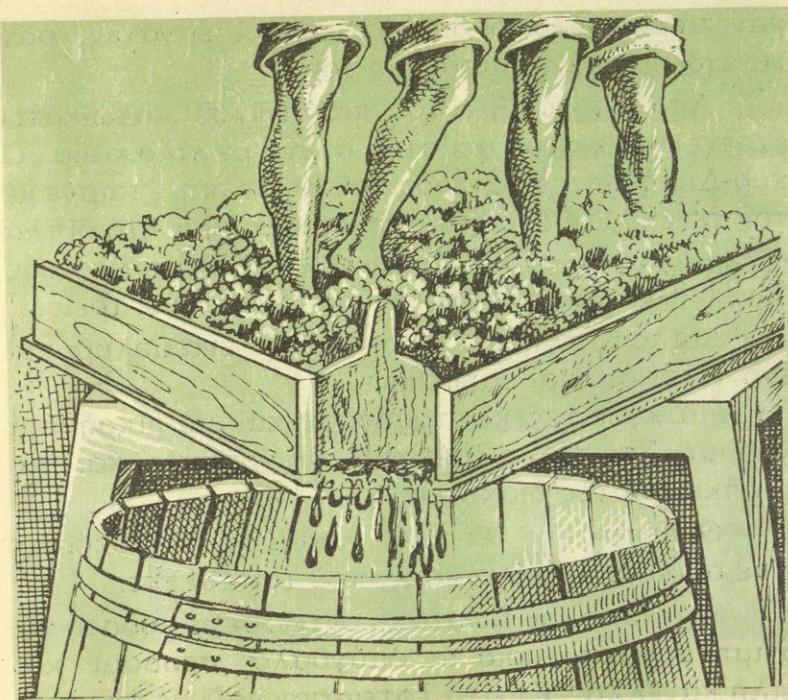
Έχτυπούσανε τίς μύτες
κι έκουνούσαν τίς ούρες,
κι είχαν γέλια και χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό !

Πώπω, πώπω, σε μιά ρώγα
φαγοπότι και φωνή !
τήν αφήκαν άδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό !

Και μεθύσαν, κι δλημέρα
πάνε δῶθε, πάνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἀέρα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό !

« Παιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

| Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἅρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, ποὺ ἥτο γεμάτο ὡς ἐπάνω.

Δυὸς γερὰ καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἔπλυναν καθαρὰ - καθαρὰ τὰ πόδια των καὶ ἀγέβηκαν ἐπάνω.

→ Καλὰ κρασιά, κύρ-Δημήτρη! Καὶ τοῦ χρόνου! εἶπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἅρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτς, πλάτς, πλάτς! ἐπατοῦσαν καὶ ἔλειω-

ναν τὰ σταφύλια οἱ δύο νέοι αὐτοὶ ἐργάτες, σὰν νὰ ἔχόρευαν ἔνα παράξενο χορό.

Ἄπὸ τὸν σωλῆνα τοῦ πατητηριοῦ κάτω-κάτω ἔτρεχε ὁ κόκκινος μοῦστος σ' ἔνα μεγάλο κάδο. Ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μὲ τὸν τενεκὲ καὶ ἔρριχνε στὸ βαρέλι, ποὺ ἦτο δίπλα καθαρό, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. Ἀδειάζε τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς ἐμετροῦσε : ἔνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα ἐκάθητο ὁ Κωστάκης μ' ἔνα μολύβι καὶ ἔνα τετράδιο καὶ ἐσημείωνε.

Γιὰ κάθε τενεκὲ ἑταρβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ Ἰσια γραμμή. Στὸ τέλος ἐμέτρησε τὶς γραμμές καὶ τὶς εύρηκε σωστές διακόσιες.

— Ὁ Κωστάκης θὰ γίνη λαμπρὸς νοικοκύρης, εἶπε ὁ μπάρμπα - Θανάσης, ποὺ τὸν ἔβλεπε.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτειασε μὲ μοῦστο νόστιμη μουσταλευριά μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ ψιλή κανέλλα. Ἔπειτα ἔφτειάσαν μαζὶ μὲ τὴ-μητέρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλωρα καὶ σουτζούκια γεμισμένα μὲ καρύδια.

Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μοῦστο γιὰ νὰ φτειάσουν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα τὸ ψωμί των.

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι!

“Οταν οἱ δουλειές στὸ κτῆμα εἰχαν τελειώσει καὶ ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζῃ, οἱ δύο οἰκογένειες ἐγύρισαν στὴν πόλι.

Ἐκεῖ στὴν πόλι ἐπερίμενε τὰ παιδιὰ μιὰ καινούργια χαρά, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

‘Ο Κωστάκης πρωί-πρωί έξυπνησε καὶ ἀκουσε
τὸν πατέρα του, ποὺ ἔψαλλε:

«Μεγαλομάρτυς Δημήτριεε...»

‘Α, ναί! Ἀμέσως ἐθυμήθηκε. ‘Ο πατέρας του
ἔχει σήμερα τὴν έορτή του. Ή μῆτέρα του θὰ φο-
ρέσῃ τὸ καινούργιο της φόρεμα καὶ θὰ στίκεται
στὴ σάλα νὰ δέχεται τὶς ἐπισκέψεις. Ή σάλα θὰ
είναι ώραία στολισμένη μὲ ἀγιοδημητριάτικα καὶ
τριαντάφυλλα καὶ στὸ ἔρμαρι θὰ είναι σωρὸ γλυ-
κά, κουραμπιέδες, σοκολάτες....

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἐμπῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ἔξυπνησες; εἶπε.

— Ναι, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ροῦχά σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος καὶ ἡ Ἐλενίτσα θὰ πάτε στὴν ἐκκλησία.

Ο Κωστάκης ἐφόρεσε τὶς ἄσπρες του κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίγια. "Υστερα ἐπῆγε μπροστὰ στὸν καθρέπτη, ἐκοιτάχθηκε καὶ εἶπε:

— Τώρα ὁ πατέρας θὰ εἰπῇ, πῶς είμαι ἔνα καλὸ παιδί καὶ καθαρό.

Ἐμπῆκε στὴν τραπεζαρία. Ο πατέρας του φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο του κολλαριστὸ ύποκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ροῦχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε ἔλθει λίγο πρίν, ντυμένη τὸ καλό της φόρεμα:

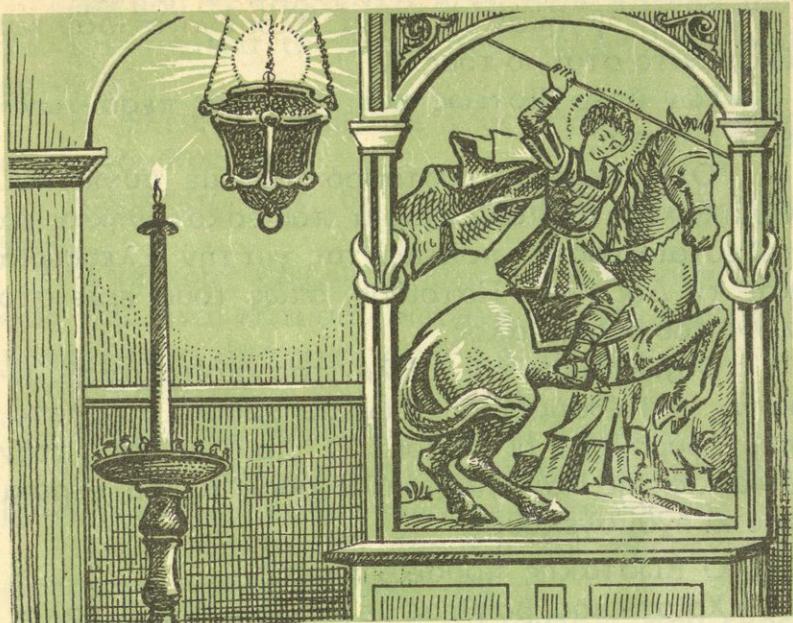
— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιὰ στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέγει ὁ παπᾶς καὶ τί ψάλλει ὁ ψάλτης.

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε:

— Α, Κωστάκη, θὰ είσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία;

— Ναι, πατέρα, θὰ είμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, πᾶμε!

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

"Εφθασαν στήν ἐκκλησία. Ὅτο γεμάτη ἀπὸ κόσμου.

'Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ-Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ' ἄναψε καὶ τὰ ἔβαλε μπροστά στήν εἰκόνα. Τὰ κανδήλια ἦσαν ἀναμμένα καὶ φεγγοβολοῦσε ὅλη ἡ ἐκκλησία.

"Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους, ἀσπάσθηκάν την εἰκόνα ὅλοι μὲ τὴ σειρὰ καὶ ὑστερά ἐστάθηκαν στὴ θέσι των.

'Ο ψάλτης ἔψαλλε. "Ολοι ἐστέκοντο μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεκτικά.

“Οταν ἐβγῆκαν τὰ “Αγια, ὅλοι ἐγονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

«Τῶν ύπέρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων» εἶπε ὁ παπᾶς.

“Ολοι ἔκαναν τὸ σταυρό τους μὲ συγκίνησι. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια, ποὺ ἐσκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια, πολεμῶντας γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴ Δόξα τῆς Πατρίδος, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο του ὁ δάσκαλος.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ ἔθαύμαζαν τὰ ὡραῖα χρυσᾶ φορέματα, ποὺ ἐφοροῦσαν οἱ “Αγιοι”. Ο Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας, εὔλογοῦσε μὲ τὸ χεράκι του κι ἔχαμογελοῦσε.

‘Ο Κωστάκης προσευχήθηκε :

«Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἄνθρωπος».

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα τῆς καὶ εἶπε :

«Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά».

“Υστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

‘Η Ἐλενίτσα ἐκοίταξε. “Ἐνα μεγάλο μάτι ἦτο ἐκεῖ ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη, καὶ τοὺς ἐκοίταζε.

‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρό σας.

‘Ο Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ εἶπε πάλι μέσα του :

« Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ, δῶσε στὸν πατέρα μου,
ποὺ ἔχει σήμερα τὴ γιορτή του, πολλὴ χαρὰ καὶ
εύτυχία ».

Ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταξε τοὺς ἄγίους καὶ εἶπε
σιγὰ στὸν Κωστάκη:

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἄγιοι φοροῦν χρυσὸν στε-
φάνι;

— Ο πατέρας ἔχει εἰπεῖ, πώς οἱ ἄγιοι ἔχουν ἄγιο
φῶς, ποὺ εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸν στεφάνι γῦρο στὸ
κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι:

— Μὴ μιλᾶτε. Ἀκοῦστε τί λέγει ὁ παπᾶς.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπρόσεχε πολύ, μὰ δὲν καταλά-
βαινε τί ἔλεγε ὁ παπᾶς καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της:

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεκτική,
ὡσπου νὰ σχολάσῃ ἡ ἐκκλησία.

Καθὼς ἐκοίταξε τὸ χρυσὸν κανδήλι, ποὺ ἐκρέ-
μετο ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὡραία Πύλη, τῆς ἥλθε στὸν
νοῦ τὸ ποίημα, ποὺ τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της :

Χρυσὸν κανδήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.
Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλὸ
κι ὅλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτό,
μιὰ ἀκτίνα του ἀν τὰ φθάσῃ.

Ἐνα κανδήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιὰ φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλό,
ποὺ δ Θεός δρίζει.

Σὲ λίγο ἐπλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ἐψιθύρισε:

— Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα ποιός σου τό ραψε;

Μὰ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ὠμίλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σιωπήσῃ.

“Οταν ὁ παπᾶς εἶπε τὸ « Δι' εὐχῶν τῶν ἀγίων.. », ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Πάμε νὰ πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ωραία Πύλη ἐστέκετο ὁ παπᾶς καὶ ἐμοίραζε τὸ ἀντίδωρο. Ο κόσμος ἐπαιρνε ἀντίδωρο, τοῦ ἐφιλούσε τὸ χέρι καὶ ἔφευγε κάμνοντας τὸ σταυρό του.

Ἐπῆραν ὅλοι ἀντίδωρο καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε στὰ παιδιά:

— Είμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς γιατὶ ἐσταθήκατε στὴν ἐκκλησία φρόνιμα.

Καθώς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ ἔχαιρετούσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ ἔλεγαν:

— Χρόνια πολλά, κύρ-Δημήτρη!

Ο Κωστάκης ἐθυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυριακή, ποὺ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο:

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις ἔλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αὐγῆς τερπνά,
τὰ παιδάκια ἡ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾷ.
— "Ε, παιδιά, καιρός, ξυπνάτε, είναι Κυριακή,
ἡ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἔκει ;
— Τώρα ἀμέσως, μητερίσα, λέγουν μὲ χαρὰ
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅλα ζωηρά.
Ἡ μητέρα μὲ δροσᾶτο τὰ πλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια των μὲ κτένι χώρισε ἀργυρό.
Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερά,
κι ἔλαμπαν σάν ἀγγελούδια κι ἥσαν μιὰ χαρά.
Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι, τὰ παιδιά κι αὐτὴ
τὸ μικρό της ἀπ' τὸ χέρι τρυφερά κρατεῖ.
Φρόνιμα στὴν ἐκκλησία στέκουν τὰ παιδιά
καὶ τὴ λειτουργία ἀκοῦνε μ. ἀνοιχτὴ καρδιά.
Φῶς καὶ μέσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζί¹
στὸ σπιτάκι ἡ συνοδεία ἔρχεται πεζή.
Σ' ὅλη χύθηκε τὴ στράτα μόσκος θαυμαστὸς
καὶ ἀόρατος μαζί των ἔρχεται ὁ Χριστός.

« Π αίγνια »

'Ηλίας Τανταλίδης

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἔορτάζει τὴν Ἑορτὴν τῆς Σημαίας.

Ἄπὸ τὴν ἐκκλησία ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχθηκαν ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴ γραμμὴ.

Ο Διευθυντὴς ἐκάλεσε τὸν πιὸ καλὸ—μαθητὴν τῆς Ἐκτῆς καὶ τὸν ὥρισε σημαιοφόρον. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του ἐστέκοντο τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ήσαν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ο δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας ἐπέρασαν καὶ ἐστάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

Η Ἑορτὴ ἀρχισε μὲ μιὰ ώραία προσευχή.

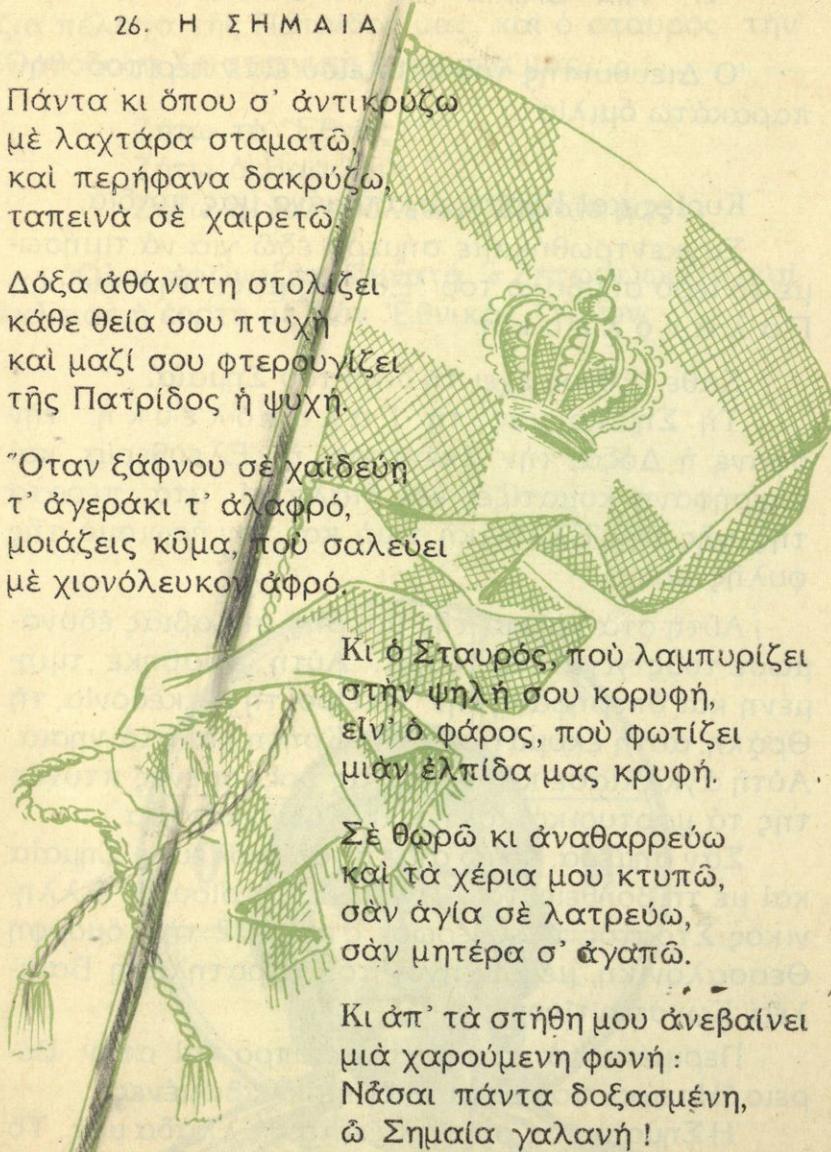
Ο Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἰπαν ώραία ποιήματα καὶ ἐτραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

26. Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ¹
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδος ἡ ψυχὴ.

"Οταν ξάφνου σὲ χαῖδεύῃ
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κῦμα, ποὺ σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι δέ Σταυρός, ποὺ λαμπυρίζει
στὴν ψηλή σου κόρυφή,
εἰν' δέ φάρος, ποὺ φωτίζει
μιάν ἐλπίδα μας κρυφή.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ,
σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νᾶσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή !

«Τὰ πρῶτα βήματα»

'Ιωάννης Πολέμης

27. ΜΙΑ ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

Ο Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω δημιλία:

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσωμε τὸ ιερὸ σύμβολο τοῦ "Εθνους μας, τὴν ἔνδοξη Γαλανόλευκην.

Κάθε "Εθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γαλανόλευκη, τὴν ὑφανε ἡ Δόξα, τὴν ἐκέντησε ἡ Ἐλευθερία καὶ ὑπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἡρωισμὸ τῆς φυλῆς μας.

Αὕτη στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιᾶς ἐδυνάμωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὕτη ἐδιάβηκε τιμημένη καὶ ὑπερήφανη τὴν "Ηπειρο, τὴ Μακεδονία, τὴ Θράκη, αὐτὴ ἐκυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά. Αὕτη ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές της τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἡρωικὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπὸ τὴ γαλανόλευκη Σημαία καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὅμορφη Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηλάτη Βασιλέα Κωνσταντίνον.

Περιμένει νὰ στηθῇ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Βόρειο "Ηπειρο, ποὺ εἰναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

Ἡ Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ λευκό της χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

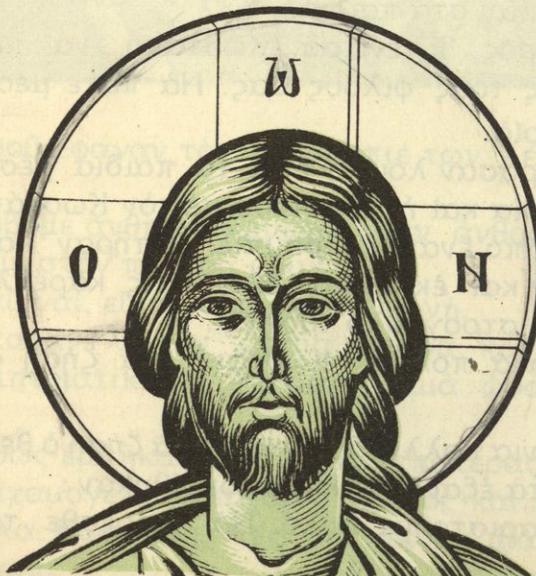
μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸν καὶ τὰ γαλάζια πέλαγα τῆς Πατρίδος μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ Ἔθνος !

Ζήτω ὁ Βασιλεύς !

Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας !

“Ολοι ἔφωναξαν δυνατὰ «Ζήτωωωω !» καὶ ἔκλεισε ἡ ἑορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸν “Υμνον.

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα καὶ αὐτὰ στὴ σάλα, ὅπου θὰ ἐπερίμεναν ἐπισκέψεις.

‘Ηλθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

‘Ἐλεγαν « χρόνια πολλά ».

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς ἐπρόσφερε κουραμπιὲ καὶ ποτό. ‘Ητο πάρα πολὺ εὐχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε καὶ αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστὸς μὲ δλους!

‘Ηλθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς ‘Ελενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς των.

‘Η μητέρα τῆς ‘Ελενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιά :

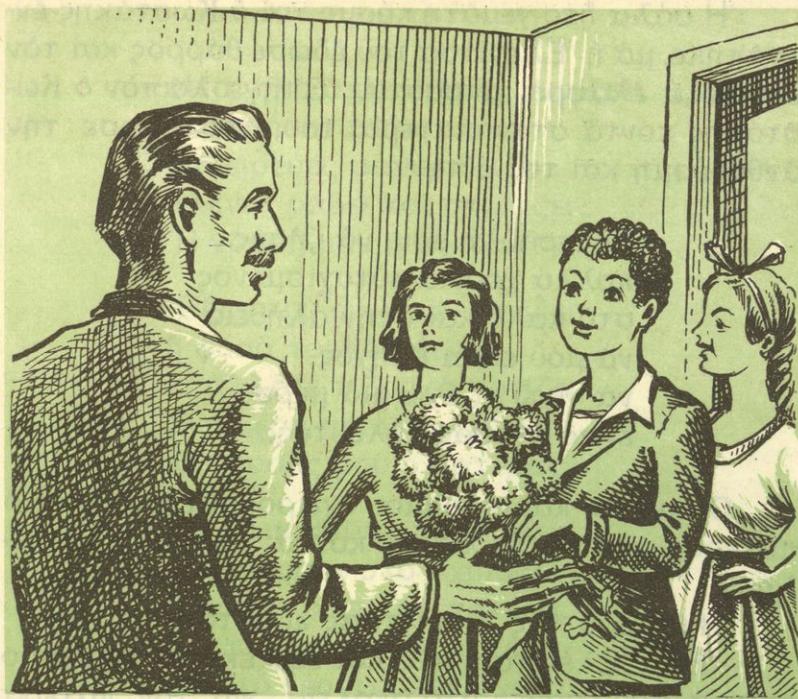
— ‘Εμπρός, ‘Ελενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πᾶτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

‘Ἐπέρασαν λοιπὸν ὅλα τὰ παιδιὰ μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ ‘Ελενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἔναν κουραμπιέ. ‘Ἐπῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἔναν καὶ ἐκάθισαν ὅλοι στὶς καρέκλες των, γῦρο στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήσῃ ὁ πατέρας σου.

Καὶ τὰ ἔξαδελφάκια ἀποκρίθηκαν :

— Εὐχαριστοῦμε πολύ. Νὰ χαίρεσθε τοὺς γονεῖς σας.

Αφού έφαγαν τὸν κουραμπιέ των, λέγει ὁ Κώστακης :

— Κόβομε ἄνθη νὰ κάμωμε μιὰν ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πάμε στὸν πατέρα μου ;

— Ναι, ναι, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἐκοψαν λοιπὸν ώραία ἀσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτειασαν μιὰ ώραία ἀγθοθέσμη .

Καθώς ἐμπῆκαν στὴ σάλα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἔχαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε :

— "Ελα, Κωστάκη, πές μας ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

‘Η σάλα ήτο γεμάτη κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ἐντράπηκε, μὰ ἡ Ἐλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν ἐσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Κωστάκης κοντά στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

Πατερούλη μου, νὰ ζήσῃς
πολλὰ χρόνια εύτυχισμένος·
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἰσαι ὁδηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγὼ μιὰ μέρα
ἔνας ἄνδρας ζηλευτός.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι ἔχειροκρότησαν καὶ ὁ πατέρας του τὸν ἐτράβηξε κοντά του καὶ τὸν ἐφίλησε.

‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε τότε:

— “Ἐλα Ἐλενίτσα, πὲς καὶ ἐσὺ ἐκεῖνο τὸ ώραῖο ποίημα, ποὺ ἔμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα.

‘Η Ἐλενίτσα μὲ ώραία φωνὴ εἶπε τὸ παρακάτω ποίημα:

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΑΣ

Μέσ' στὸ σπίτι ποιὸς γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει;
— Ἡ χρυσῆ μου ἡ μητέρα!

Ἐξω, ποὺ ἄλλοτε χιονίζει
ἢ φυσῷ τρελός ἀέρας,
κι ἄλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιὸς γυρίζει;
— Ὁ χρυσός μου ὁ πατέρας!

Ποιὸς μαθαίνει κάθε μέρα
τόσα ὠραῖα στὸ σχολειό;
Ποιὸς ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴν μητέρα;
— Δὲν τὸ ξέρετε; εἰμ' ἔγώ!

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ
(28η Οκτωβρίου)

Προχθές ό Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ στρατό. Ἡτο ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου καὶ εἰπε, πῶς μιὰ τέτοια ἡμέρα, στὰ 1912, ὁ στρατός μας ἐλευθέρωσε τὴν Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι ἄλλη ἑορτή. Ἡ μεγάλη Ἑθνικὴ Εορτὴ τῆς 28ης Οκτωβρίου.

Σημαῖες στολίζουν ὅλα τὰ σπίτια καὶ μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν ἔξωστη τοῦ Κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωῒ σημαίνουν χαρούσυνα. Ἔτσι ἐσήμαιναν καὶ μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἄλλὰ γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμο γιὰ τὸν κίνδυνο, ποὺ ἀπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὅμορφη πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος μᾶς εἰχαν κηρύξει τότε ἔξαφνικὰ τὸν πόλεμο.

† 28 Οκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἀσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἰδησὶ σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ στὰ χωριὰ κι ἐκαλούσαν ὅλους τοὺς Ἑλληνες στὰ ὅπλα. Ἐκινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καὶ ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας. †

“Ολοι οι “Ελληνες ἔτρεξαν πρόθυμα στὴ φωνὴ τῆς Πατρίδος. ”Αφησαν τὰ σπίτια τους, τοὺς γονεῖς, τὴν οἰκογένειά τους, τὴ δουλειά τους. ”Έτρεξαν ἀπ’ ὅλα τὰ μέρη ἐνθουσιασμένοι, ὅλοι ἀγαπημένοι, μὲ πίστι στὸ Θεὸ γιὰ τὴ νίκη. Γιατὶ ὁ πόλε-

μος, ποὺ μᾶς εἶχαν κηρύξει οἱ ἔχθροι, ἥτο ἄδικος.

Μὲ τὴν τίμια στολὴ τοῦ στρατιώτη, νέδοι καὶ ἡλικιωμένοι, ὤρμησαν στὴ φωτιά. Μὲ τὸ τραγούδι στὰ χείλη ἐσκαρφάλωσαν στ’ ἀπόκρημνα καὶ χιονισμένα βουνά τῆς Ἀλβανίας. Καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς Παναγίας ἐνίκησαν νίκη μεγάλη καὶ ἐνδοξη.

Τὸ ὄνομα τῆς Ἐλλάδος ἐγέμισε λάμψι.

Αύτή τή μεγάλη νίκη ἔορτάζουν σήμερα καὶ στὸ Χωριό.

Ἄπὸ ἡμέρες τὰ παιδιὰ ἔχουν στολίσει τὸ σχολεῖο μὲ μικρὲς χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες γαλανόλευκες ἐπιγραφές.

Μετὰ τή δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει στὸ Ἡρῷο τοῦ Χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνι ἀπὸ δάφνη κι ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ Ἡρῷο εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω στή στήλη αὐτή εἶναι γράμμένα τὰ ὄνόματα τῶν ἥρωών τοῦ Χωριοῦ, ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν Πατρίδα. Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγύρο μὲ κάγκελλα καὶ ἔχουν φυτεύσει τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου λογιών λογιῶν ἀνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπηροι μὲ τὰ μετάλλια στὸ στῆθος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος μὲ τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο, ὁ Παπᾶς, ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ Χωριοῦ. Ἐπειτα εἶναι τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ παράταξι. Οἱ ἀέρας γεμίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

30. ΕΜΠΡΟΣ!

Έμπρός ! Όλόρθοι, ἀτρόμαχτοι.

Μαυρίλα, ἀστροπελέκι.

Νὰ τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
καὶ νὰ ἡ βροντή, τουφέκι.

Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταῦγετο
καὶ στὰ Βαλκάνια ὥς πέρα
μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα
κι ἔνας ὁ νοῦς : Έμπρός !

Έμπρός, ἀδέρφια, ἀτράνταχτοι,
κι ἄς πέφτη ἀστροπελέκι.

Νὰ τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
βρόντησε τὸ τουφέκι.

Κρήτη, ὁ Μωριᾶς, ἡ Ρούμελη,
έμπρός. Ή Έλλάδα λάμπει,
ἀχολογᾶν οἱ κάμποι,
καὶνε οἱ καρδιές. Έμπρός !

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

K. Παλαμᾶς

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ

(Πατριωτικός διάλογος)

ΠΡΟΣΩΠΑ

Η ΕΛΛΑΣ — Ο ΤΣΟΛΙΑΣ — Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ — Ο ΝΑΥΤΗΣ
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ — Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ — Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ — ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ

ΕΛΛΑΣ

28^η Οκτωβρίου 1940. Ήμέρα νίκης καὶ δόξης.
Τήν ήμέρα αύτὴ ἐδώσαμε στὴν καταφοβισμένη
ἀνθρωπότητα τὴν ίδεα, ὅτι οἱ ἔχθροὶ δὲν ἥσαν ἀνί-
κητοι. Ἐδώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς
σκλαβωμένους. Ἐσώσαμε τὸν πολιτισμό. Ἐχαρί-
σαμε στοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τὴν νίκη. Θέλω σή-
μερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρω-
τεργάτες τῆς νίκης. "Ελα, ἀθάνατε Τσολιά!

ΤΣΟΛΙΑΣ

(Χαιρετᾶ καὶ στέκεται κοντά στὴν 'Ελλάδα')

Σὰν μ' ἐκάλεσε ή Πατρίδα
στὰ ὅπλα ἐκείνη τὴ φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἶχα στὰ πόδια μου φτερᾶ
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
καὶ βροντοφωνάζοντας «ἄέρα!»
ἔστειλα τοὺς ἔχθρούς μας
στὸν κακό τους καὶ πιὸ πέρα.

ΕΛΛΑΣ

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σου
ἀξίζουν. "Ελα, ἀθάνατε Φαντάρε!

ΦΑΝΤΑΡΟΣ

(Χαιρετᾶ)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ή Πατρίδα

στὰ ὅπλα ἔκεινο τὸν καιρό,
βρέθηκα μὲ μιᾶς στὴ μάχῃ
μ' ἔναν ὑπουλο ἔχθρο.
Μὲ τὴν πίστι στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἐλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν Πατρίδα
ὅ ἀθάνατος Φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἡπειρό μας,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖαι,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδος μας σημαία.

Ε Λ Λ Α Σ

Εῦγέ σου καὶ σὺ λεβέντη. Δόξες, δάφνες σοῦ
ἀξίζουν. "Ελα, ἀθάνατο Ναυτάκι !

Ν ΑΥ Τ Η Σ

Σὰν μᾶς πνίξανε τὴν «Ἐλλη» μας, στὴν Τήνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἔκεινο,
ώρκιστηκα πώς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θά κανα ἐγώ στὸ Ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμίνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρι
ζωντάνεψα ξανὰ τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι ἔτσι ὁ ἔχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολύ, ἔκα-
να θρῦλο ἐγώ στὰ πέλαγα τὸν «Παπανικολῆ»..

Ε Λ Λ Α Σ

Εῦγε, Ναυτάκι τιμημένο. "Ελα κι ἐσύ, καλέ μου
Αεροπόρε !

Α Ε Ρ Ο Π Ο Ρ Ο Σ

"Ημουν κι ἐγώ παρών, ὅπως καὶ πάντα,

μέσ' στὸ μεγάλο πανηγύρι τοῦ Σαράντα.

Τὸν ἔχθρό, ποὺ ἔφευγε, ἀπὸ ψηλὰ κοιτοῦσα^τ
καὶ μὲ τὶς βόμβες μου τὸν γλυκοχαιρετοῦσα.

Δὲν σταματοῦσα· καὶ μὲ ἥλιο καὶ μὲ τ' ἄστρα
γκρέμιζα τοῦ ἔχθροῦ τ' ἀτσάλινα τὰ κάστρα.

Τ' ἀεροπλάνο μου πάντοτε πρῶτο ἐπετοῦσε
καὶ πάντα ἀνίκητο, γιατὶ ἡ Πατρίδα τὸ ζητοῦσε.

ΕΛΛΑΣ

Εὗγέ σου, Σταυραετέ μου δοξασμένε. "Ελα κι
ἐσύ, μικρή μου Νοσοκόμα !

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζὶ μὲ τὸν Τσολιᾶ καὶ τὸν Φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοῦ πολέμου τὴ φωτιά.

Ποτέ μου δὲν λογάριασα τὸ χάρο
γιὰ τὴν Πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα τὴ γλυκειά.

Πόσες φορὲς στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι
σὰν μάννα κι ἀδερφὴ πονετικά,

πόσες νυχτιές δὲν ἔκλεισα οὕτε μάτι
σὲ κάποιο χειρουργεῖο ἡ φτωχιά.

ΕΛΛΑΣ

Εὗγέ σου, Νοσοκόμα τιμημένη. "Ελα κι ἐσύ,
καλή μου Ἑλληνίδα !

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι ἔγώ στὸ πανηγύρι τοῦ Σαράντα
ἔδούλεψα, δὲν ἔμεινα στὴν μπάντα,
κουβάλαγα στὴν πλάτη ταχτικά
ἔκει στὴν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τὴ Φανέλλα.
Πήρα τουφέκι πλάι στοῦ Τσολιά τὴ φουστανέλλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζήσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

Ε Λ Λ Α Σ

Εὖγε, καλή μου Ἑλληνίδα! Ἐλα, καλό μου Σωφεράκι!

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σὰν ἔπιασα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴ γλυκειά μας μάννα,
ἔφορτωνα ὅσσο μποροῦσε νὰ σηκώνῃ
μὲ πυρομαχικά καὶ κουραμάνα.

Κι ὅταν τὸ αὐτοκίνητο γιὰ λίγο παρατοῦσα,
ἔκει στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τὴ γραμμὴ,
ἄρπαζα τάνκς καὶ τὸν ἔχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ σπίτι, γιὰ τιμή.

Ε Λ Λ Α Σ

Εὖγε καὶ σύ, καλό μου Σωφεράκι. Εὖγε σὲ ὄλους σας. Εὖγε καὶ στὸν ἔνδοιο Ἑλληνικὸ λαό,
ποὺ μὲ τὴν δλόψυχη συνδρομή του ἐκερδήσαμε τὴ
νίκη καὶ ἐδείξαμε στὸν κόσμο ὅτι

Ο Λ Ο Ι Μ Ζ Ι

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμμιὰ κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγούδι χαιρετοῦν ὅλοι στρατιωτικά καὶ φεύγοντα).

32. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

‘Αθήνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα
οἵ μεγαλόχαροι θεοί ἐπάνω σου ὀγρυπνοῦνε.

‘Η Ἀθήνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.

Παλαμᾶς

Μιὰ ἡμέρα, ποὺ ἔτυχε νὰ μιλοῦν στὸ μάθημα γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἀθήνα, ὁ δάσκαλος ἔξήγησε στὰ παιδιά, πῶς ἐπήρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας.

— Καμμιὰ πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ίστορία καὶ τὴν ὁμορφιὰ τῆς Ἀθήνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε ποὺ ἡ Ἀθήνα ἦτο ἀκόμη ἔνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα ποὺ ἔχει σήμερα. Ἐλέγετο Κεκροπία, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου της βασιλιᾶ Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὄλύμπου ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλις μιὰ ἡμέρα μεγάλη καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἔξαιρετικὴ ὁμορφιά, μὲ σπάνια ίστορία, μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν ἐπήραν στὴν προστασία τους.

“Ολοι οἱ θεοί, χωρὶς ἔξαίρεσι, ἥθελαν νὰ προστατεύσουν τὸν ὅμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ’ δλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

‘Ο Ζεὺς τότε, ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὥρισεν, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεούς, ποὺ θὰ χαρίσῃ στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του στὴν πόλι καὶ θὰ τὴν πάρῃ ύπο τὴν προστασία του.

Ο διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολι, μπροστά στὸ βασιλιά Κέκροπα καὶ σ' ὄλους τοὺς θεοὺς, ποὺ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβηκαν ἀπ' τὸν "Ολυμπο.

Πρῶτος ὁ Ποσειδῶν ἐκτύπησε τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως ἐβγῆκε νερό. Δὲν ἄρεσε ὅμως τὸ δῶρο αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους.

Ξανακτύπησε ὁ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο με τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως πετάχθηκε ἔνα ὡραῖο ἄλογο, πολὺ κατάληλο γιὰ τοὺς πολέμους. Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς Ἀθηναίους.

"Επειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἥ μεγαλόπρεπη κόρη τοῦ Διός, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀμέσως ἐφύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δένδρο ποὺ θὰ ἔχαριζε τροφὴ καὶ ύγεια στὴν πόλι καὶ θὰ ἔφερνε τὴν ειρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐθεωρήθηκε χρησιμώτερο ἀπὸ τὸ δῶρο τοῦ Ποσειδῶνος.

"Ετσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχθηκε νικήτρια κι ἐπῆρε στὴν προστασία της τὴν πόλι.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δεῖγμα τῆς ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθηνᾶ προώδευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλις τοῦ κόσμου στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὄμορφιές, στὴν ἴστορία, στὴ δόξα!

Τὴν ἄλλη ήμέρα τὰ παιδιά ἀναπαρέστησαν στὴν τάξι τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἡ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιά τοὺς ἄλλους θεούς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ βασιλιά Κέκροπα. Ἡτο ἀλήθεια μιὰ ύπεροχη σκηνή, ποὺ τὴν εἶχαν κάμει μόνα των τὰ παιδιά.

Οὐαράνταταν τὴν αριστερὴν πλευρὴν τοῦ ποσειδῶνα

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ἔξύπνησαν πολὺ πρωί.

Τοὺς ἐφάνηκε σὰν νὰ ἐκτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σὰν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἀνθρωποι.

Μὰ καθώς ἔξύπνησαν, ἀκουσαν τὶς δυνατὲς βροντὲς καὶ τὴ βροχή, ποὺ ἐκτυποῦσε τὰ τζάμια, σὰν νὰ τοὺς ἐφώναζε!

— Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε νὰ ἰδῆτε!

‘Ο Κωστάκης ἐσηκώθηκε πρῶτος. Ὁτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. Ἄ, τί ἐγίνετο ἔξω! Ἀπὸ τὴ μεγάλη βροχὴ ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. Ὁ ούρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. Ἀστραφτε πότε-πότε καὶ ἐβροντοῦσε. Ὁ κύρΓιάννης, ὁ πατέρας τοῦ Μήτσου, ἐπήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὅμπρέλλα, ποὺ ἔσταζε γῦρο-γῦρο νερά. Τὰ παπούτσια του ἦσαν ὅλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούσθηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψι ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἐπειτα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἄρχισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξῃ πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

— Θὰ ποτίσῃ τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ χωράφια καὶ τὰ ἀμπέλια. Θὰ καθαρίσῃ τὸν ἀέρα καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴν σκόνη καὶ τοὺς καπνούς. Θὰ γεμίσῃ καὶ τὰ πηγάδια καθαρὸ νερό.

Νά, ἔκείνη τὴν στιγμὴν άκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα !

— Καλημέρα, Ἐλενίτσα, καλημέρα ἔξαδελφούλα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρός ;

· Ή Ἐλενίτσα γιὰ ἀπάντησι ἐτραγούδησε :

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μὲν ἔνα γνωστὸ ποίημα :

Η / ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλή, ψιλὴ βροχούλα

ποτίζει τὸ χωράφι.

· Ή κάθε μιά της στάλα

καὶ ἔνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μέσ' τοῦ ζευγᾶ τὸ σπίτι

λαμποκοπᾶ τὸ τζάκι.

Μὲ τὴν γιαγιά, ποὺ γνέθει,

μιλεῖ τὸ ἔγγονάκι.

Χαμογελᾶ ὁ πατέρας
καὶ τὴ φωτιὰ σκαλίζει.
Καὶ δός του πιὰ ἡ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σὰν νὰ τοῦ λέῃ, κτυπῶντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πὼς πλούσια θὰ θερίσῃ
ὅσα καλὰ ἔχει σπείρει.

Στέλιος Σπεράντσας

— Εἶσαι ἔτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ἐρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἐσύ;

— Νά, τὴν ὄμπρέλλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώσῃ
ἡ μητέρα μου.

— Καὶ ἐμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

‘Η μητέρα του τὸν ἐβοήθησε νὰ περάσῃ τὴ σάκ-
κα του στοὺς ὅμους καὶ τὸν ἔβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἄνοιξε τὴν ὄμπρέλλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
ἐκράτησε στὸ δεξὶ του χέρι.

‘Ηλθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὄμπρέλλα.
της καὶ τὰ δύο ἔξαδελφάκια, περπατῶντας προσ-
εκτικὰ ὅσο ἥμποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου, ἐπήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο.

Τὸν Ὀκτώβριο, μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς δργώνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στοὺς κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

"Εχει ἔτοιμάσει διαλεχτὸ σπόρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, ποὺ θὰ σπείρῃ τὸ φθινόπωρο. "Εβαλε τὸ σπόρο μέσα σὲ φάρμακα γιὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὶς ἀσθενειες.

Στὶς μεγάλες ἔκτασεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδὴ μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ὕνια, ποὺ κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδος μας.

Κάθε πρωὶ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμη τὴν προσευχὴ του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του ὀργώνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

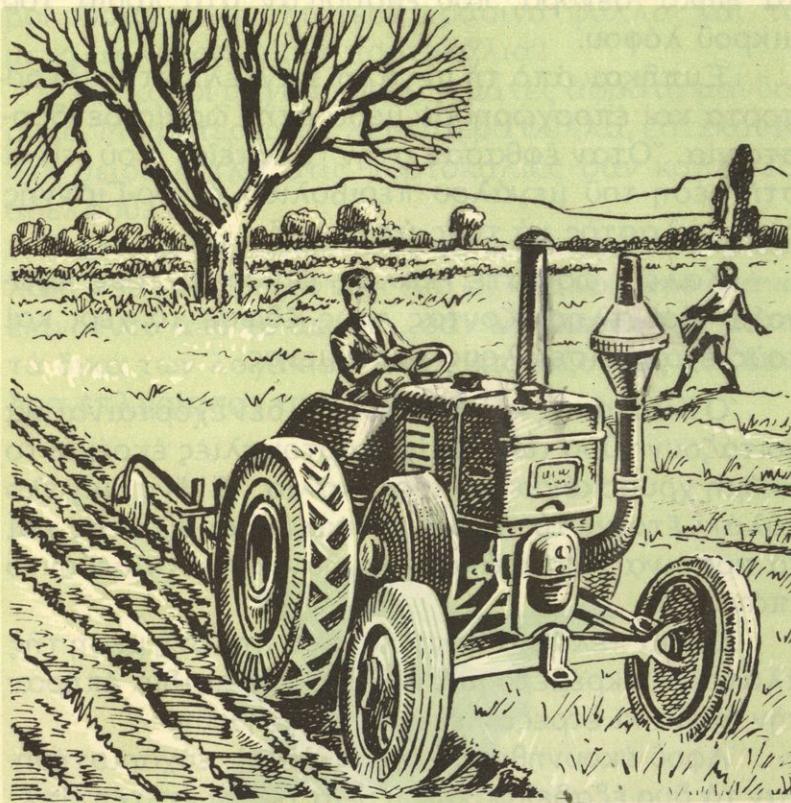
Τὸ εὐλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, ποὺ ὁ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτικὴ του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρῆθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ εὔρουν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπόρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καί, ἀφοῦ τακτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλεῖα του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουρασθῇ.

Τὰ παιδιά του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ήμέρας καὶ ἡ γυναικά του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἐργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ ὅλοι μαζί, πρὶν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρίσουν

πάλι τὴν προσευχή των καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ Θεὸν νὰ εύλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπόρο μὲ τὶς χρυσὲς ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου καὶ νὰ τὸν δροσίσῃ μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

35. ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟΥ ΚΥΡ - ΓΙΑΝΝΗ

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἐμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελλωτὴ σιδερόπορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ὡραία δενδροστοιχία. "Οταν ἔφθασαν στὴν πλατεῖα, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ-Γιάννης ἥλθε γελαστὸς νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ.

— Καλῶς ὡρίσατε, καλῶς ὡρίσατε, τοὺς ἔφωναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἔχαιρέτισε ὅλους χαρούμενος.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γῦρό των. Στὶς πορτοκαλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλια. Σ' ἕνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἔχαιρεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἄφοῦ ἐκουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εύχαριστήθηκαν τὰ δύο ἔξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Ελάτε, ἀς πᾶμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ορίστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης.

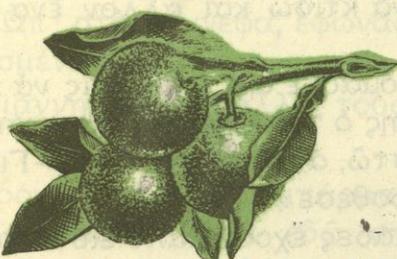
Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνη καὶ νὰ τοὺς μιλῇ γιὰ τὰ δένδρα του.

— Οἱ πορτοκαλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ - Γιάννης,
κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλια τοῦ κόσμου. Νο-
στιμώτατα, μὲ λεπτή φλούδα καὶ γεμάτα χυμό.

”Εκοψε ἔναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία
πορτοκάλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἐμοσχο-
βιλοῦσαν τὰ γυαλιστερὰ πράσινα φύλλα καὶ τὰ
μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλια!

Νὰ καὶ οἱ μανδαρινιές, γεμάτες ἀφρᾶτα μανδα-
ρίνια. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἐστέκοντο
στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλιές σὰν καλὲς ἔξ-
αδελφοῦλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐ-
λάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω
ἔκινοῦντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ
τὰ δικὰ των λογάκια. ”Ἐτσι, θαυμάζοντας τὰ δέν-
δρα ἐπλησίασαν στὸ στάβλο.

— Ελάτε τώρα φάστε, εἰπε ἡ γυναικά της. Εἰπε
νίκασσα. Εἶναι ποὺ δρυφά καὶ πέτεται πάντα τοῦ
άλος πηγυνάει τοῦ βραστοῦ.

‘Ο στάβλος ἡτο ἔνα μεγάλο ύπόστεγο, κλεισμένο ἀπὸ τίς τρεῖς πλευρές μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ἦταν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἀσβέστη.

“Ολος ὁ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἡτο λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νέρα στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ύπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα κτιστὰ παχνιά. Τὰ ζῷα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἰναι τὰ ζῷα, κύρ-Γιάννη; Ἐρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης. Τὸ βράδυ - βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἐχω ἔνα βόιδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἔνα μεγάλο βούστασιο. Ἐπίζω τοῦ χρόνου νὰ κτίσω καὶ ἄλλον· ἔνα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εὐχόμαστε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνῃ, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εὔχαριστῶ, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἐπρόσθεσε :

— Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα των φτειάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

· Αφοῦ εἶπαν αὐτά, ἐγύρισαν πάλι ὅλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποῦ ἡτο ἡ μεγάλη καρυδιὰ καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιὰ ἡθέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε :

— Ἐλάτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. Ἀνεβῆτε καὶ οἱ δυὸς καὶ πιασθῆτε καλά. Ἔτσι, κρατᾶτε σφιγκτὰ τὰ σχοινιά. Ἐμπρός, τὸ νοῦ σας !

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρές σπρωξιές καὶ υστερα δυνατώτερες.

— Τί ώραία ποὺ εἶναι ! ἐφώναζαν τὰ παιδιά.

— "Ελα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιά, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατή, ἐφώναξε ἡ Ἐλενίτσα.

— Κρατηθῆτε καλά, ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— "Ωπ, ὥπ ! "Ως τὰ κλαδιὰ ψηλά. "Ωπ ! σὰν πουλιὰ πετάμε. "Ωπ ! στὰ σύννεφα, ἐφώναζαν τὰ παιδιά ἐνθουσιασμένα.

‘Ο κύρ-Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα-Γιάννη, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης. "Όλα ἔδω στὸ περιβόλι σου εἶναι ώραία, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— Ἐλάτε τώρα, ἐλάτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας. Εἶναι πιὰ ἀργά καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. 'Ο ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλεύσῃ.

Κατέβηκαν λοιπόν τὰ παιδιά καὶ ὄλοι ἔτοιμασθηκαν· νὰ φύγουν.

Ο κύρ-Γιάννης τοὺς ἔδωσε μερικὰ πορτοκάλια νὰ πάρουν μαζί των. Τὸν εὐχαρίστησαν ὄλοι γιὰ τὶς ὡραῖες ὥρες, ποὺ ἐπέρασαν στὸ περιβόλι του, καὶ δὲ κύρ-Γιάννης τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἔρχωνται συχνά.

Ἐδωσαν λοιπὸν τὸ χέρι, ἀποχαιρέτισαν καὶ ξεκίνησαν νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι.

Οἱ οἵσαν χαρούμενοι καὶ τὰ παιδιά σ' ὄλο τὸ δρόμο ἐτραγουδούσαν.

Πόσα εἶχαν νὰ εἰποῦν τὸ βράδυ στὴ γιαγιὰ καὶ στὸν παππού!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

Ή καμπάνα κτυπά. Έσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στή στάνη. Κουρασμένοι, μὰ κι εύχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ εύρουν τὸ δεῖπνο, τὴν ξεκούρασι.

Ο κύρ-Δημήτρης τριγυρνᾶ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμιὰ πέτρα κι εἶναι σὰν νὰ λυπᾶται ν' ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωί, μὲ τό πρῶτο κελάδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του δργώνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

Ολη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν ἀύγη μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τὶς Κυριακές, ὅταν εἶναι καλὸς καιρός, μετὰ τὴ

λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμμιὰ φορά καὶ πηγαίνουν μαζί στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπῃ τὴ γῆ, ποὺ ὠργώσει κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνῃ καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρά. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

— Νὰ δουλεύῃς καὶ σὺ στὸ σχολεῖό σου μὲ ὅρεξι, τοῦ λέγει. "Οταν τελειώσης τὸ Δημοτικό, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι, ποὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειά μας. Κι ὅταν ἡ δουλειά μας καλυτερεύῃ, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας, καὶ τὸ Χωριό μας, καὶ ἡ πατρίδα μας."

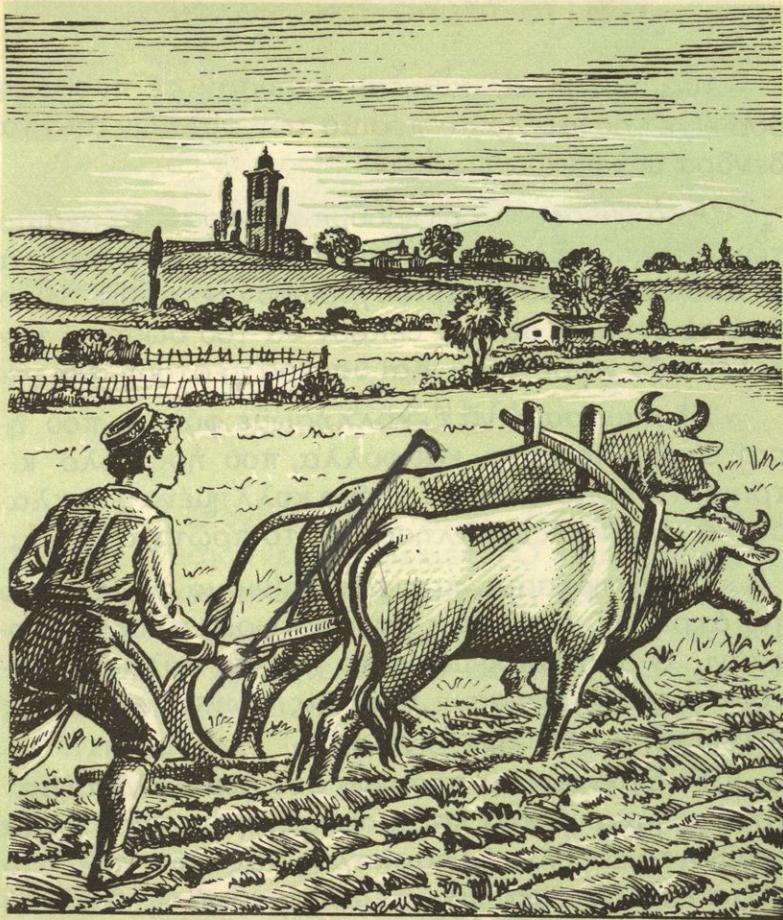

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾶς καὶ τῶν περιστεριῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι ξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ.

Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ
ὅλη τὴν ίστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγάδες τὴν αὔγῃ τὰ βόδια τους κεντροῦν καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν. Μὲ τὶς φωνές σου σταματᾷ ἡ κόρη τ' ἀργαλειὸ
καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολειό.

Ο δουλευτής τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατά
καὶ τὸ σταυρό του κάνοντας ἀπάνω σου κοιτᾷ.
Ἐσύ 'σαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποὺ τὶς μικρές λαχτάρες του τὶς λές στὸν οὐράνο.

«'Ανοιχτὰ μυστικά»

'Αλέκος Φωτιάδης

40. ΤΟ ΠΕΣΙΜΟ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ

Μιὰ ἡμέρα οἱ μαθηταὶ ἄκουσαν μὲ προσοχὴ ὅσα εἶχε γράψει γιὰ τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ δένδρα μιὰ ὁμάδα παιδιῶν.

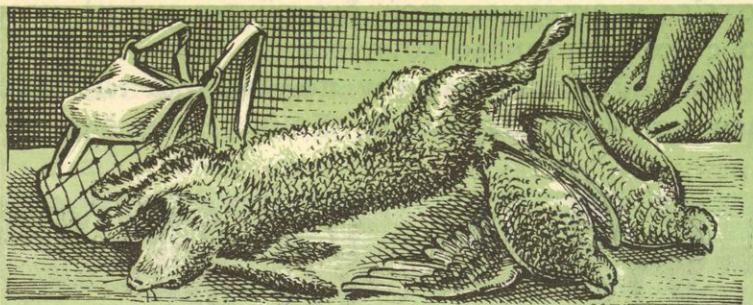
»'Απὸ ἡμέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο τῶν φύλλων. Σὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἐλαφρὰ γῦρο ἀπὸ τὸ δένδρο, σὰν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμό. Καὶ ὕστερα πέφτουν στὴ γῆ.

»'Ἐδοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα, ποὺ ἦσαν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα, ποὺ ἦσαν ὅλο κίτρινα. Τὰ πράσινα ἦσαν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλαδί. Τὰ κίτρινα ἐξεκόλλησαν μὲ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

»'Παρατηρήσαμε, πὼς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ τὶς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κοτσάνι. 'Ο δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς τὰ φύλλα ξεραίνονται, γιὰ ν' ἀφήσουν ὅλες τὶς ζώντανὲς οὔστες στὸ δένδρο. "Ὑστερα πέφτουν.

»'Τὰ ξερὰ φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἄλλα ἦσαν τρύπια, μάυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἄλλα ἐτρίβοντο εὔκολα. 'Ο δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς στὸ χῶμα εἶναι ἀπειρα μικρὰ ζωύφια, ποὺ ἡ δουλειά τους εἶναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φτειάνουν λίπασμα, ποὺ τρέφει τὰ δένδρα τὸ χειμῶνα.

»'Εἶναι ὅμορφη ἡ ἱστορία τῶν φύλλων! Φυτρώνουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δένδρο. Κι ὅταν ξεραίνωνται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέφουν πάλι τὸ δένδρο, γιὰ νὰ μπορῇ τὴν ἄνοιξι ν' ἀνθίσῃ ξανὰ καὶ νὰ πρασινίσῃ».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Είναι ή έποχή τοῦ κυνηγιοῦ. Συχνὰ ἀντηχοῦν κοντινές ή μακρινές τουφεκιές. Ό κύρ-Δημήτρης μ' ἄλλους χωριανούς, ποὺ ἀγαποῦν τὸ κυνήγι, φεύγουν ἀπὸ τὰ ἔημερώματα μὲ τὰ τουφέκια τους καὶ μὲ μιὰ καλὴ προμήθεια ἀπὸ φυσίγγια. Παίρνουν λίγο πρόγευμα καὶ τὸ σκύλο, τὴ Σπίθα. Ή Σπίθα ἔχει ὅσφρησι ἔξαιρετικὴ καὶ ζέρει νὰ εύρισκῃ τ' ἀγρίμια, νὰ τὰ κυνηγᾶ, νὰ τὰ πιάνῃ, δίχως νὰ τοὺς κάνῃ κακό, καὶ νὰ τὰ φέρνῃ στὸ ἀφεντικό της.

Πολλὲς φορὲς οἱ κυνηγοὶ γυρίζουν μὲ τὸ βασιλεμμα τοῦ ἥλιου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέρνοντας στὴ σακκούλα τους κανένα λαγό, παχουλὰ δρτύκια ή καμμιὰ πέρδικα.

Κάποτε τὸ βράδυ, ὅλη ἡ συντροφιὰ ἔρχεται στὸ σπίτι τῆς Ἐλενίτσας καὶ τότε γίνεται μεγάλη συζήτησι γιὰ ἐπιτυχημένες ή χαμένες τουφεκιές, γιὰ δύσκολα κυνήγια. Είναι νὰ γελᾶ κανεὶς μὲ τὶς

άστείες περιπέτειες, πού διηγούνται καὶ μὲ μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλοῦν ἐπίσης γιὰ τὴν παλληκαριὰ τῶν σκυλιῶν καὶ πρὸ πάντων τῆς Σπίθας, ποὺ ὅλοι τὴν

εύρισκουν τὸ πιὸ ἔπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλὶ ὅλης τῆς περιοχῆς.

‘Ο Κωστάκης ἀκούει μὲ προσοχὴ ὅλες τὶς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. ‘Η Ἐλενίτσα ὅμως δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ πολὺ γι’ αὐτές. Αὔτῃ χαῖδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, ποὺ τὰ βλέπει σκοτωμένα, πρὶν τὰ πάρῃ ἡ μητέρα της νὰ τὰ μαγειρέψῃ.

Μιὰ ὅμως ἴστορία τοῦ παππού ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωσι στὰ παιδιά.

42. ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΤΟΥ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ

"Ενα πρωί, ένας κυνηγός ἐπήγαινε στὸ δάσος γιὰ κυνήγι, μαζὶ μὲ τὸ σκύλο του. Ὁ σκύλος ἔτρεχε ἐμπρός. Ξαφνικὰ ἄρχισε νὰ περπατῇ μὲ μεγάλη προσοχή, ἔχοντας τὸ λαιμό του τεντωμένο. "Ετσι περπατοῦν οἱ σκύλοι, ὅταν μυρίζωνται κυνήγι.

Ο κυνηγός ἔκοιταξε πέρα κατὰ τὰ δένδρα καὶ νομίζοντας πώς ἦτο καμμιὰ πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ τουφέκι. Ἀλλ' ἀμέσως ἐσταμάτησε! Τί ἦτο; "Ένας μικρούλης σπουργίτης, ποὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἦτο ἀκόμη κίτρινο καὶ μόλις ἐστέκετο στὰ πόδια του. Ἐκουνοῦσε τὶς φτερούγες του καὶ δὲν ἤμπορούσε νὰ πετάξῃ.

Ο σκύλος ἦτο ἔτοιμος νὰ τοῦ ριχθῆ, ὅταν ἀπὸ τὸ κοντινὸ δένδρο ἔνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ στόμα τοῦ σκύλου. Ἡτο ὁ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καὶ ἥθελε νὰ ύπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνασηκωμένα τὰ φτερά κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

Ο σκύλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορὲς ὁ πατέρας σπουργίτης ἐπήδησε ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλου. Καὶ ὁ σκύλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ἐσταμάτησε. Ὁπισθοχώρησε λιγάκι, ἔγαυγισε δυὸ - τρεῖς φορὲς κι ἔκοιταξε μὲ ἀπορίᾳ τὸν κυνηγό,

— Κι ὁ κυνηγός τί ἔκαμε; ἐρώτησε ἀγυπόμονα ἡ Ἐλενίτσα.

— "Εχε λίγη ύπομονή, εἶπε ὁ παππούς. 'Ο κυνηγὸς δὲν ήτο σκληρός. 'Εθαύμασε κι αὐτὸς τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη καὶ τὴν ἀγάπην του γιὰ τὸ παιδί του κι ἀμέσως ἐφώναξε πίσω τὸ σκύλο του. "Εσκυψε ἔπειτα, ἐπῆρε ἀπαλὰ τὸ πουλάκι στὰ χέρια του καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα σ' ἔνα βάτο.

— "Αχ! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Πόσο εύχαριστήθηκα, ποὺ αὐτὸς ὁ κυνηγὸς εἶχε καλὴ καρδιά! Φαντάζομαι, πώς ὁ πατέρας θὰ τοῦ ἔφερνε ἐκεῖ φαγητό, ὥσπου νὰ δυναμώσουν οἱ φτερούγες του.

— Κι ἔγὼ ἔτσι λέγω, ἐπρόσθεσε ὁ παππούς. Γιατὶ ὕστερα ἀπὸ τέτοιο θάρρος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἰδῇ τὸ σπουργιτάκι του νὰ ζῇ καὶ νὰ πετᾷ στὰ δένδρα, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

† Η Μιμὴ εἶναι ἡ κομψὴ καὶ χαριτωμένη γάτα τοῦ σπιτιοῦ. "Εχει μεγάλη εύκινηστα καὶ ἐπιδεξιότητα νὰ σκαρφαλώνῃ στὰ δένδρα†

Τὴ Σπίθα στὴν ἀρχὴ πολὺ τὴν ἐφοβόταν, γιατὶ τὴν ἐκυνηγοῦσε. Η Μιμὴ εὕρισκε τὴ σωτηρία της στὰ δένδρα. Μὰ ὅταν δὲν ἐπρολάβαινε νὰ φύγῃ, ἐκαμπούριαζε τὴ ράχι της, ἀγρίευε τὰ μάτια της καὶ ἐπερίμενε τὴν κατάλληλη στιγμὴ νὰ ριχθῇ στὸ σκύλο.

Απὸ τὸν Αὔγουστο ἡ Μιμὴ ἔγινε μητέρα τριῶν χαριτωμένων μικρῶν. Τὰ εἶχε γεννήσει στὸν ἀχυρῶνα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά, ποὺ τὴν ἀνακάλυψε ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἐπήγαινε συχνὰ νὰ τὴν βλέπῃ. Καὶ

νὰ τὶ ἔγραψε ἡ Ἐλενίτσα στὶς πρῶτες σελίδες τοῦ Ήμερολογίου της :

« Μόλις τὰ μικρά χορτάσουν γάλα, πέφτουν μὲ τὸ πλάι σὲ ὑπνο βαθύ. Ἡ Μιμὴ ἀγυρυπνᾷ κοντά τους μὲ ἀγάπη. Ὅταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλὴ μαννούλα τὰ πλένει καὶ μὲ τὴν τραχειά της γλώσσα βουρτσίζει καλά-καλά τὸ τρίχωμά τους.

» Κάποια ἡμέρα, τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἥθελε νὰ καθίσῃ νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καὶ τὸ ἐκράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέσῃ πιὰ νὰ τῆς φύγη! Ἀρχισε τότε τὸ πλύσιμο στὴ ράχι. « Ύστερα ἡ Μιμὴ τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἀρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἀσπρης κοιλίτσας. Κάποια στιγμὴ τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μαννούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πῶς φιλήθηκαν ».

Σ' ἄλλη σελίδα πάλι ἔγραφε :

« Τὰ μικρὰ τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμὴ τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα ἐπῆγα νὰ τὰ ἰδῶ. Καὶ τὰ τρία, τὸ ἔνα κοντά στὸ ἄλλο, ἐκοιμῶντο. Τὰ χάιδεψα καὶ ἔφυγα. Σὲ λίγο ἄκουσα ἔνα παράξενο κλάμμα. Τρέχω πίσω καὶ βλέπω τὴ Μιμὴ νὰ κρατῇ στὸ στόμα της ἔνα γατάκι της, ποὺ εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδελφάκια του ».

Σὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἐλενίτσα ἔγραφε πῶς ἡ Μιμὴ ἐμάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καὶ πῶς μ' ἔνα ποντικάκι τὰ ἐμάθαινε νὰ κυνηγοῦν.

Μέ μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ή ψιψινά μας, ή Κάκια,
καθαρίζει στή γωνίτσα
τὰ κατάσπρα της γατάκια.

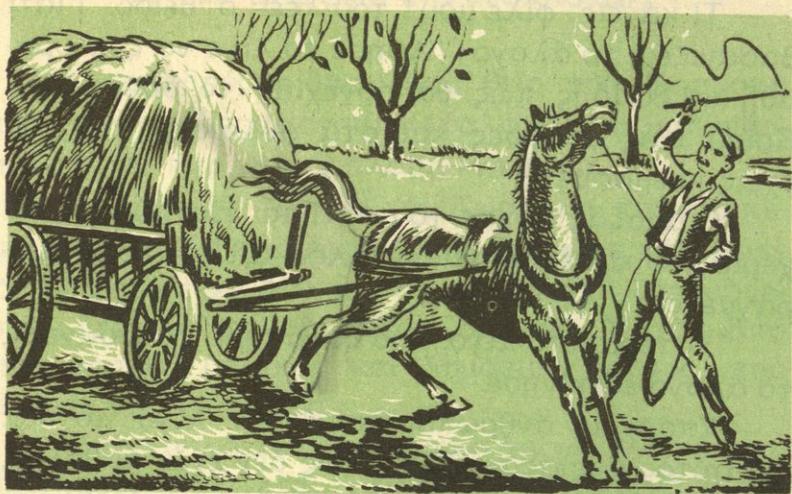
Τά χει κάνει σὰν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τὰ κοιτᾷ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ή μοναχή της ἔννοια.

Κι αὐτὰ παίζουνε μὲ τρέλα
καὶ πηδοῦν δλόγυρά της.
Μιὰ τῆς λύνουν τὴν κορδέλλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν ούρά της.

«Μικρές φωνές»

Σπέλιος Σπεράντσας

45. ΚΑΡΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Μὲ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Νοεμβρίου ἦσαν πολὺ ὡραῖες οἱ λιακάδες. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Κωστάκης περιπατοῦσε μὲ τὸ θεῖό του στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ Χωριού. Ἐρχόταν ἔνα κάρρο φορτωμένο.

Ξαφνικὰ τὸ ἄλογο ἐστάθηκε. Ἡτο καταιδρώμενο. Ἰσως νὰ εἶχε κουρασθῆ μὲ τὸ τόσο βάρος, ποὺ ἔσερνε. Ὁ ἀμαξᾶς, χωρὶς νὰ δώσῃ καιρὸ στὸ ἄλογο νὰ πάρῃ ἀνάσα, ἐτράβηξε δυνατὰ τὸ χαλινάρι καὶ τοῦ ἐφώναξε γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Τοῦ κάκου! Τὸ ἄλογο δὲν ἐπροχωροῦσε,

Χάνει τὴν ύπομονή του ὁ ἀμαξᾶς κὶ ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὸ ἄλογο μὲ τὸ μαστίγιο. Τὸ ἄλογο δὲν ἔκινεῖτο κι ὁ ἀμαξᾶς ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸ κτυπᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει ὁ θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο; ”Αφησέ τῷ λίγο νὰ ξεκουρασθῇ καὶ θὰ ίδῃς πώς θὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του. Κρίμα στὶς χάνδρες καὶ στὰ φυλακτά, ποὺ τοῦ ἔχεις κρεμασμένα!

‘Ο ἀμαξᾶς ἄφησε τὸ μαστίγιο. Ἐσταύρωσε τὰ χέρια του καὶ ἐκάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σὰν πειραγμένος.

“Υστέρα ἀπὸ λίγο, ποὺ ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ἔξεκίνησε.

— ‘Υπάρχουν ἄνθρωποι, ποὺ ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξᾶς ἔδειξε πώς δὲν ἔχει καθόλου, λέγει ὁ θεῖος στὸν Κωστάκη. ‘Υπάρχει πιὸ ὡραῖο, πιὸ ἔξυπνο καὶ πιὸ ἔξυπηρετικὸ ζῷο ἀπὸ τὸ ἄλογο;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραίνα καὶ τ’ αὐτοκίνητα, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο ἐκέρδιζε τὴν ἀπόστασι. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε ὁ ἵδιος ἐπάνω σ’ αὐτό. ‘Αργότερα ἐσκέφθηκε καὶ τὸ ἔζεψεπρῶτα στὸ συρτὸ χειραμάξι του, ὕστερα στὸ κάρρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στὸ δύμορφοστολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπρεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. “Ομως σ’ ὅλα τὰ χωριὰ καὶ σὲ πολλὲς πόλεις ἀκόμη προσφέρει τὶς ύπηρεσίες του.

Εἶναι πολὺ ὡραῖο νὰ βλέπῃ κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ ὄρμή, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς ἴπποδρομίες του Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἔγώ καὶ στὰ δυό.

46. ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ο ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίησι, νὰ πάη νὰ παραλάβῃ ἐνα δέμα.

Ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸν Κωστάκη, ποὺ ἦτο περίεργος νὰ ιδῇ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλη φορὰ ἐκεῖ, ἀν καὶ ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἐνα μονοπάτι ἦτο σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ύπάρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποὺ ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά.

Ἐπῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἄνετα, κι ἔφθασαν σιγὰ-σιγὰ συζητῶντας ὡς στὸ Γεφύρι. Τὸ Γεφύρι ἦτο βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦτο καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποὺ ἐνώνετις δυὸ ὅχθες ἐνὸς μικροῦ ὁρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ κτισθοῦν τόσα χωριὰ γῦρο. Γιὰ τὸ νερό. Ἀν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ἔζουσαν τόσοι ἄνθρωποι, χωρὶς νερό; Εἰδες τί γίνεται, ὅταν ἀργῇ νὰ βρέξῃ; Ἀνησυχοῦμε ὅλοι μας γιὰ τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτά μας. Ο ἀέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ εἶναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα, ποὺ μᾶς ἔχαρισεν ὁ Θεὸς γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Ο ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. Ο ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο, δὲν θὰ εἴχαμε ζωὴ. Ἡ γῆ εἶναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ ἐμᾶς καὶ τὰ ζῷα, ποὺ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ ἐγίνοντο ὅλα αὐτά;

— Καὶ ἀπὸ ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;

— "Ἐνα μέρος ἀπ' αὐτὸ τὸ νερὸ ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Ἐκαμε πρῶτα ἐνά μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. Ὕστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλὰ στὸ βουνό, ἀπ' ὅπου ἔρχεται τὸ νερὸ τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἐκεῖ τὸ νερὸ εἶναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. Ἀλλὰ ὅταν μ' αὐτὸ ἐνωθοῦν τὰ νερὰ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυακιοῦ, θολώνει. Τὸ νερό, κατεβαίνοντας, δροσίζει τὰ φυτὰ στὶς ὅχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταίνει, πηδᾷ ἀπὸ βράχια, συνάντᾳ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζί του. Ἔτσι σχημάτιζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζῃ τὴν περιοχή.

— "Ακουσα τὸν παπποὺ νὰ λέγη, εἶπε ὁ Κωστάκης, πὼς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι ἐπλημμύρισε κι ἔκαμε γῦρο μεγάλες καταστροφὲς στὰ ζῶα καὶ στὰ περιβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ὅτο τὴ χρονιά, ποὺ ἔπεσε πολὺ χιόνι. Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλειωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ δέν ἐβάσταξε τόσα νερά. "Ομως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γῦρο χωριὰ ἐφρόντισαν ἔπειτα κι ἔφτειασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ ξεχειλίζῃ πιὰ καὶ νὰ πλημμυρῇ.

Μὲ τὴ συζήτησι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἐφθασαν στὸ Κεφαλοχώρι, ἐπῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο κι ἐγύρισαν στὸ Χωριό.

47. Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

Δὲν μᾶς διαβάζεις, Κωστάκη, καμμιὰ ἴστορία, ἀπὸ τὸ βιβλίο, ποὺ εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναί, παππού. Νὰ σοῦ διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγενείας.

Ο Κωστάκης ἐπῆρε ἔνα σκαμνάκι καὶ ἐκάθισε κοντὰ στὸν παπποὺ κι ἄρχισε νὰ διαβάζῃ ἀργά - ἀργά, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνῃ καὶ ὁ παππούς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρις, ὁ γυιὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Τροίας, ἄρπαξε τὴν Ἐλένη, τὴν ὅμορφη βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸ δλοι οἱ Ἔλληνες τὸ ἐθεώρησαν προσβολὴ γιὰ τὴν πατρίδα τῶν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αύλιδος, στὸ στενό, ποὺ χωρίζει τὴ Στερεὰ Ἐλλάδα ἀπὸ τὴν Εὔβοια, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὰς ἥσαν ἔτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλιᾶς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἐλένης.

Τρομερὸς ὅμως ἄνεμος, μεγάλη τρικυμία, γιὰ πολλὲς ἡμέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου.

Οἱ στρατιῶται ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφασι νὰ ἐρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντι Κάλχαντα, γιὰ ποιό λόγο οἱ θεοὶ τοὺς ἔστειλαν αὐτὴ τὴ φοβερὴ κακοκαιρία.

— Ἡ θεὰ Ἀρτεμις εἰναι θυμωμένη μαζί μας, ἀποκρίθηκε ὁ μάντις. Γιατὶ ὁ Ἀγαμέμνων ἔχει σκοτώσει στὸ κυνήγι τὸ ιερὸ ἐλάφι τῆς.

— Καὶ τὶ θέλει τώρα ἡ μεγάλη θεά;

— Ἡ θεὰ τότε μόνον θὰ προστάξῃ νὰ ἡσυχάσουν οἱ ἄνεμοι, ὅταν ὁ Ἀγαμέμνων θυσιάσῃ στὸ βωμό της τὴν κόρη του Ἰφιγένεια.

Κάταλυπημένοι ἀκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κάλχαντος ὅλοι οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ βασιλιάδες. Καὶ ὁ καθένας ἔρωτοῦσε τὸν ἄλλο, πῶς θὰ μπορούσε ὁ Ἀγαμέμνων νὰ κάμη μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

— Γιὰ τὴν πατρίδα, εἶπε ὁ Ἀγαμέμνων, μόλις τὸ ἔμαθε, ἀποφασίζω νὰ θυσιάσω καὶ τὴν ἀγαπημένη μου κόρη.

Αμέσως ὁ Ἀγαμέμνων ἔστειλε μήνυμα στὴ γυναῖκά του, τὴν Κλυταιμήστρα, στὶς Μυκῆνες, καὶ τῆς παράγγειλε νὰ τοῦ στείλῃ τὴν Ἰφιγένεια γιὰ κάποιο μεγάλο σκοπό.

Ανύποπτη ἡ Κλυταιμήστρα ἐφαντάσθηκε, πῶς ὁ Ἀγαμέμνων θὰ ἥθελε, πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Τροία, νὰ παντρέψῃ τὴν κόρη τους. Γι' αὐτὸ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ωδήγησε ἡ Ἰδια στὸ στρατόπεδο.

Ο Ἀγαμέμνων στὴν ἀρχὴ δὲν ἔτολμησε νὰ φανερώσῃ στὴ γυναῖκά του τὴ φοβερὴ ἀλήθεια. Ἀλλά, μὴ μπορῶντας νὰ κάμη καὶ ἀλλιῶς, τὴν ἐφανέρωσε στὸ τέλος καὶ στὶς δύο.

— Πατέρα, θέλω νὰ πεθάνω, ἀν εἰναι γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος μας, ἐφώναξε ἡ κόρη. Εἰ-

ναι, ἀλήθεια, εὐχάριστο νὰ ζῆ κανείς, μὰ εἶναι
ἀκόμη πιὸ εὐχάριστο νὰ πεθαίνῃ γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἰφιγένεια καὶ ἐτράβηξε
κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου ἐπερί-
μενε ὁ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασι-
λοπούλα. Σύρε τὸ ξίφος σου. Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνοί-
ξετε ἀμέσως παννιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ
γυρίσετε νικηταί.

‘Ο μάντις ἔβαλε ἔνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὡραίο
ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα:

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου
γιὰ θυσία τὴν ἡρωικὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴ
νίκη στοὺς Ἀχαιούς.

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐσήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ
κτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἔνα θαῦμα ἔγινε ἐκείνη τὴ στιγμή! Πρὶν
προφθάσῃ τὸ ξίφος νὰ ἔγγιξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης,
στὴ θέσι της εύρεθηκε μιὰ ἀσπρη χαριτωμένη ἐλα-
φίνα, ποὺ ἥσυχα ἐπρόσμενε νὰ θυσιασθῇ. Ἡ θεὰ δὲν
ἡθέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἰφιγένεια. Καὶ τὴν ἐπῆ-
ρε καὶ τὴν ἔφερε σ’ ἔνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυ-
ρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε ἱέρεια στὸ ναό της.

‘Ο Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὄδυσσεύς, ὁ
Ἀχιλλεὺς καὶ ὅλοι οἱ βασιλιᾶδες καὶ οἱ πολεμισταὶ
ἐχάρηκαν πολύ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἐπαυσε καὶ
ἄνευμοι εύνοϊκοὶ ἐφούσκωσαν τὰ παννιὰ τῶν πλοίων.
Σὲ λίγο ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων ἀφῆνε τὸ λιμάνι
καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εύριπου, βγαίνοντας στ’
ἀνοικτά, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

“Υστερα ἀπὸ δυὸ μηνῶν ἐργασία τοῦ σχολείου τὰ παιδιά, μπαίνοντας στὴν τάξι, ἀντικρύζουν κρεμασμένη στὸν τοῖχο μιὰ καρτέλλα μὲ καλλιγραφικὰ γράμματα.

Εἶναι τοποθετημένη σὲ πλαίσιο ξύλινο ὄμορφοσκαλισμένο καὶ στολισμένο.

Τὰ γράμματα καὶ τὸ σκάλισμα εἶναι τῆς Ἐλενίτσας, ποὺ εἶναι πρώτη στὴν καλλιγραφία καὶ τὴ χειροτεχνία. Ἡ καρτέλλα αὐτὴ εἶναι ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Εἶναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, ποὺ πρέπει νὰ τὶς τηροῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ καὶ ποὺ φροντίζουν νὰ τὶς ἔκτελοῦν.

Νὰ τὶ λέγει ὁ Δεκάλογος :

1. Νὰ κτυπᾶς τὴν θύρα, πρὶν μπῆς στὴν τάξι τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος, καὶ νὰ τὴν κλείνῃς πάντα, χωρὶς θόρυβο.
2. Νὰ μὴν τρέχῃς μέσα στὸ σχολεῖο καὶ νὰ μὴ κτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στὴν τάξι.
3. Νὰ εἶσαι πάντα καθαρὸς στὸ σῶμα καὶ στὰ ροῦχα. Πρὶν μπῆς στὸ σχολεῖο, νὰ καθαρίζῃς καλὰ τὰ παπούτσια σου, ἀν εἰναι λασπωμένα. Νὰ διατηρῆς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίο σου, τὴν τάξι σου, τὸ σχολεῖο σου.
4. Νὰ ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι, ποὺ ἀνήκει στὸ σχολεῖο, καὶ νὰ τὸ προσέχῃς.
5. Νὰ μὴν ἀπουσιάζῃς ἀπὸ τὸ σχολεῖο, χωρὶς σοβαρὴ αἴτια, καὶ νὰ εἶσαι πάντα στὴ θέσι σου τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος.
6. Νὰ ἔτοιμάζῃς κάθε ἡμέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καὶ ὅταν ἀπουσιάζῃς, νὰ τὰ συμπληρώνῃς.
7. Νὰ μιλῆς μὲ καλὸν τρόπο στοὺς συμμαθητάς σου καὶ μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καὶ στοὺς μεγαλυτέρους σου.
8. Νὰ μὴ διακόπτῃς ποτὲ τὸν δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νὰ περιμένῃς νὰ τελειώσῃ πρῶτα κι ὕστερα νὰ ζητᾶς τὴν ἄδεια νὰ μιλήσῃς.
9. Νὰ λέγῃς πάντα τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μὴ κατηγορῆς τοὺς συμμαθητάς σου.
10. Ν' ἀκοῦς ὅ, τι σοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου, νὰ τὸν ἀγαπᾶς σὰν τὸν πατέρα σου καὶ νὰ μὴ κρύβῃς ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

στα

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Απὸ ἡμέρες ὁ δάσκαλος εἶπε στὰ παιδιὰ νὰ γράψουν στὰ τετράδιά των ὅσες παροιμίες ξεύρουν ḥ μποροῦν νὰ μάθουν γιὰ τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνες.

Τὰ παιδιὰ ἔγραψαν στὰ τετράδιά των πολλές.
Νὰ οἱ σπουδαιότερες:

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.

2. Ἀν ἵσως βρέξῃ ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυρόκομο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

1. Ὁκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θάχης.
2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὁκτώβρη τὰ κουδούνια.
3. Ὁποιος σπέρνει τὸν Ὁκτώβρη ἔχει ὀκτὼ σειρὲς στ' ἄλωνι.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβόλαδες.
2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας, τὸ μήνυμά της στέλνει : Οὔτε τσοπάνος στὰ βουνὰ οὔτε ζευγᾶς στοὺς κάμπους.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Στή γῆ κατάλευκο ἀπλωμένο
χιόνι πολύ.

Στή στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι
σὲ μιὰ γωνιὰ
τὸ γεροντάκι, ποὺ ὑποφέρει
ἀπ' τὴ χιονιά.

Μὰ ἐμεῖς κλειστὰ στὸ σπίτι τώρα
καὶ στὴ φωτιά,
ὄνειρευόμαστε τὰ δῶρα
μέσ' στὰ κουτιά.

"Ἄγιε Βασίλη, ποὺ θὰ φθάσης
καὶ μᾶς ἀκοῦς,
στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσης
καὶ τοὺς πτωχούς.

(Διηγήστρο)

Στέλιος Σπεράντσας

51. Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ

‘Ο χειμῶνας ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸν χειμῶνα τὰ κιτρινιασμένα φύλλα τῶν δένδρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρύο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ’ αὐτιὰ καὶ τὶς μύτες μας. Οἱ ἀέρας φυσᾶ δυνατὸς καὶ λυγίζει τὰ δένδρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δένδρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου - κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεὶ τὸ καλοκαίρι θὰ ξηραθοῦν καὶ θὰ γίνουν καυσόξυλα.

“Αλλὰ θὰ τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίνια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασιὰ τὶς κρύες ήμέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύκτες τοῦ χειμῶνα.

‘Ο βοριᾶς φυσᾶ πολὺ συχνὰ καὶ πολλὲς φορὲς παγώνει τ’ ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλουδίτσες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ δλαγῦρο μας γίνονται κάτασπρα.

A ~~Θ~~ “Ας χιονίζῃ ὅμως καὶ ἄς φυσᾶ ὁ βοριᾶς ὅσο θέλει. Οἱ ἀνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχα των. Μὲ τὸ μαλλί, ποὺ μᾶς ἔχάρισαν τὰ ἀθῷα προβατάκια, ἐκάναμε φανέλλες καὶ ἄλλα μάλλινα ροῦχα.

A Τὰ πορτοκάλια εἰναι τὸ χειμῶνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μάζεμμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ιανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία, ποὺ κρατεῖ ὀλίγες ήμέρες. Οἱ ήμέρες αὗτες λέγονται « Ἀλκυονίδες ήμέρες ». A

52. ΑΛΚΥΟΝΙΔΕΣ ΗΜΕΡΕΣ

Ο Οι δάσκαλος ἔξήγησε σήμερα στὰ παιδιά, γιατὶ οἱ ἡμέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται « Ἀλκυονίδες ἡμέρες ».

— Ἀλκυών, εἶπε, εἶναι ἔνα πουλί, ποὺ ὁ κόσμος τὸ λέγει ψαροπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχὲς τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου.

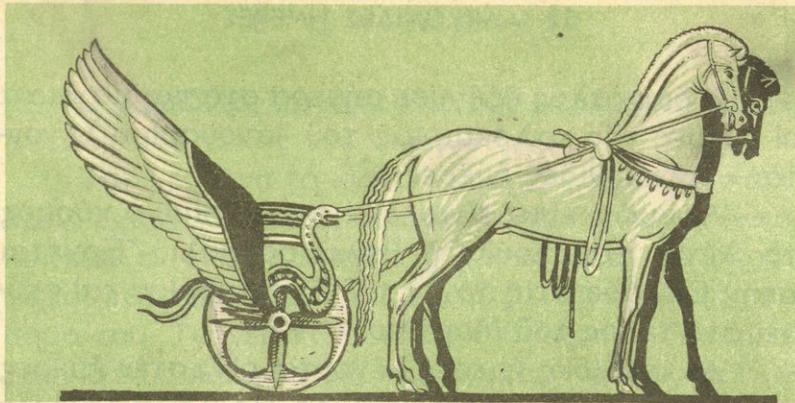
Γ Ι. Αλκυονίδες ἡμέρες λέγονται οἱ ζεστὲς ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου, ποὺ ὁ κόσμος τὶς λέγει « Μέρες τῶν Πουλιῶν », δηλαδὴ τὶς δίνει τὶς ζεστὲς αὐτὲς ἡμέρες ὁ καλὸς Θεός γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τὶς φωλιές τους.

Οι ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔξηγοῦσαν τὶς ζεστὲς αὐτὲς ἡμέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῦθο:

Ο Αἰολος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, εἶχε, κατὰ τὴν μυθολογία, θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσέβεια πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλὶ καὶ καταδικάσθηκε νὰ μὴν κλωσσᾶ τὴν ἄνοιξι τὰ αύγα της, ὅπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως γεννάει τὰ αύγα της στὶς ὅχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καὶ τὰ ἀγριεμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλωσσημα καὶ τὸ μεγάλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιε γιὰ τὴ συμφορά της καὶ παρακαλοῦσε τὸν Δία νὰ τὴ συγχωρήσῃ. Ἐκεῖνος τὴν ἐλυπήθηκε καὶ τῆς ἔχαρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα, δέκα τέσσερες καλές ἡμέρες, γιὰ νὰ κλωσσᾶ τὰ αύγα της.

53. ΑΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Αήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὅποιο οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννησι τοῦ χειμῶνα. Νὰ τὶ ἔμαθαν τὰ παιδιά;

Στὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἦτο, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὅμορφη κοιλάδα, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἔννα. Καμιαὶ κοιλάδα στὸν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἄμετρητες ἦσαν οἱ πηγές, ποὺ ἀνέβλυζαν ἐκεὶ τὰ κρύα τους νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦσαν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὅμορφη κοιλάδα, ἔπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλούσα κόρη τῆς θεᾶς Αήμητρας, ἡ ὅμορφη Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες της, τὶς κόρες τοῦ Ὡκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεράιδες. Μιὰ ἡμέρα, καθὼς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἶδε μπροστά της ἔνα μεγάλο καὶ ώραίο λουλούδι, ποὺ σκορποῦσε στὸν ἀέρα μιὰ γλυκειὰ μυρωδιά. Τὸ

λουλούδι ἐκεῖνο ἦτο ὁ μυρωδᾶτος νάρκισσος. Καθώς ἐπλησίασε ἡ Περσεφόνη τὸ νάρκισσο καὶ ἡ μυρωδιά του τὴν εἶχε μισοζαλίσει, εύρηκε τὴν εὔκαιρία ὁ θεὸς τοῦ "Ἄδη, ὁ Πλούτων, τὴν ἔβαλε ἐπάνω στὸ χρυσὸ ἄρμα του καὶ τὴν κατέβασε στὸ βασίλειό του, ἐνῷ αὐτὴ ἐφώναζε ἀπελπι- σμένα.

"Η **Ἄ**ήμητρα, ἡ μητέρα της, ἀκουσε τὶς ἀπελπι- σμένες κραυγὲς τῆς κόρης της καὶ τρέχει στὴν κοιλάδα. Μάταια ἐκαλοῦσε μὲ τὸ ὄνομά της τὴν κορούλα της· δὲν ἔπαιρνε καμιὰ ἀπάντησι. Ἐ- ρώτησε τὶς Νεράιδες, μὰ κι ἐκεῖνες δὲν ἤξευραν τίποτε.

"Οταν ἐνύχτωσε, ἄναψε ἡ θεὰ δυὸ πυρσοὺς ἀπὸ τὶς φλόγες τοῦ ἥφαιστείου τῆς Αἴτνας καὶ μέσα στὰ σκοτάδια τῆς νύκτας ἀναζητοῦσε τὴν κόρη της. Μόλις ἔφεξε ἡ ἡμέρα, ἔτρεξε ἡ θεὰ στὸν "Ηλιο, ποὺ ταξιδεύει ὅλοκληρο τὸν κόσμο καὶ δὲν τοῦ ζεφεύγει τίποτε. "Εμαθε ἀπὸ τὸν "Ηλιο, ὅτι ὁ Πλούτων, ὁ βασιλιὰς τοῦ κάτω κόσμου, εἶχε κλέ- ψει τὴν Περσεφόνη μὲ τὴ συγκατάθεσι τοῦ **Ἄ**ιός.

"Ο πόνος τῆς μητέρας **Ἄ**ήμητρας εἰναι τώρα ἀσυγκράτητος. Θυμωμένη μὲ τὸν **Ἄ**ια, φεύγει ἀπὸ τὸν "Ολυμπο, μεταμορφώνεται σὲ μιὰ πτωχὴ γριούλα, τρέχει πόλεις καὶ χωριὰ ἀναζητῶντας τὴν ἀγαπημένη της κόρη. Μὲ τὴν καρδιὰ σπαρα- γμένη ἀπὸ τὸν πόνο φθάνει στὴν **Ἐ**λευσίνα. Ἐκεὶ τὴ φιλοξενεῖ στὸ παλάτι του ὁ βασιλιὰς Κελεός.

Μόλις ἡ γριούλα ἐμπῆκε στὸ ἀνάκτορο, ὅλο τὸ βασιλικὸ παλάτι ἐφωτίσθηκε ἀπὸ μὰ οὐράνια

λάμψι. Ή βασίλισσα Μετάνειρα κατάλαβαίνει τή
θεϊκή καταγωγή τῆς γριᾶς.

“Ομως ὁ καημὸς τῆς **Ἄ**γμητρας γιὰ τὴν κόρη
της Περσεφόνη συνεχίζεται ἀβάστακτος. Γιὰ νὰ
ἀναγκάσῃ τὸ **Ἄ**ια νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς
κόρης της, παραμέλησε τὴν γεωργία. Τὰ χωράφια
ἔξηράθηκαν. Τὰ δένδρα καὶ τὰ χορτάρια ἐμαρά-
θηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἔχανοντο ἀπὸ
τὴν πεῖνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφὴν, ὁ Ζεὺς διέ-
ταξε τὸν Ἐρμῆν νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλού-
τωνος καὶ νὰ φέρῃ τὴν μικρὴν Περσεφόνη στὴ μητέ-
ρα της.

‘Ο Πλούτων μὲ λύπη του ἐδέχθηκε τὴν ἐντολὴν
τοῦ **Διός** καὶ πρὶν χωρισθῆ ἀπὸ τὴν ὅμορφη Περσε-
φόνη, τῆς ἐπρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια, ποὺ ἐκρέμοντο
στὶς ροδιές τοῦ κήπου τού·

‘Η Περσεφόνη ἐδοκίμασε τὸ φροῦτο ἐκεῖνο,
παίρνοντας μόνο τέσσερα σπυριά. Ἐπειτα, ἀκό-
λουθῶντας χαρούμενη τὸν Ἐρμῆν, ἔφθασε στὴ μη-
τέρα της.

Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς **Ἄ**γ-
μητρας τὰ διαδέχθηκε ἡ χαρά. Ἀλλὰ οἱ σπόροι
ἀπὸ τὰ ρόδια ἦσαν μαγεμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο
ἐπρεπε νὰ περνάῃ κι ἔνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο.
Ἐτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο μὲ τὸν
Πλούτωνα καὶ ὀκτὼ μὲ τὴ μητέρα της. Τοὺς τέσ-
σερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν ἐκαρπο-
φοροῦσε καὶ αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦσαν οἱ μῆνες μὲ
τὶς παγωνιές καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα.

54 ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΕΣ

Τρεῖς ἄγριες ἐλιές είχαν φυτρώσει ἐπάνω σ' ἔνα λόφο. Γύρο τους δὲν ἦσαν ἄλλα δένδρα. "Οταν ἐφυσοῦσε δυνατὸς ἄνεμος, τὰ ἀδύνατα καὶ λεπτὰ δενδράκια ύπεφεραν πολύ. Πολλὲς φορὲς ἐκινδύνευσαν νὰ ξερριζωθοῦν καὶ νὰ στρωθοῦν στὸ χῶμα.

Μιὰν ἡμέρα ἡ πιὸ μικρὴ καὶ ἡ πιὸ ἀδύνατη ἀπὸ τὶς τρεῖς εἶπε :

— 'Αγαπημένες μου ἀδελφοῦλες, τὸ μέρος ποὺ φυτρώσαμε εἶναι πολὺ ἀσχημό. Καὶ καθὼς ἐγώ εἰμαι τόσο μικρὴ κι ἀδύνατη, σήμερα ἡ αὔριο θὰ μὲ ξερριζώσῃ ὁ ἄνεμος. Γι' αὐτὸ ἀς σμίξωμε τὰ κλαδιά μας, γιὰ νὰ στηρίξῃ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, καὶ ἀς γίνωμε καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἔνα δένδρο.

— Πολὺ σωστά, εἶπαν οἱ ἄλλες δυὸς ἀγριελιές.
"Ἄς γίνωμε λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἔνα δένδρο.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα περνῶντας ὁ κύρ-Δημήτρης, ποὺ εἶχε τὸ κτῆμά του ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε καὶ μάζεψε χῶμα γῦρο ἀπὸ τὶς ρίζες των. "Υστερα τὶς ἐμπόλιασε καὶ ἔνωσε τὰ κλαδιά τους.

'Απὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἀρχισαν ν' ἀπλώνουν τὰ κλαδιά τους καὶ οἱ τρεῖς, ὥσπου σὲ λίγον καιρό, ὅποιος τὶς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, ἐνόμιζε πώς ἦσαν ἔνα δένδρο.

Τοῦ κάκου τώρα ὁ ἄνεμος φυσᾷ δυνατά! Οἱ τρεῖς ἀδελφές δὲν φοβοῦνται πιὰ τίποτε. "Απλωσαν καὶ τὶς ρίζες τους στὴ γῆ. Καὶ σιγά-σιγά δυνάμωσε καὶ ὁ κορμός τους. Μεγάλωσαν καὶ εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἑλιές.

— Εὐλογημένο δένδρο ἡ ἑλιά, μὲ τὸ δυνατὸ καὶ τραχὺ κορμό της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά τὸ βράδυ, ποὺ γύρισε στὸ σπίτι. Ἀνθεῖ τὸ Μάη. Άλλὰ ποιός διακρίνει τοὺς ἀνθούς της; Οὔτε χρώματα φαντακτερὰ ἔχουν οὔτε δυνατὴ μυρωδιά, γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ βιαστικὸ διαβάτη.

Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπὸς καὶ μεγαλώνει σιγά-σιγά. Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, ποὺ δίνει τὸ δένδρο στὸν καλλιεργητή, ὅταν τὸ περιποιήται.

ΟΑύτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τὶς βαρειές πέτρες τῶν ἑλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδᾶτο λάδι, τὴν τόσο ύγιεινὴ αύτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μαζὶ μὲ τὸ ψωμὶ καὶ τὶς φαγώσιμες ἑλιές, ἀποτελοῦν τὴ βάσι τῆς τροφῆς τοῦ Χωριοῦ μας.

55. Η ΕΛΙΑ

“Οπου κι ἀν λάχω κατοικία,
δέν μ’ ἀπολείπουν οἱ καρποί.

Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη
κι εἰμαι γεμάτη προκοπή !

‘Εδώ στὸν ἥσκιο μου ἀπὸ κάτω -
ἥρθε ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῆ !
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά του,
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ .

«Τραγούδια τῆς πατρίδος μου»

Κωστής Παλαμᾶς

56. Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

“Ολοι οι λόφοι τῆς περιοχῆς καὶ πολλοὶ κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μὲν ἐλαιῶνες, ποὺ ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδενδρα. Αὐτὰ εἶναι ἴδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γῦρο χωριών. Ἀπ’ αὐτὰ πολλὰ ἀνήκουν καὶ στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Γιατὶ κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλά, ἔχει τὰ δικά της.

‘Ο κύρ - Δημήτρης ἔνωσε ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ, ὅσους ἔχουν ἐλαιόδενδρα. Καὶ ἵδρυσε ἔνα Συνεταιρισμό, ποὺ θὰ καλυτερεύσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἔργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καὶ τὴν περιποίησι τῶν ἐλαιοδένδρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν Πρόεδρο τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ - Δημήτρη, ἐπειδὴ ἡτο ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καὶ ἀγαποῦσε τὸ χωριό καὶ τοὺς χωριανούς του.

‘Ο Συνεταιρισμὸς ἔκτισε ἔνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καὶ παράγγειλε τὰ μηχανήματα, ποὺ θὰ ἀλέθουν τὸν καρπὸ μὲν τὴν δύναμι μιᾶς μεγάλης ἡλεκτρικῆς μηχανῆς.

— ‘Αλήθεια, πότε θὰ ᾖθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, ποὺ παράγγειλε ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας; ἐρώτησε μιὰν ἡμέραν ἡ Ἐλενίτσα.

— ‘Ακριβῶς σήμερα εἶχα μιὰ εἰδησὶ ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πώς πολὺ γρήγορα θὰ τὰ παραλάβωμε.

— Καὶ τότε θὰ ἔχῃ τὸ χωριό μας καὶ ἡλεκτρικό;

— ‘Η μηχανή, ποὺ θὰ κινήσῃ τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θὰ εἶναι δυνατή, γιὰ νὰ δώσῃ ἡλεκτρικὸ καὶ σ’ ὅλο τὸ Χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἐπίσης ὁ Συνεταιρι-

σμὸς θὰ φροντίσῃ νὰ πολεμήσῃ μιὰ πολὺ βλαβερὴ
μυιγίτσα, τὸ δάκο, ποὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

"Οπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἴδιο ἀρ-
ρωσταίνουν καὶ τὰ δένδρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ
οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλὲς ἀρρώστειες κι ἔχουν
πολλοὺς ἔχθρούς. Ὁ μεγαλύτερος ἔχθρός τους εί-
ναι μιὰ μυιγίτσα, ποὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸν καὶ ἀφή-
νει μέσα ἐκεῖ τ' αὐγά της. Τὸ αὐγὸν σκάει ἔπειτα
καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώγει τὴν σάρκα τῆς
ἐλιᾶς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. "Υστερα, κοντὰ στὴ
φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι
βγαίνει μιὰ ἄλλη μυιγίτσα, ποὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σει-
ρά της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸν καὶ κάνει τὰ ἴδια.
"Ετσι, ὥσπου νὰ μαζευθῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιᾶς, μπο-
ροῦν νὰ βγοῦν πέντε γενεές ἀπὸ αὐτὲς τὶς μυιγί-
τσες καὶ νὰ τὸν καταστρέψουν.

Εὔτυχῶς οἱ γεωπόνοι εύρηκαν ἔνα φάρμακο,
ποὺ τὸ ἀνακατεύουν μ' ἔνα γλυκὸν ύγρο. Γιατὶ στὴ
μυῖγα ἀρέσουν τὰ γλυκά. "Οταν τὰ δένδρα ραντι-
σθοῦν μ' αὐτό, οἱ μυιγίτσες ψοφοῦν.

"Ἡ Ἐλενίτσα κάθεται συλλογισμένη κι ἀπορεῖ,
πῶς ἔνα τόσο μικρὸν ζῷάκι φέρνει τόσο μεγάλη
καταστροφή.

57. Η ΕΡΓΑΣΙΑ

Τὰ δύο ἔξαδέλφια δὲν εἶχαν ἀπόγευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παιξουν μὲ τοὺς νέους φίλους των. Μὰ ὁ καιρὸς ἔχαλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης ἐβάλθηκε τότε νὰ μάθῃ τὸ Φώτη τῆς κυρά-Γιαννούλας τὴν ἀλφαβήτα[¶]. Ως τὸ βράδυ λοιπόν, ποὺ ἡ κυρά-Γιαννούλα ἐπῆρε τὰ παιδιά της νὰ φύγῃ, ὁ Φώτης ἤξευρε κάμποσα γράμματα.

Τὴ νύκτα ἐγύρισε βοριᾶς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα εἶχε συννεφιὰ καὶ ἔκανε τσουχτερὸ κρύο. Τὰ παιδιὰ ἔβαλαν ἀπὸ ἔνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῇ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὄμους καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖό τους. Τὸ μεσημέρι, ποὺ σχόλασαν, ἔρριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι εἶχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χονδρὰ ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ ἐσπινθήριζαν. Μιὰς ἀπαλὴςέστα ἀπλώνετο καὶ ἐγέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ ἔμειναν πάλι στὸ σπίτι.

“Οταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές των, ὁ Κωστάκης ἐρώτησε τὴ μητέρα του:

— Μητέρα, γιατὶ ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κάνῃ τόσο κρύο;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργασθῇ, γιὰ νὰ κερδήσῃ χρήματα νὰ ζήσωμε. “Αν ὁ πατέρας δὲν ἐργασθῇ, ποιός θὰ μᾶς φέρῃ ψωμὶ καὶ κρέας; Ποιός θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμεθα; Ὁ πατέρας

ό δικός σου, ὅπως κι ο πατέρας τῆς Ἐλενίσας,
κουράζονται καὶ ὑποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους,
γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι.
"Οποιος ἐργάζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλά. "Οποιος
δὲν ἐργάζεται καὶ εἶναι τεμπέλης γίνεται πτωχός,
κουρελῆς καὶ ζητιάνος. Οὕτε τὸν ἀγαπᾶ κανείς.

— Μητέρα, εἶπε δὲ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ
ἔργασθῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, σὺ τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἔργασία σου εἶναι νὰ μαθαίνῃς τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ύπακουος. "Οταν θὰ μεγαλώσῃς, τότε θὰ ἔργασθῆς, γιὰ νὰ κερδήσῃς χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουρασθῇ, ποὺ θὰ εἶναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῇ νὰ ἔργαζεται πιά.

— Καὶ ἐγώ, θεία, εἶπε ή Ἐλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τις δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἰναι γριά.

‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἔχαμογέλασε εύχαριστημένη. “Υστερα ἐπῆρε τὰ στεγνωμένα ροῦχα καὶ ἄρχισε νὰ μπαλώνῃ καὶ νὰ μαντάρη τὶς κάλτσες. Ή μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιὰ ἐπῆραν τὸ βιβλίο τους καὶ ἐδιάβαζαν τὸ μάθημά των.

“Οταν ἐτελείωσαν τὸ μάθημά των; ἀρχισαν νὰ κάμνουν ζωγραφιές.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε:

—”Αν ήσαν ἔδω τὰ παιδιά τῆς κυρά-Γιαννούλας,
θὰ τὰ ἐμαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα
φωτιὰ στὸ σπίτι τους;

Α' Η γιαγιά, ποὺ ἐκάθητο σ' ἔνα χαμηλὸ κάθισμα δίπλα στὸ τζάκι καὶ ἔπλεκε τὴν κάλτσα τῆς, εἶπε :

— Ἐσύ, Κωστάκη, εἶπες γιὰ τὸν πατέρα σου, ποὺ δὲν ἥμπορεῖ νὰ καθίσῃ στὸ σπίτι μ' αὐτὸν τὸν ἄσχημο καιρό. Πάλι καλά, ποὺ ἡ δουλειὰ τοῦ πατέρα σου δὲν εἶναι σὰν ἄλλες πιὸ βαρειές, ὅπως ἡ δουλειὰ ποὺ ἔκαμνε ὁ πατέρας τῆς κυρὰ - Γιαννούλας.

— Τί δουλειὰ ἔκανε, γιαγιά;

— Ήτο ταχυδρόμος. Ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο καὶ τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καὶ ἐπήγαινε στὴν πόλι, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνῶντας δάση, ράχες, ρεματιές. Καὶ τὸ βράδυ ἐγύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καὶ τὰ καινούργια γράμματα, ποὺ τὰ ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρα ὅσοι εἶχαν ζενιτεμένους.

Ἐκάθητο σ' ἔνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ - Δῆμο καὶ εἶχε τότε τὴ γυναικά του καὶ δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, ποὺ ἦτο τότε ἐπτὰ χρονῶν, καὶ τὴ Γιαννούλα, ποὺ ἦτο τότε ὀκτὼ χρονῶν. Νά, σὰν τὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅτι καιρὸς καὶ νὰ ἔκανε, ἢ ἔβρεχε, ἢ ἔχιόνιζε, ἢ κατέστρεφε ὁ Θεὸς τὸν κόσμο, ὁ κύρ - Δῆμος ἔπρεπε νὰ πάῃ τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχή, ἥτο βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπασθῆ μὲ χιόνια τρεῖς ἡμέρες. "Ολα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δένδρα, βουνά. "Ολα σὰν νὰ ἔκοιμῶντο κάτω ἀπὸ τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Θ Τὰ τζάκια ἐκάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ἴστορίες καὶ παραμύθια. Ποῦ καὶ ποῦ ἄνοιγε καμμιὰ πόρτα καὶ βιαστικὰ ἐπερνοῦσε κανεὶς νὰ πάη στοῦ γείτονα.**Θ**

Ἐχιόνιζε, ὅλο ἔχιόνιζε. Πυκνὸ-πυκνό, σὰν ἄσπρο μπαμπάκι, ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμμιὰ φορὰ ἐσταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι πιὸ πυκνό.

Θ Ο κὺρ-Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τόν ταχυδρομικὸ σάκκο, εἶχε φύγει τὴν τακτική του ὥρα. Ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, ἐσκεπάσθηκε μ' ἔνα μουσαμᾶ, ποὺ ἀφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, ἐκαβάλλησε στὸ μουλάρι του καὶ ἐπῆρε τὸν τακτικό του δρόμο. **Α**

Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ, ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἔφαίνετο.

Ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ἡ κυρὰ-Δήμαινα ἄρχισε ν' ἀνησυχῇ. Ἀλλες βραδιές, ποὺ ὁ καιρὸς ἦτο καλός, ἔβγαινε ἡ μόνη της ἡ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζὶ καὶ τὸν ἐπεριμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλὲς φορὲς ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, ποὺ ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά των ἡ τὶς παραγγελίες των. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζευε στὸ σπίτι καὶ ὑστερα ἐπήγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ Ταχυδρομείου, ἥρχοντο ἐκεῖ καὶ ἐρωτούσαν οἱ πιὸ βιαστικοί:

— Κυρὰ-Δήμαινα, ἥρθε ὁ κύρ-Δῆμος;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν ἡμποροῦσε νὰ βγῇ. Τὸ χιόνι ἦτο ἔνα μέτρο κι ὅλο ἔπεφτε νέο.

· Η κυρὰ-Δήμαινα ἦτο πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ό νοῦς της ἐπήγαινε στὸ κακόν. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔρριχνε τὰ μάτια της μέσα στὸ σκοτάδι, μήπως ἵδη τὸν ἄνδρα της ἐπάνω στὸ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε, ἡ νύκτα ἐπεφτε καὶ ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἔφαίνετο.

Ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

— Ο ἄνδρας μου δὲν ἔφανηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν ἡμπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρά-Δήμαινα, τῆς ἔλεγαν ὅλωθά
ἔμεινε στὴν πόλι. Ποῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! ἀν ἐβούλιαξε πουθενά, ἀν ξεπάγιασε;
ἔλεγε ἡ κυρά-Δήμαινα ἀναστενάζοντας. "Αχ, δουλειά καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Παναγία μου, ἀς μὴν ἔχῃ φύγει ἀπὸ τὴν πόλι, ἀς εἶναι καλά ὅπου εύρισκεται!"

Καὶ ἐγύρισε στὸ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάῃ δὲν ἡμποροῦσε.
"Εδώσε στὰ παιδιά καὶ ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. "Υστερα, ἄλλοτε ἐκάθητο στὴ φωτιά,
ἄλλοτε ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στὸ δρόμο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

"Εξαφνα ἀκούει τὸ σκυλί των, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζῃ καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ ἵδῃ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔλθει μοναχό του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει « Δῆμο! Δῆμο! », καμμιὰ ἀπάντησι. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελή. Τὸ χωριό σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ ζῷο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στὸν κύρ-Δῆμο.

59. Ο ΛΑΘΟΥΡΗΣ ΕΥΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΑΦΕΝΤΗ ΤΟΥ

Αμέσως έτοιμάσθηκαν καὶ ἔξεκίνησαν πέντε
ἄνδρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζὶ των φτυάρια, φανάρια, ζῷα,
παίρνουν καὶ τὸ σκύλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνά-
ζουν « Δῆμο!, Δῆμο! » καὶ τεντώνουν τ' αὐτιὰ ν' ἀ-
κούσουν καμμιὰ φωνὴ νὰ τοὺς ἀποκρίνεται.

Τρέχουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀ-
ψηφοῦν τὸ κρύο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξα-
γρύπνιας.

Ολοι παρακαλοῦν μέσα των καὶ προσεύχον-
ται:

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν εὕρωμε, κάμε τὸ
θαῦμά σου!

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρά-Δήμαινα στὸ φτωχικό
της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα
τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ:

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα
τῶν παιδιῶν μου!

Καὶ νά, ἐκεὶ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ
σκύλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζεται χάμω
τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίζῃ καὶ νὰ
χώνῃ τὴ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυ-
σῶντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεὶ γρήγορα, γονατίζουν καὶ
ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῷ ὁ Λαθούρης
γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρά του,
ποὺ εὔρεθηκε τὸ ἀφεντικό του.

Ο κύρ-Δῆμος εύρεθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

ἀναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψάν, τοῦ ἔριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν ἐσήκωσαν τέλος στὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρά-Δήμαινα, καθώς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές: Η

Α Δῆμο, Δῆμό μου, πωπὼ δυστυχία μου, ἡ κακομοῖρα!

— Ἡσύχασε, κυρά-Δήμαινα. Δὲν ἔχει τίποτα, θὰ τοῦ περάσῃ.

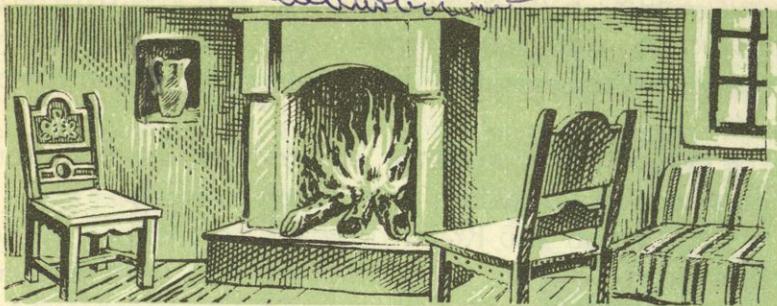
Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλὲς περιποιήσεις κατώρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

— Εμεινε ὅμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

“Οταν ἐσηκώθηκε καὶ ἐδυνάμωσε λίγο, εἶχαν λειώσει πιὰ τὰ χιόνια.” Αρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ-Δήμος πάντα ἦτο τακτικὸς στὴ δουλειά του. Καὶ ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς ἐφρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὕτε τὸ ψωμὶ, οὕτε τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐφρόντιζε νὰ κάνῃ καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψῃ καὶ τὶς κόρες του.

Α Μόνον ἡ κυρά-Γιαννούλα ἡ καημένη ἐστάθηκε ἄτυχη, γιατὶ ἐσκοτώθηκε ὁ ἄνδρας της στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτή, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα της, τρέχει στὴ δουλειὰ ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά της.

Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χαρούμενο. *Α*

60. KONTA ΣΤΟ TZAKI

Έχειμώνιασε γιὰ καλά. Ή βροχὴ πέφτει συχνὰ καὶ τὸ κρύο κάθε πρωὶ καὶ κάθε βράδυ εἶναι διαπεραστικό. Οἱ χώρικοὶ ἐφόρεσαν τὰ βαριὰ μάλλινά τους φορέματα. Καὶ στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, ποὺ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν ἀποθηκεύσει.

Ἡοίκογένεια τοῦ κὺρ-Δημήτρη μαζεύεται ἀπὸ ἐνωρὶς στὸ σπίτι, ποὺ ἔγινε τώρα πιὰ χειμωνιάτικο. Εστρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιὰ καὶ τὰ κρεβάτια μὲ χονδρές μάλλινες κουβέρτες. Τὶς εἶχε ύφάνει στὸν ἀργαλειὸν ἡ γιαγιά, ὅταν ἦτο νέα.

Τί γλυκειὰ ποὺ εἶναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση ὅρεξι συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειές μέσα στὸ σπίτι!

Ἡ γιαγιά πότε ξαίνει μαλλὶ καὶ πότε γνέθει μὲ τὴ ρόκα της. Ή Έλενίτσα βοηθάει κι αὐτή, ὅταν τελειώσῃ τὰ μαθήματά της. Περνᾶ στὰ μασούρια τὸ κλωσμένο μαλλὶ μὲ τὴν ἀνέμη καὶ τὸ

κάνει νήμα. "Εχει άναλάβει νὰ πλέξῃ κάλτσες και φανέλλες γιὰ τους στρατιώτες, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας και μὲ τὸ κρύο ύποφέρουν.

Ο Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παππού, ποὺ τὸν μαθαίνει νὰ πλέκῃ καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

Η μητέρα τοῦ Κωστάκη ὅλη τὴν ἡμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειὸ και ὑφαίνει πότε κόυβέρτες, πότε στρώματα και σεντόνια ἢ πετσέτες.

Ο πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτειάνει στὸ σπίτι τώρα, ποὺ δὲν ἔχει πολλὲς δουλειὲς ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῶα. "Οταν δὲν ἔχῃ ἐργασία στὸ Συνεταιρισμό, κάνει συντροφιὰ στὰ παιδιά.

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

Σήμερα, παππού, ἔλεγε ό Κωστάκης, ό δάσκαλος εύχαριστήθηκε πολὺ μὲ τὸ ἀχυρένιο καλάθι, που τοῦ ἐπῆγα τελειωμένο. «Γειὰ στὰ χέρια σου!», μοῦ εἶπε. Τ' ἄλλα τὰ παιδιά ἀκόμα παιδεύονται μὲ τὸν πάτο τοῦ καλαθιοῦ.

Εἶναι ἀλήθεια, Κωστάκη, πώς μοῦ μοιάζεις σ' αὐτό. "Έχεις κάποια ἐπιδειξιότητα στὰ χέρια καὶ θὰ μπορῆς γρήγορα νὰ φτειάνῃς πολὺ ὡραῖα πράγματα, ὅπως ἔφτειανα κι ἐγὼ μιὰ φορά. Τὶς ψάθινες καρέκλες, που ἔχομε στὴ σάλα, ἐγὼ τὶς ἔχω φτειάσει. Καὶ θὰ σοῦ εἰπῶ πῶς ἄρχισα.

Μιά φορά, όταν ήμουν πιὸ μικρὸς ἀπὸ σένα,
ἐγυρίζαμε ἔνα βράδυ ἡ μάννα μου, ὁ ἀδελφὸς μου
καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιὰ
γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ ἦσαν καὶ
κλαδιὰ λυγαριάς.

Στὸ δρόμο ἀπαντήσαμε ἔνα γέρο καὶ μᾶς ἐ-
ρώτησε:

- Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιά;
- Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ μάν-
να μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε καὶ χρυσάφι. Μ' αὐτὰ
τὰ κλαδιὰ — κι ἔδειξε τὴ λυγαριὰ — καὶ μὲ ἄχυρο
μποροῦν νὰ βγάζουν χρυσάφι τὰ παιδιά σου.

— Χρυσάφι! ἐρωτᾷ σαστισμένη ἡ μάννα μου. Καὶ
πῶς;

Νά. Θάρχωνται σὲ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ φτειά-
νουν μ' αὐτὰ καλάθια.

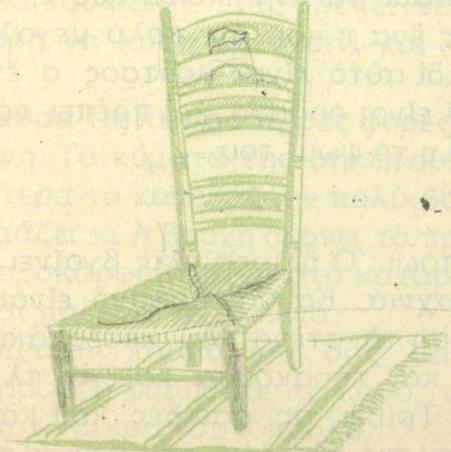
Σᾶν εἶδε ἡ μάννα μου, πῶς δὲν ἀστειεύόταν ὁ
γέρος, μᾶς ἐπῆγε τὴν ἄλλην ἡμέρα στὸ σπίτι του,
ποὺ ἦτο ἔνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχί-
σαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογῆς καλάθια. Τὰ πρῶτα
τὰ ἐφτειάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ὕστερα σιγά-σιγά
τὰ καλυτερέψαμε τόσο, πού, ὅταν τὰ παίρναμε στὰ
γύρο χωριὰ καὶ στὸ Κεφαλοχώρι, ἐγυρίζαμε φέρ-
νοντας στὴ μάννα μας ἀληθινὸ χρυσάφι.

— Αρρώστησε ὕστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιηθή-
καμε ἐμεῖς, μὰ ἦτο πολὺ γέρος καὶ πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος! εἰπε ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη, ποὺ ἄκουε τὴν ιστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου
ποὺ δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριὰ καὶ τ' ἄχυρο χρυ-
σάφι!

— Κι ἀλήθεια! Ἀπὸ τότε, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, ποὺ ἄνοιξα μὲ τὶς οἰκονομίες μου ἵνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ἐζούσαμε πολὺ καλά. Ἐπῆρα καὶ δυὸ παιδιά, δυὸ ἀδέλφια, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνην. Ἔγὼ ἀναγκάσθηκα, ὅστερα ἀπὸ χρόνια, νά πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νάρθῳ στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, ποὺ ἐκέρδησα, ἀγόρασα κι ἄλλα κι ἔμεγάλωσα τὴν πατρική μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἐκεῖνα ἀδέλφια εύρισκονται σήμερα στὴν Ἀθήνα. Ἐχουν ἕνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεκτικῆς. Ὁταν κάποτε ἐπῆγα στὴν Ἀθήνα, ἐπέρασα νὰ τοὺς ἴδω καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὔγνωμοσύνη τους.

— "Αργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, εἶπε ὁ δάσκαλος στὸ Νίκο, ἐνα συμμαθητὴ τοῦ Κωστάκη.

Ο Νίκος κατακοκκίνισε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι κι ἐψιθύρισε:

— Ἐκρύωνα, κύριε, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ σηκωθῶ πρωΐ.

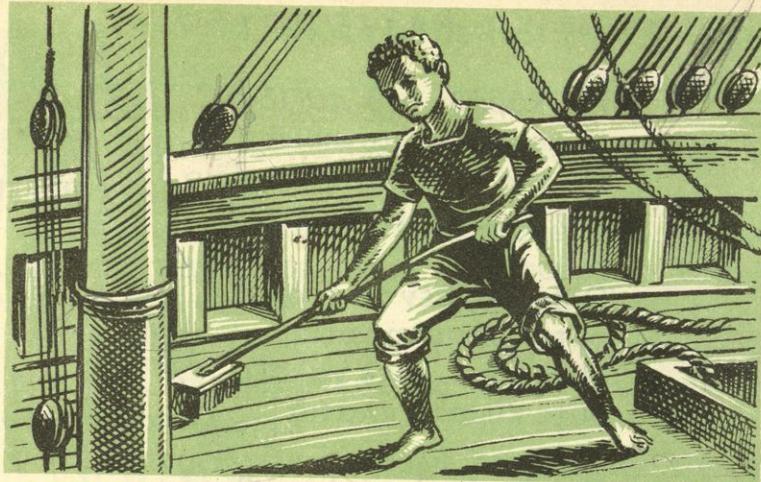
Ο Νίκος δὲν ἦτο κακὸ παιδί. Ἀλλὰ ἡ ὄκνηρία τὸν ἐκρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ώρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. Ἡ μητέρα του ἐκουράζετο πολὺ κάθε πρωΐ, ώσπου νὰ τὸν σηκώσῃ, γιὰ νὰ ἔτοιμασθῇ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— "Αν συνεχίσῃς ἔτσι, τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος, τί θὰ γίνης; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχῃς θάρρος, νὰ νικᾶς τὸ κρύο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καὶ ὁ δάσκαλος ἐσυνέχισε:

— "Οταν, παιδιά, σᾶς πιάνη ὄκνηρία καὶ δὲν ἔχετε τὴ δύναμι νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας ἐνα παιδί, ὅχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μοῦτσος σ' ἐνα μεγάλο πλοϊο, γιατὶ εἶναι ὁρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Ⓐ Εἶναι πρωΐ. Ο ἥλιος-μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὁρφανὸ εἶναι ύποχρεωμένο ν' ἀφήσῃ τὸ στενό του κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουββᾶ καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατάστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοϊο, ώσπου πιὰ τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χονδρὰ σχοινιὰ τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἔδω κι ἐκεῖ καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψῃ τὸ μικρὸν ναυτόπουλο.

Ἐνα σχοινί, ψηλὰ στὸ κατάρτι, ἔδεθηκε ἄσχημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στὸ κατάρτι, ποὺ κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λύσῃ τὸ σχοινὶ καὶ νὰ τὸ ξαναδέσῃ.

Ἡ θάλασσα τὶς περισσότερες φορὲς εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοϊο ψηλὰ κι ὑστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπα. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βαστιέται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ παννιά.

“Οταν λοιπόν, παιδιά μου, σᾶς λείψῃ καμμιὰ φορὰ τὸ θάρρος ἡ φοβηθῆτε τὸ κρύο, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸν ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾶ.
Μὲ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρό του τὸν περνᾶ.

‘Ο βοριᾶς δὲν τὸ τρομάζει,
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάζι,
οὔτε κύματα πλατιά !’

Στὴ δουλειά πρωὶ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό,
ξεροτρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ παννιά
καὶ μὲ ρόζους μέσ’ στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχὴ
τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρα
τῆς μαννούλας του ἡ εὐχή.

«Παίγνια»

·Ηλίας Ταυταλίδης

64. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

"Εφθασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἔτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαινοέρχονται στὸ φοῦρνο. "Ολη ἡ γειτονιὰ στὸ πόδι!"

Οἱ λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἐμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά των.

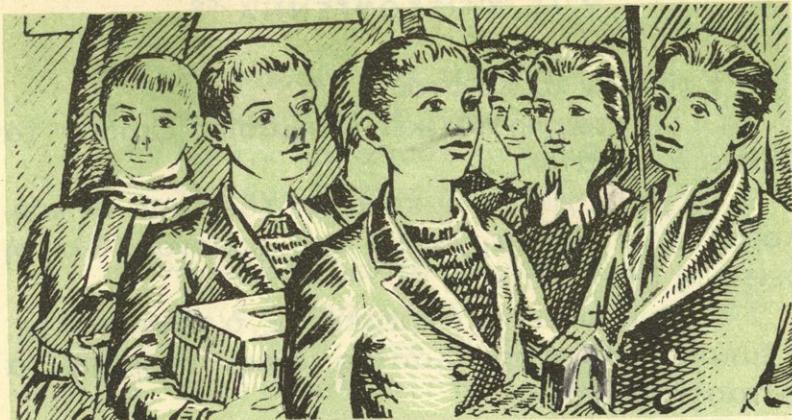
Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἔτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν πτωχῶν.

Αὔριο τὴν παραμονὴ θὰ γίνῃ στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἑορτή. Στὴ μεγάλη αἰθουσα ἔχουν τακτοποιήσει τὰ θρανία γῦρο-γῦρο καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστούγεννιάτικο δένδρο. "Έχουν στολίσει τὴν αἰθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ωραία μεγάλη εἰκόνα, ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννησι.

"Οσα παιδιὰ ἡμποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στοὺς κλάδους τοῦ δένδρου.

'Ο Κωστάκης καὶ ἡ 'Ελενίτσα ἀδειασαν τοὺς κουμπαράδες των καὶ ἀγόρασαν δυὸ σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸ μανδηλάκια, ἕνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἔνα κέτενι.

Τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ ἐστόλισαν τὸ δένδρο. Ἐτοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἀσπρα μικρὰ κεράκια. "Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη ἐκρέμασαν τὰ δῶρα.

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολὺ πρωὶ σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως ἔβγηκαν νὰ εἰποῦν τὰ κάλαντα. Είναι χωρισμένα σὲ δυὸ δύμαδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν δύμάδα τῶν ἀγοριῶν είναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν δύμάδα τῶν κοριτσιῶν ἡ Ἐλενίτσα.

“Οσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν’ ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δώρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα πτωχὰ καὶ ὄφρανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμή. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα, ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

΄Ακολουθεῖ ἔνα παιδί μὲ τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φυσαρμόνικες.

Τάκ! τάκ! κτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιῶν καὶ

οἱ νοικοκυραῖοι ἀνοίγουν πρόθυμα, γιατὶ ξεύρουν
γιὰ ποιὸ σκοπὸ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα.

Τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν, ἐνῷ οἱ φυσαρμόνικες
καὶ τὰ τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἄν εἰναι ὄρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν θείαν γέννησιν
νὰ πῶ στ' ἀρχοντικό σας.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται,
χαίρετ' ἡ φύσις ὅλη.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται,
ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων,
ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν,
ὁ Ποιητὴς τῶν ὅλων.

Οἱ νοικοκυραῖοι ρίχνουν στὸ κουτὶ χρήματα,
ἐνῷ τὰ παιδιὰ συνεχίζουν :

Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ.
χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ.

Τὰ παιδιὰ ποτὲ δὲν εἶπαν τὰ κάλαντα μὲ πε-
ρισσότερη χαρὰ καὶ ύπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, ποὺ
ἔκαμαν τὸ χρέος των στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καὶ τῆς Θεσσαλίας.

66. Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ, τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς των. "Οταν ἐγέμισε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

Α'Εμπρός, παιδιά, τὰ κάλαντα!

'Αμέσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἄν είναι δρισμός σάς.....

Τὴν ἴδια στιγμὴν ἡ δασκάλα^{τῆς} πρώτης ἄναβε τὰ κεράκια τοῦ δένδρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δένδρο ἐφεγγοβολοῦσε^{ται}

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δένδρου καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ λάμπουν. Πιὸ πολὺ ἀστραφταν τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὰ σοκολατάκια, ποὺ ἦσαν διπλωμένα σὲ χρυσᾶ χαρτιά.

"Ολα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, κτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, ἐφάνταζαν καὶ ἐλαμπύριζαν μὲ τὰ ὅμορφα χρώματά των! Έπάνω ἀπὸ τὸ δένδρο ἔνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φούσκες ἔμοιαζε, καθὼς ἐφωτίζετο ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

"Οταν ἐτελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ Διευθυντής

τοῦ σχολείου μὲ τὰ παιδιά τῆς ἔκτης ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων :

‘Η παρθένος σήμερον....

“Αγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

“Επειτα ἔνα παιδί ντυμένο “Αι - Βασίλης ἄρχισε νὰ μοιράζῃ τὰ δῶρα, ἐνῷ τὰ παιδιά ἐτραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ “Αι - Βασίλη. ”Εδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. ”Επειτα ἐμοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἔνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἐλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, ἐφώναξε :

— Εμπρός, παιδιά, ὅποιος τὰ πιάσῃ!

“Α, τί ἔγινε τότε! Έσφύριζαν μὲ τὶς σφυρίχτρες, ἐφώναξαν καὶ ἐπηδοῦσαν ὅλοι κυνηγῶντας τὰ μπαλόνια. ”Ολοι ἐγελούσαν καὶ ἔχαιροντο.

“Επειτα ὁ “Αι - Βασίλης ἐμοίρασε στὰ πιὸ πτωχὰ παιδάκια πάπουτσάκια καὶ φορεσιές.

“Οταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρά των.
”Ελεγαν εὐχαριστημένα :

— Εὔχαριστῷ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιὰ νυκτώσει. ◎ Διευθυντὴς εἶπε :

— Αὔριο, παιδιά, ὅλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύκτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγά - σιγά ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὡραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτή.

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

(Ἡ σκηνὴ παριστᾶ στὸ βάθος μιὰ σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμψι. Ἐμπρὸς εἶναι ἔσπλωμένοι στὸ ὑπαιθρὸ τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομιλοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἔνα φόρεμα μακρύ, μὲ ἔνα κορδόνι ζωσμένοι. Εἶναι νύκτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τὴ Βηθλεέμ. Λιγοστὰ εἶναι τὰ φῶτά της ἀκόμα. Ο κόσμος κοιμᾶται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὅμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο ἀστέρι.

(Μιὰ ἀστραπὴ τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὅρθιοι. Μιὰ φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβεῖσθε. Ἀπόψε ἐγεννήθηκε στὴ Βηβλεέμ,
τὴν πατρίδα τοῦ Δαβὶδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτῆρας τοῦ
κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ τῶν σαστισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σὰν νὰ ἥλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξετε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι ἐ-
στάθηκε ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέ-
πει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῷ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν μὲ φόβο στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέ-
λων νὰ ψάλλῃ).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

A) Η παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
"Αγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.

Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὅ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲ δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοι-
τάζοντας πρὸς τὸν οὐρανό).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μήν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι ἐστάθηκε. Ἐδῶ θὰ εἰναι τὸ μέρος, ποὺ θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνωστο βασιλιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αύτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῇ ἔνας βασιλιάς;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ ἔγεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς.

('Απὸ τὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς ἀκούεται ψαλμῳδία ἀγγέλων:)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ .

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀκοῦτε;.. Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐλάτε μαζί μου. Ἐκεὶ μᾶς ὁδηγεῖ νὰ πάμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῷ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται νὰ ψάλλῃ).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ .

(Οἱ Μάγοι μὲ τοὺς βισκούς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σαστισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀπὸ χρόνια οἱ προφητείες ἔλεγαν, πὼς θὰ

γεννηθῆ στὸν κόσμο ὁ Θεός, Σωτῆρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ ἔχαμογέλασε τὸ πανέμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι !

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποὺ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστι σας, πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε στὴ Βηθλεὲμ ὅσα εἴδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ εἰποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποὺ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— "Οχι ! Ο Ἡρώδης ἔχει κακὸ στὸ νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πάτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

(Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ των καὶ φεύγοντ πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῷ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ φάλλῃ :)

A Δόξα στὸν "Αναρχο τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὀλόχρυσες καμπάνες,
σημάνατε, τῶν οὐρανῶν. O

Κι ὅλα τὰ χείλη ἄς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς αὔλούς, μὲ τὰ βιολιά,
ύμνους νὰ ψάλλουν στὸν Αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά. A

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Εἰδα χθὲς βράδυ στ' ὅνειρό μου
τὸ νεογέννητο Χριστό.

Τὰ βόδια ἐπάνω του ἐφυσοῦσαν
ὅλα τὸ χνῶτό τους ζεστό.

Τὸ μέτωπό του ἥτο σὰν ἥλιος
καὶ μέσα ἡ φάτνη ἡ φτωχικὴ
ἄστραφτε πιὸ καλὰ ἀπὸ μέρα
μὲ κάποια λάμψι μαγική.

Βοσκοὶ πολλοὶ καὶ βοσκοποῦλες
τὸν προσκυνοῦσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι ἄγγελοι ἐστεκόνταν
κι ἔψαλλαν γῦρό του « Ὁσαννά ».

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

Τέλλος "Αγρας

69. ΤΙ ΕΙΠΕ Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ

‘Ο δάσκαλος ἔξήγησε σήμερα γιατί κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιττα.

Στὰ παλιὰ χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦτο ἐπίσκοπος στὴν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔτυχε νὰ εἶναι διοικητὴς τῆς Καππαδοκίας ἔνας εἰδωλολάτρης, πολὺ κακός, σκληρὸς καὶ φιλοχρήματος ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας του σκοπὸς εἶχαν τὴ διαρπαγὴ καὶ λεηλασία τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κάποτε λοιπόν, ποὺ θὰ ἔκανε τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄρχοντας στὴν Καισάρεια, οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸν Μέγαν Βασίλειο καὶ τοῦ ἔζήτησαν τὴ συνδρομή του.

— Ἀδελφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρία θὰ τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξεύρετε βέβαια γιὰ ποιὸ σκοπὸ κάνει τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Σᾶς συμβουλεύω νὰ μοῦ δώσῃ ὁ καθένας σας ὅ,τι πολύτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ ὅταν θὰ τὸν ὑποδεχθοῦμε, θὰ τοῦ τὰ παραδώσω μὲ τρόπο, γιὰ νὰ σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ,τι ἡμποροῦσαν. “Ἄλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔτσι ἐμαζεύθηκε ἀρκετὸ χρυσάφι.

‘Ο Μέγας Βασίλειος ὅμως ἔκαμε τὸ θαῦμά του. ‘Ο κακὸς διοικητὴς, εἴτε γιατὶ ἔμεινε εὔχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφώνησι τοῦ ἐπισκόπου, εἴτε γιατὶ ἔφθασε Ἑλληνικὸς στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλι, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπῆρε μαζί του
τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

ΑΜετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ διοικητοῦ, συγκέν-
τρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανοὺς καὶ
τοὺς ἐπει.

— Αδελφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρά
σας ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακή,
ποὺ μᾶς ἔρχεται, θὰ δῶσω στὸν καθένα ὅ, τι χρυσα-
φικά ἢ φλουριά μοῦ ἔδωσε.

Αλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἐκεῖνον τὸ θη-
σαυρὸ στοὺς κατόχους του; Ποῦ νὰ ξεύρῃ τί προ-
σέφερε ὁ καθένας;

Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτεια-
σαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὲς πίττες γιὰ ὅλους
τοὺς Χριστιανοὺς καὶ μέσα σὲ κάθε πίττα ἔβαλε
ἀπὸ ἔνα χρυσαφικό. "Οσα ἐπερίσσευσαν διέταξε
καὶ τὰ ἔμοιρασαν στοὺς πτωχούς.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, δηλαδὴ τὴν Κυριακή, ἔδωσε
ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίττα σὲ κάθε Χρι-
στιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν
πίττα, εὗρισκαν τὸ πολύτιμο ἀντικείμενο καὶ τὸ
ἔπαιρναν δικό τους.

• Ἀπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Χρι-
στιανοὶ βασιλόπιττες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα,
στὴν ἐπέτειο τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή ήμέρα, που έπι-θεωροῦν καὶ καθαρίζουν τὸ κοττέτσι. Πρωὶ-πρωὶ ή μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκε στὸν κῆπο κι ἄρχισε νὰ ἔτοιμάζῃ.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ή Ἐλενίτσα, δσο νὰ ἔλθῃ ή ώρα τοῦ σχολείου, νὰ σὲ βοηθήσω καὶ ἔγω;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ή μητέρα της πάρε τὸ κουβαδάκι καὶ γέμισέ το ψιλὴ ἄμμο.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ κουβαδάκι καὶ ἐβγῆκε στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε ἄμμο, καὶ ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζῃ μὲ ἔνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ μεταξὺ ἥλθε καὶ ὁ Κωστάκης καὶ τὴν ἐβοηθοῦσε.

Τὸ κοττέτσι ήτο σὰν ἔνα ώραϊο μικρὸ σπιτάκι κτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καὶ μὲ πόρτα καὶ παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γύρο-γύρο εἶχε τὴν αὐλίτσα του, εύρυχωρη, κλεισμένη μὲ συρματόπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαίνουν ἔξω οἱ κόττες καὶ νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια τοῦ κήπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γύρο-γύρο σὲ ραφάκια, ὅπου ἀνεβαίνουν οἱ κόττες καὶ κουρνιάζουν. Κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε δυὸ κασσόνια χαμηλά, γεμάτα ἄχυρο, ὅπου πηγαίνουν οἱ κόττες καὶ γεννοῦν.

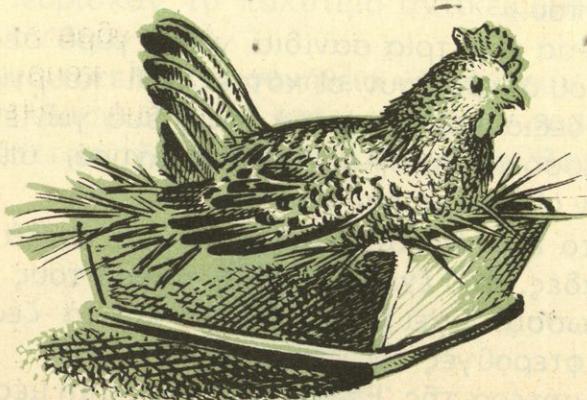
Στὸ ἔνα ἀπ' αὐτά, είναι τώρα κοντὰ τρεῖς ἑβδομάδες, που ἔχει καθίσει ή μαύρη τοὺς κόττα καὶ κλωσσᾶ. Ἐχει δώδεκα αὔγα καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὶς φτερούγες της.

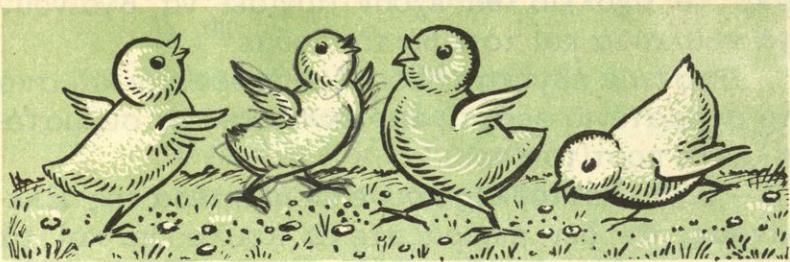
Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶχε μπῆ μέσα στὸ

κοττέτσι καὶ τὸ εἶχε πιὰ σκουπίσει καὶ συγυρίσει.
Εἶχε καθαρίσει καλά τὰ σανίδια καὶ εἶχε βάλει
καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. Ἐπειτα ἐβούτηξε τὴ
σκούπα στὸν ἀσβέστη, ποὺ εἶχε ἀπὸ πρὶν ἔτοιμά-
σει, καὶ ἄλειψε τοὺς τοίχους του μέσα κι ἔξω, τὶς
σανίδες καὶ τὰ κασσόνια. Ἐσκόρπισε ύστερα κάτω
στὸ πάτωμα τοῦ κοττετσιοῦ καὶ ἔξω στὴν αὐλή
του τὴν ἄμμο, ποὺ ἔφερε ἡ Ἐλενίτσα.

Τώρα τὸ κοττέτσι λάμπει ἄσπρο - ἄσπρο καὶ
θὰ εἶναι πάλι καθαρὸ ὡς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κότ-
τες θαρρεῖς καὶ ἔνοιωθαν, πῶς τὸ σπίτι των ἔγινε
πάλι καθαρὸ καὶ ὠραῖο, καὶ ἔκαμναν γῦρο βόλτες,
καμαρωτὲς καὶ εὐχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλι-
στα, ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλα-
ζα πτερὰ τῆς οὐρᾶς του καὶ τὴν κόκκινη κορώνα
του λειριοῦ του, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφὴ τοῦ
κοττετσιοῦ καὶ ἐφώναξε :

— Κικιρίκου ου ου ! σὰν νὰ ἐδιαλαλοῦσε παντοῦ
τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ του. ■

71. Η ΚΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά ἐμπήκαν μέσα καὶ ἐπλησίασαν τὴν κλωσσα στὴ φωλιά της. Σὰν ἐπῆγαν δύμως πολὺ κοντά της, ἡ κλωσσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, σὰν νὰ ἐφοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέγει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἔγὼ θέλω νὰ ιδῶ, ἀν ἐβγῆκαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

“Απλωσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— “Αχ! μητέρα μου!

— Τί ἐπάθατε; ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ποὺ εἶχε πάει νὰ φέρῃ νερό, γιὰ νὰ γεμίσῃ τὰ δοχεῖα, ποὺ πίνουν οἱ κόττες, καὶ ἐγύριζε ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ή κλωσσα μὲ ἑτσίμπησε, μὲ ἑδάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, ποὺ εἶχε κι ὅλας κάμετ μαῦρο σημάδι.

— Δὲν σᾶς ἔχω εἰπεῖ νὰ μὴ τὴν πειράζετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ή κλωσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολύ. Ἐχετε ύπομονὴ ὡς τὸ μεσημέρι. “Οσο νὰ γυρίσετε σεῖς

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ ίδοῦμε.

Ἄγριερα ἐβγῆκαν ὅλοι ἔξω, ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράχτη καὶ ἔκλεισαν τὴν συρματόπλεκτη πορτίτσα του.

— "Ετσι, κοττούλες μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ἂν δὲν ἐπειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα δύμως καλὰ περνᾶτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κόττες ἔμαζεύθηκαν ὅλες μπροστά της, σὰν κάτι νὰ ἐπερίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιὰ ἐπῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ ἐπέταξαν. "Ολες ἔρριχθηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ δρεξι μεγάλη.

— Κοιτάξετε! Κάνουν σὰν νὰ μὴν ἔφαγαν πρωὶ-πρωὶ τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα. "Ετσι εἶναι αὐτές, ὅλο νὰ τρώγουν θέλουν. "Ολη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παραστὰς νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια των καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκκαλένια μύτη των. Μὰ τώρα βιασθῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖο σας, γιατὶ ἡ ὥρα ἐπλησίασε.

Τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν, ἐπῆραν τὶς σάκκες των, ἔχαιρέτισαν ὅλους καὶ ἔφυγαν.

Ἐκείνη τὴν στιγμὴν ἔνας πετεινὸς ἐλαλοῦσε στὸ κοττέτσι.

Ο Κωστάκης ἔθυμήθηκε ἔνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινό:

72. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πετεινὸς μέσ' στήν αύλῃ
κικιρίκοκου λαλεῖ.

"Έχει ἔνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἵππότης.

"Έχει μιὰν οὐρὰ ψηλή,
φουντωτή καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυὸ φυλλάρια κρεατένια.

Τὴν αὔγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεὶ φτερὰ καὶ κεφαλή.
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

« Διάπλασις τῶν Παΐδων »

Γεώργιος Βιζηνηνός

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές ήμέρες τώρα, που διάσκαλος είπε στὰ παιδιά τῆς τάξεως νὰ γράψουν στὰ τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ Γέννησι καὶ καλός μας [χρόνος.]
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν Τρύγο, τὸ Δεκέμβρη πα- [ραμύθι.]
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο- [καιριοῦ.]
4. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο- [νισμένα,]
χαρὰ σ' ἐκεῖνο τὸ γεωργό, ποῦχει πολλὰ σπαρ- [μένα.]
5. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο- [νισμένα,
καὶ τὰ Λαμπρὰ βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομ- [σμένα.]
6. "Αγια Βαρβάρα μίλησε κι ὁ Σάββας ἀπεκρίθη : — Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καὶ σύρτε καὶ στὸ [μύλο,
γιατ' "Αι - Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ- [τωμένος.]

τράδιά τους ὅσες παροιμίες ἡμποροῦν, γιὰ τοὺς
χειμωνιάτικους μῆνες.

Τὰ παιδιὰ ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολ-
λὲς παροιμίες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης, ὅλ' οἱ μύλοι μας
[θ' ἀλέθουν.]
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θᾶν' τὸν Ἀλω-
[νάρη.]
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας
[μοιάζει.]
4. Χαρὰ στὰ φῶτα τὰ στεγνὰ καὶ τὴ Λαμπρὴ
[βρευμένη.]

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό, κουτσὸς μπαίνει στὸ
[χορό.]
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἄν φλεβίσῃ, καλοκαΐρι θὰ μυ-
[ρίσῃ.]
3. Ὁ Φλεβάρης κι ἄν χιονίσῃ, πάλι ἄνοιξι θ' ἀν-
[θίσῃ.]
4. Ὁ Φλεβάρης κι ἄν φλεβίζῃ, πάλι ἡ ἄνοιξι μυ-
[ρίζει,
μὰ κι ἄν τύχῃ νὰ θυμώσῃ, μεσ' στὰ χιόνια θὰ
[μᾶς χώσῃ.]
5. Παπαντὴ καλοβρευμένη, ἡ κοφίνα γεμισμένη. //

Μικρές κάτασπρες τοῦφες, σὰν ἐλαφρὲς πεταλούδες, στριφογυρίζουν στὸν ἀέρα δρες πολλὲς ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό. Πέφτουν ἀπαλὰ ἀπαλὰ καὶ στολίζουν τὰ δένδρα καὶ τοὺς θάμνους τῶν κήπων, τοὺς κάμπους καὶ τοὺς γῦρο λόφους. Δὲν ἔχουν ξεχάσει τίποτε.

Τὰ δένδρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν ἄλλα σὰν ἀσπρες ὅμπρέλλες, ἄλλα σὰν πολυέλαιοι. Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐντύθηκε μὲνα χονδρὸ χιονᾶτο ἐπανωφόρι.

Όλα τὰ σπίτια φοροῦν ἀσπρες κουκούλες. Κι δλα τὰ μικρὰ φυτὰ εἶναι θαμμένα κάτω ἀπὸ τὸ κάτασπρο χιόνι.

“Ως ἔκει ποὺ μπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ μάτι, τὸ χιόνι ὅλα τὰ σκεπάζει. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς οὕτε μονοπάτια οὕτε δρόμους.

Βαθειὰ σιωπὴ βασιλεύει σ’ ὅλο τὸ Χωριό. Ποῦ καὶ ποῦ φαίνεται κανένας ἄνθρωπος κουκουλωμένος. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι μαζεμμένοι στὰ σπίτιά τους, κοντὰ στὴ φωτιά τους. Καὶ τὰ ζῷα εἶναι χωμένα στοὺς στάβλους καὶ στὶς φωλιές τους.

Μόνο τὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οἱ παπαδίτσες κι ἄλλα πουλάκια πετοῦν ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς θάμνους μὲ παραπονιάρικες φωνοῦλες, γιατὶ δὲν εύρισκουν ἔκει νὰ φᾶνε κάτι. Κι ἔρχονται ὡς στὶς αὐλὲς καὶ ὡς στὰ σκαλοπάτια, νὰ τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα καὶ τοὺς σπόρους, ποὺ τοὺς ἔχουν ρίξει τὰ παιδιά.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1

3

Χιόνισε καὶ κάναμε *A* "Αν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
μιὰν ἄσπρη στίβα τόση! πιάστε μετερίζι.
Τέτοιο χιόνι πούπουλο, "Οπου πέσῃ ἡ μπάλλα μας,
Θεέ μου, νὰ μὴ λειώσῃ. μύτες κοκκινίζει.

2

4

"Ε! μὲ τὸ χιονάνθρωπο, Πῶς; Γελάτε; Πάρτε την
τραβηχθῆτε πέρα! πάνω στὸ στομάχι.
"Αναψεν ὁ πόλεμος, Φράπ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
πάρτε πρώτη σφαῖρα. στοῦ ἀρχηγοῦ τὴ ράχι.

5

Φράπ! κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κοῦκοι.
Φράπ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι. *H*

« Παιδικὲς φυχὲς »

Στέλιος Σπεράντσας

Ο καινούργιος χρόνος ἐμπῆκε μὲ δόμορφη λιακάδα κι δ κύρ - Δημήτρης ἀπεφάσισε νὰ κάμη τὸ ταξίδι μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλι, ποὺ εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ Χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλει τὶς παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, γιατὶ ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καὶ τόσο καλός.^{Τὸ} ἄλλο πρώτι ἔξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξένοδοχεῖο δυὸ ημέρες.

Ἐμπῆκαν στὸ λεωφορεῖο, ποὺ ἔκανε τὴ συκοινωνία τοῦ Χωριοῦ μὲ τὴν πόλι.

“Υστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρυσαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς των, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, σὰν ἀπέραντος γαλάζιος κάμπος.

‘Απὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ ὄλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο ἔχάθηκε.

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλι, τὰ παιδιὰ δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλὰ μὲ πολλὰ πατώματα. “Αλλα χαμηλά.” Αλλα μὲ στενὰ κι ἄλλα μὲ πλατιὰ παράθυρα. Ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἦσαν καταστήματα μὲ προθῆκες στολισμένες μὲ διάφορα ἔμπορεύματα. Στὰ πεζοδρόμια ἐκυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

Ἐφθασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ δ κύρ - Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἐπῆραν τὰ πράγματά τους καὶ ἐπῆγαν σ’ ἓνα ξένοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμό.

77 ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΉΤΟ Η ΠΟΛΙΣ

Τὴν πόλιν δὲ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικὲς φωτογραφίες τὴν ἐγνώριζαν. Αύτὲς ὅμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὄμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν φαντασθῆ, πῶς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἥσαν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πῶς ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς θὰ εἶχαν δενδροστοιχίες. Πόσο ὅμως διαφορετικὰ εύρηκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλις, κτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό της, φθάνει ὡς τὴν παραλία. Τὴν διασχίζει ἔνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεούς. Ἐχει ὡραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλις εἶναι παλιά, κτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά; καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὅμως πολιτεία, ποὺ σιγὰ-σιγὰ κτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὡραίότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ εύρηκαν τὰ παιδιὰ τὴ ζωὴ στὴν πόλι! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατᾶ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διαφόρους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, ποὺ εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίκτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἐργάτες στὴ δουλειά. Κί ἀπὸ τίς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ ὁ καπνός.

Μὲ τὶς φωνές τους ὁ ἐφημεριδοπώλης καὶ ὁ κάθε μικροπωλητὴς ἀναστατώνουν τοὺς δρόμους. "Ολη τὴν ἡμέρα οἱ δρόμοι ἔχουν πολλὴ κίνησι. Τὸ βράδυ τοὺς φωτίζουν μεγάλες ἡλεκτρικὲς λάμπες. Τὸ ἴδιο καὶ τὶς πλατεῖες.

Τὰ παιδιά τὴν πρώτη ἡμέρα ἐπερπάτησαν ἀρκετὰ καὶ εἰδαν πολλὰ πράγματα, ποὺ τοὺς ἔκαμαν ἐντύπωσι. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοὺς τὰ ἔξηγοῦσε ὅλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

Ἐκεῖνο, ποὺ ἔκαμε ἐντύπωσι στὰ παιδιά, ἥτο τὸ «τάκ», ποὺ ἐγίνετο μὲ μισὴ στροφὴ τοῦ διακόπτη δεξιά. Τὸ δωμάτιο τότε ἐφωτίζετο, σὰν νὰ ἔμπαινε μέσα ξαφνικὰ ὁ ἥλιος. Κι ὅστερα ἔνα «τάκ» καὶ τὸ δωμάτιο ἐβυθίζετο πάλι στὸ σκοτάδι.

— Αὐτὸ τὸ ώραίο φῶς, ποὺ είναι κλεισμένο μέσα σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ γυάλινη λάμπα, πότε θὰ τὸ ἔχωμε κι ἔμεις στὸ χωριό μας; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα τὸν θεῖο Δημήτρη.

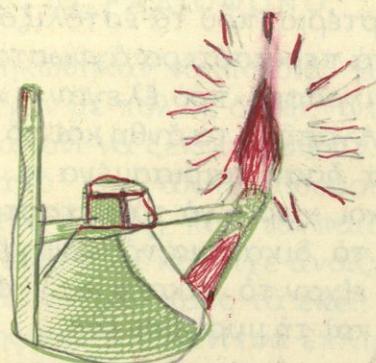
— Πολὺ γρήγορα! Αὔριο θὰ σᾶς πάω, νὰ μείνετε ὅλη τὴν ἡμέρα, στὸ σπίτι μιᾶς ἐξαδέλφης μας. "Εχει κι αὐτὴ παιδιὰ σὰν καὶ σᾶς. Θὰ μείνετε μαζί τους κι ἔγώ θὰ φροντίσω γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μηχανημάτων. Θά χρειασθῇ νὰ μείνωμε ἀκόμη δυὸς ἡμέρες ἔδω καὶ θὰ φύγωμε τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων γιὰ τὸ Χωριό.

— Α, λέγει ὁ Κωστάκης. Τί ώραῖα νὰ ἔχωμε καὶ

έμεις αύτὸ τὸ φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας. "Οχι, ποὺ μόλις σκοτεινιάσῃ, χωνόμαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

— "Εχουν ἀπὸ καιρό, θεῖε, αύτὸ τὸ φῶς ἐδῶ; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— "Οχι, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δημήτρης. Γιὰ νὰ γίνη ὅμως αύτὸ καὶ νὰ τὸ χαιρώμαστε ἔμεις σήμερα, ἔχρειάσθηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐπέρασαν ὅλη τους τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ἡλεκτρικὸ ρεῦμα! Ἀλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖό σας, στὶς μεγαλύτερες τάξεις. Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ ὅργανα, θὰ στείλη μαζὶ καὶ μιὰ μικρὴ ἡλεκτρικὴ μηχανή.

79. ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΗΠΟ

Τήν ἄλλη ήμέρα ὁ κύρος - Δημήτρης ἐπῆγε τὰ παιδιά στοῦ κυρίου Θάνου, ποὺ εἶχε γυναῖκα τὴν κυρία "Αννα, μιὰ ἀνεψιὰ τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία "Αννα εἶχε δυὸς παιδιά, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά, ποὺ ἦσαν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος ἐπῆγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ.

Ο θεῖος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πῶς θὰ ἐπῆγαιναν ἔκει καὶ τοὺς ἐπερίμεναν. Ἐχάρηκαν πολὺ τὰ παιδιά. Καθὼς ἦτο καὶ ὥραίος καιρός, ἐβγῆκαν ὅλοι μαζὶ γιὰ περίπατο στὸ Δημόσιο κῆπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὥραία, τὸ Δικαστήριο, τὰ Σχολεῖα καὶ ἄλλα. Ἐπέρασαν ἀπὸ μιὰ δενδροστοιχία, ἐπῆγαν στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ ἐθαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ὥραίες εἰκόνες του.

Μεγάλος ἦτο ὁ κῆπος, μὲ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, ποὺ τὰ ἐστόλιζαν κάθε λογῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιά. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές, ποὺ ἔλεγαν: «Μὴ πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἄγαπάτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». Ὄλα ἔκει μέσα ἦσαν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ ἔνα λουλούδι. "Ομως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὄμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιά του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ ἐκάθηντο σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δένδρα, γῦρο ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενή.

"Ἐνας μόνον μπάγκος ἦτο ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του ἐκάθητο ἔνας κύριος. Ὁ Γιώργος ἐξή-

τησε τὴν ἄδεια νὰ καθίσουν καὶ ἐκάθισαν καὶ τὰ τέσσερα παιδιά κοντὰ καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, ποὺ ἐτίναζε ψηλὰ τὸ νερὸ κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σὰν βροχή.

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο ἐσηκώθηκαν τὰ παιδιά, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι. "Ἐφαγαν μὲ πολλὴ ὅρεξι. "Οταν ἔφαγαν, ἐκάθισαν στὸ σαλόνι νὰ ξεκουρασθοῦν.

Ξαφνικά, ἀπὸ τὴν ἄλλη αἰθουσα ἀκούσθηκαν κάτι δυνατὲς φωνές, ποὺ τὰ παιδιά ἔτρόμαξαν. Η Μαρίκα εἶχε πάει καὶ εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιά ἔτρεξαν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔπλησίασαν καὶ εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη ὀνόματα. Ήσαν τὰ ὀνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς, ὅπως ἔξήγησε ὁ Γίωργος. Η Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ ὄνομα «'Α-

θήναι » κι ἄκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ
Σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν
Ἀθήνα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

‘Η Μαρίκα ἔξηγησε:

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν ἐμπρός σ’ ἔνα μηχά-
νημα, ποὺ μαζεύει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν
ἀστραπὴ σ’ ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκοῦμε τὴν
ῷρα, ποὺ ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιά. Κι ὅταν εἶναι
κακοκαιρία καὶ δὲν μποροῦμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκ-
κλησία, ἀκοῦμε ἀπ’ ἐδῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ Χωριό; ἐρώ-
τησε ὁ Γιῶργος.

— Εἶναι καιρός, ποὺ εἶχε φέρει ἔνα ὁ θεῖος, εἶπε
ἡ Ἐλενίτσα. Ἡμουν τότε πολὺ μικρή. Ἄλλὰ τοῦ
ἔχάλασε. Ἐλειτουργοῦσε μὲ ἡλεκτρικὲς στῆλες.
Τώρα μᾶς εἶπε, πῶς, ὅταν θὰ ἔχωμε ἡλεκτρικὸ
ρεῦμα στὸ Χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἔνα
ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχωμε καὶ ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν
αὐτό.

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντήχησε τὸ κουδούνι
τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο ὁ Γιῶργος
καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρός! Ποιός ὄμιλεῖ, παρακαλῶ;... Ἐσὺ εἰ-
σαι, πατέρα;... Ἐδῶ εἶναι τὰ παιδιά... Νὰ ἔλθωμε

στὸ μεταξουργεῖο; Κι ἔπειτα στὸν κινηματογράφο;
Α! ώραία... Θὰ ἔλθωμε ἀμέσως.

Απὸ τὸ μεταξουργεῖο ὁ κύριος Θάνος εἰδοποιοῦσε τὸ Γιῶργο νὰ πάῃ μὲ τὰ παιδιὰ στὸ μεταξουργεῖο, γιὰ νὰ τὸ ίδοιν. "Υστερα θὰ τοὺς ἔπαιρνε, νὰ τοὺς πάῃ ὄλους στὸν κινηματογράφο.

Η Ἐλενίτσα ἐσκέφθηκε:

— "Αλλο θαῦμα πάλι αὐτὸ τὸ τηλέφωνο!

Στὴν Κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. Αλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὕρα θέλουν καὶ οὕτε γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλεγραφήματα, ποὺ θὰ σταλοῦν στὴν πολιτεία. "Αν ἥτο εὔκολο, θὰ ἔπαιρνε στὸ τηλέφωνο (καὶ τὰ ἔξαδελφάκια τῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ο Γιῶργος εἶπε, πῶς ἐδῶ καὶ 30 χρόνια ὁ μεγάλος Ιταλός ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι ἐπέτυχε μὲ τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἀνθρώποι μὲ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς. "Ετσι ἐποικοινωνοῦν μεγάλα πλοῖα, ποὺ ταξιδεύουν στὶς μεγάλες θάλασσες, στοὺς ὡκεανούς! Κι ἀν εύρεθοῦν σὲ κίνδυνο, καλοῦν ἄλλα πλοῖα σὲ βοήθεια, ποὺ τοὺς ἔρχεται βιαστικὴ καὶ σώζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἔνα περίπατο στὴν πόλι καὶ τὸ βραδάκι ὁ Γιῶργος τὰ ἐπῆγε στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου τὰ ἐπερίμενε ὁ κύρ- Δημήτρης.

Τήν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωί, ἐπῆγαν τὰ παιδιά μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ ἰδοῦν καὶ τὸ λιμάνι. Νά την ἡ θάλασσα, ἡ μεγάλη θάλασσα, γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα Γαλαζοπράσινη ἀπλώνεται ὡς πέρα μακριά, ἐκεὶ ποὺ φαίνεται σὰν νὰ ἔνωνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιά δὲν εἶχαν φαντασθῆ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὥραιά τὴ θάλασσα, ποὺ τὴν ἔκανε πιὸ ὥραιακ αἱ ἡ λιακάδα.

"Ομορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι ἔνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θάλασσα.

Δυὸς βαπόρια φορτηγὰ ἥσαν ἀραγμένα στὸ λιμάνι καὶ ἐπερίμεναν νὰ φορτώσουν. "Άλλο μεγάλο βαπόρι ἐφάνηκε στὴν εἰσοδο τοῦ λιμανιοῦ. "Ήτο τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, ποὺ ἀραζε σὲ διάφορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φθάσῃ στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιά δῦλο κι ἐρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὰ πλοῖα.

— "Η θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ - Δήμήτρης, μ' ὅλες τὶς τρικυμίες της καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντοσύνη της, ἦτο πάντα ἔνας μεγάλος δρόμος, ἀνοικτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμο, ἔφευγαν μὲ μονόξυλα. Μαζί τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα προϊόντα τῆς πατρίδος τους. Κι υστερα ἀπὸ ἔνα μακρινὸ κι ἐπικίνδυνο ταξίδι, ἀντίκρυζαν μὲ λα-

χτάρα τὴν καινούργια γῆ. Στ' ἀκρογιάλι τῆς και-
νούργιας γῆς τοὺς ἐπερίμεναν ἄλλοι παράξενοι
ἄνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν μιὰ γλώσσα διαφορετική
ἀπὸ τῇ δική τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ
τοὺς ἔδιναν κάποια ὡραῖα πραγματάκια, ἀπὸ τὰ
προϊόντα ποὺ εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνω-
στοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἅπλωναν δειλὰ τὰ χέ-
ρια τοὺς καὶ τὰ ἔπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους
προϊόντα, ποὺ οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω
στὴν πατρίδα τους.

Σήμερα, ἔξακολούθησε ὁ κύρῳ - Δημήτρης, ὅσο
μεγάλες κι ἀν εἰναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιὰ
μυστικὰ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κά-
νουν πιὰ δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρή-
γορα καὶ κατ' εὐθεῖαν στὴ γῆ, ποὺ θέλουν νὰ
πάνε. Δὲν ἔχουν πιὰ ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, γιὰ
νὰ φουσκώσῃ τὰ παννιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνῃ.
Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές! Καὶ σὲ
λίγες ἡμέρες μποροῦν νὰ φθάσουν στὰ πιὸ μα-
κρινὰ λιμάνια.

“Οπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ
πλοῖα κουβαλοῦν ἔδω κι ἔκει προϊόντα τῆς γῆς,
προϊόντα τῶν χεριῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιὰ καὶ ἀρχισε μιὰ
μεγάλη κίνησις στὸ λιμάνι. Βάρκες ἐπήγαιναν-
κοντὰ κι ἔπαιρναν ἐπιβάτες, ποὺ τοὺς ἔφερναν
στὴν ἀποβάθρα.

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Α Καράβι άνοίγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.

Καραβοκύρης στέκεται,
κρατῶντας τὸ τιμόνι.

Καράβι, στὰ ταξίδια σου

θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.

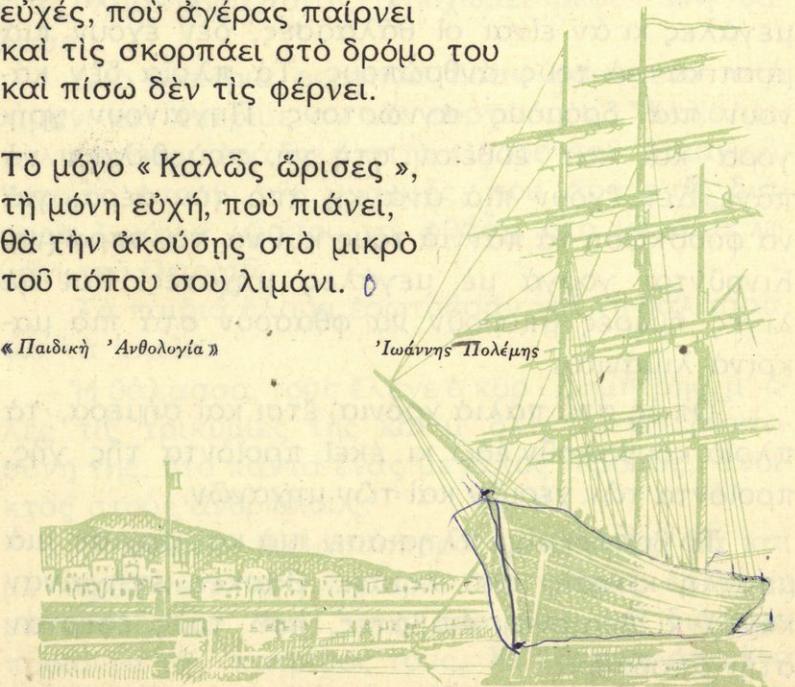
Θ' ἀκούσῃς « Καλῶς ὥρισες »
ἀπὸ χιλιάδες χείλια. Α

Ο Μήν τὰ πιστέψῃς. "Απιαστες
εύχες, ποὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπάει στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

Τὸ μόνο « Καλῶς ὥρισες »,
τὴ μόνη εύχή, ποὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσῃς στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι. Θ

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

'Ιωάννης Πολέμης

Α Πρὶν γυρίσουν στὸ Χωριό, ὁ κύρ - Δημήτρης ἔπρεπε νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἔργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντὰ σὲ ἑξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του ἔχει ἔνα ψηλὸ τοῖχο. Καὶ ἡ καπνοδόχος του λέει καὶ θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Θ Καθὼς ἐπήγαιναν πρὸς τὸ ἔργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάζῃ ἔναν καπνό, ποὺ ἔκρυψε τὸν ἥλιο. Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐπῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ. Ετακτοποίησε τοὺς λογαριασμούς του καὶ παρεκάλεσε τὸ Διευθυντὴ νὰ ἐπιτρέψῃ στὰ παιδιὰ νὰ ἰδοῦν τὸ ἔργοστάσιο.

Ἐνας ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησε δλους σὲ δλο τὸ ἔργοστάσιο. Τὰ παιδιὰ ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦτο γεμάτο μηχανές. Ἐδῶ ἐγύριζαν μέγαλες ρόδες, ἔκει ἐσηκώνοντο κι ἐπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλοῦ οἱ μηχανές ἔτριζαν, ἐβογγοῦσαν, ἐγρύλιζαν. Κι ἀλλοῦ κάποια πλατιὰ λουριὰ ἐγύριζαν μὲ δύναμι μικρότερες ρόδες.

Μηχανὲς περίεργες ἐπελεκοῦσαν τὸ σίδερο ἢ τὸ ἐλύγιζαν, τὸ ἐπριόνιζαν, τὸ ἐτρυποῦσαν, τὸ ἐπίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἔργατες ἔφτειαναν διάφορα μηχανήματα, ἔργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λέες καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στὸ θόρυβο καὶ στὴ μεγάλη κίνησι, ποὺ ἐγίνετο γῦρό τους. Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Οἱ μηχανὲς σὲ μιὰ στιγμὴ κάνουν τὴ δουλειὰ ἑκατὸ χεριῶν.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν μὲ πολλὴ προσοχὴ τοὺς ἔργατες, ποὺ ἐπέβλεπαν τὶς μηχανές. Καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της:

— Τάχα θὰ μποροῦσαν οἱ μηχανὲς νὰ κινηθοῦν χωρὶς τοὺς ἔργατες; Ἐδῶ εἰν' ὁ κόμπος, ὅπως λέει κι ὁ παππούς.

Καὶ πάλι ἀπὸ μέσα της ἔδινε τὴν ἀπάντησι:

— Δίχως τοὺς ἔργατες, οἱ μηχανὲς θὰ ἥσαν ἄχρηστες! Αὐτὸ ἐμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ ἀπόγευμα ἔφυγαν γιὰ τὸ Χωριό, ὅπου ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔπαιναν νὰ διηγοῦνται σ' ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλι.

85. Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

— Μεθαύριο θὰ γίνη ὁ ἔρανος γιὰ τὴ φανέλλα τοῦ Στρατιώτου. Εἶσαι ἔτοιμη; ἔρωτησε τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θείε, νὰ τελειώσω τὴ μιὰ κάλτσα. Απόψε λέγω νὰ τὴν τελειώσω.

— Νὰ τὴν τελειώσῃς γρήγορα, παιδί μου. Σοῦ εἶπα, οἱ στρατιώτες μας, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας, κρυώνουν. Καὶ πρέπει ἐμεῖς ἀπὸ ἐδῶ κάτω νὰ τοὺς στείλωμε μάλινα νὰ φορέσουν, νὰ ζεσταθοῦν. Γιὰ σκέψου τί κρύο εἶναι ἐκεῖ

ἐπάνω στὰ σύνορα ΉΓΙ' αὐτό, τὴν ἐποχὴν αὐτήν, κάθε μιὰ γυναικίκα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτειάσῃ ἥ μιὰ φανέλλα ἥ ἔνα ζευγάρι κάλτσες ἥ ἔνα ζευγάρι γάντια. "Ενας λόγος λέει : « Τὸ δῶρο, καὶ μικρό, μεγάλη χάρι ἔχει ». —

Πολὺ σωστά, λέγει ἥ μητέρα τοῦ Κωστάκη. "Ημουν κόρη, Δημήτρη, ὅταν σεῖς ἐπολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἐσεῖς ἐπολεμούσατε κι ἐδιώχνατε τὸν ἔχθρο μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα ἐπολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἔχθρο σας, τὸ κρύο. Δική μας λόγχη ἦτο ἡ βελόνα. Ἐλέγαμε : « Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στῆθος νὰ κρυολογήσῃ οὕτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ ». Ἐκάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

"Ο κύρ - Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος. "Υστερα χαμογελᾷ καὶ λέγει :

— "Ἐνα ἀπόγευμα, ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωκαν κι ἐμένα ἔνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἔξωτερικό. Ἐπῆγα νὰ φορέσω τὸ ἔνα γάντι κι εύρηκα μέσα ἔνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνσι. Ἡτο τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ, ποὺ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὔστραλία κι εύχαριστησα τὸ κορίτσι, ποὺ μοῦ εἶχε στείλει τὸ πολύτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἡτο αὐτὸ μιὰ σπουδαία βοήθεια, ποὺ μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμι νὰ νικήσωμε.

‘Η Έλενίτσα εἶπε τότε :

— Ἔγώ κάνω οἰκονομία. “Οταν ἡ μητέρα ḥ ὁ πατέρας μοῦ δίνουν λεπτά γιὰ καραμέλλες, ἀγοράζω λιγάτερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπαρᾶ μου.

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴν ἔρωτησε :

— Τί θὰ κάμης τὰ λεπτά σου, ἄμα γεμίσῃ ὁ κουμπαρᾶς σου, ‘Ελενίτσα,

— Θ’ ἀγοράσω ὅ, τι μοῦ εἰπῆ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Έλενίτσα.

‘Ελενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ πτωχὰ καὶ κοιμοῦνται νηστικὰ τὸ βράδυ ! Οἱ γονεῖς των δὲν ἔχουν χρήματα^{τὸν} τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν εύρισκουν ἐργασία καθόλου ἡ πολὺ ὀλίγη. “Αλλα πάλι παιδάκια εἶναι ὄφανά. Νά, τὰ παιδιὰ τῆς κυρὰ - Γιαννούλας οὕτε παπούτσια οὕτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὕτε καὶ τρώγουν κάθε ήμέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἡ δουλειὰ τῆς καημένης - τῆς μητέρας των.

— “Αν εἶχα πολλὰ λεπτά, εἶπε ἡ Έλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ, τι χρειάζονται τὰ παιδιὰ τῆς κυρὰ - Γιαννούλας.

— Καὶ ἔγώ, καὶ ἔγώ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα, ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου, ‘Ελενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς εἰποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε ήμέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. ”Ετσι ὁ κουμπαρᾶς σας θὰ

γεμίζη γρήγορα καὶ θὰ μπορῆτε νὰ βοηθᾶτε καὶ τοὺς πτωχούς τακτικά.

Τὰ παιδιὰ ἐνθουσιάσθηκαν μ' αὐτὴ τὴν ιδέα,
ἐκτύπησαν τὰ χέρια των καὶ ἐφώναξαν :

— Ναί, ναί, τί ώραία!

87. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στὴ μεγάλῃ αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, ἐωρτάσθηκε ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἴθουσα ἦτο στολισμένη μὲ λουλούδια, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες καὶ μὲ ἐπιγραφὲς γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐκάθηντο στὰ καθίσματα, ποὺ ἦσαν στὶς πρώτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴν ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη διμιλία :

« Παιδιά,

» Οπως μέσα στοὺς τόννους τῆς ἄμμου ξεχωρίζει ἔνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι καὶ μέσα στὶς ἀπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξι, ἡ λέξι

Μητέρα. Ἡ σημερινὴ ἔορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῆ στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σ' ὅλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.

» Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτὲ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῇ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἶναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακό. Αὐτὴ σᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ἐζέστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμά σας μέσα στὴν ἀγκαλιά της. Αὐτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλᾶτε, νὰ περπατῆτε.

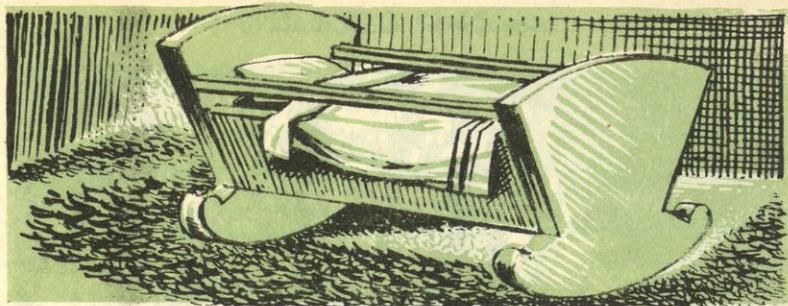
» Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψι, κάθε της κούρασι εἶναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκοῦτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλᾶτε μὲ σεβασμό.

» Οταν τῆς λέγετε μὲ τρυφερὴ φωνή: « Μαννούλα! », ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: « Παιδί μου! » μὲ τόση γλύκα, ποὺ φθάνει ὡς μέσα βαθιὰ στὴν καρδιὰ ὅλων μας ».

Ἄμεσως ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ εἶχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ ἐδιαβάσθηκαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ο Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα « Ἀποχαιρετισμὸς τῆς Μάννας », ἡ Ἐλενίτσα τὸ ποίημα « Ἡ μαννούλα » καὶ ἄλλα παιδιὰ ἄλλα ποιήματα.

» Επειτα τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, ἐπρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ ἐφίλησαν καὶ ἐκεῖνες. Τὰ παιδιὰ ξαναγύρισαν στὴ σκηνὴ, ἐτραγούδησαν μερικὰ ἄσματα καὶ ἡ ἔορτὴ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἑθνικὸν Ὅμνον.

88. Η ΜΑΝΝΟΥΛΑ

Ποιός τὴν κούνια μας κουνάει,
ὅταν εἴμαστε μικράκια;
Ποιός χαμογελᾷ στὸ πλάι
καὶ γλυκὰ μᾶς λέει λογάκια
καὶ τὸν ὅπνο προκαλεῖ;
Ἡ μαμά μας ἡ καλή.

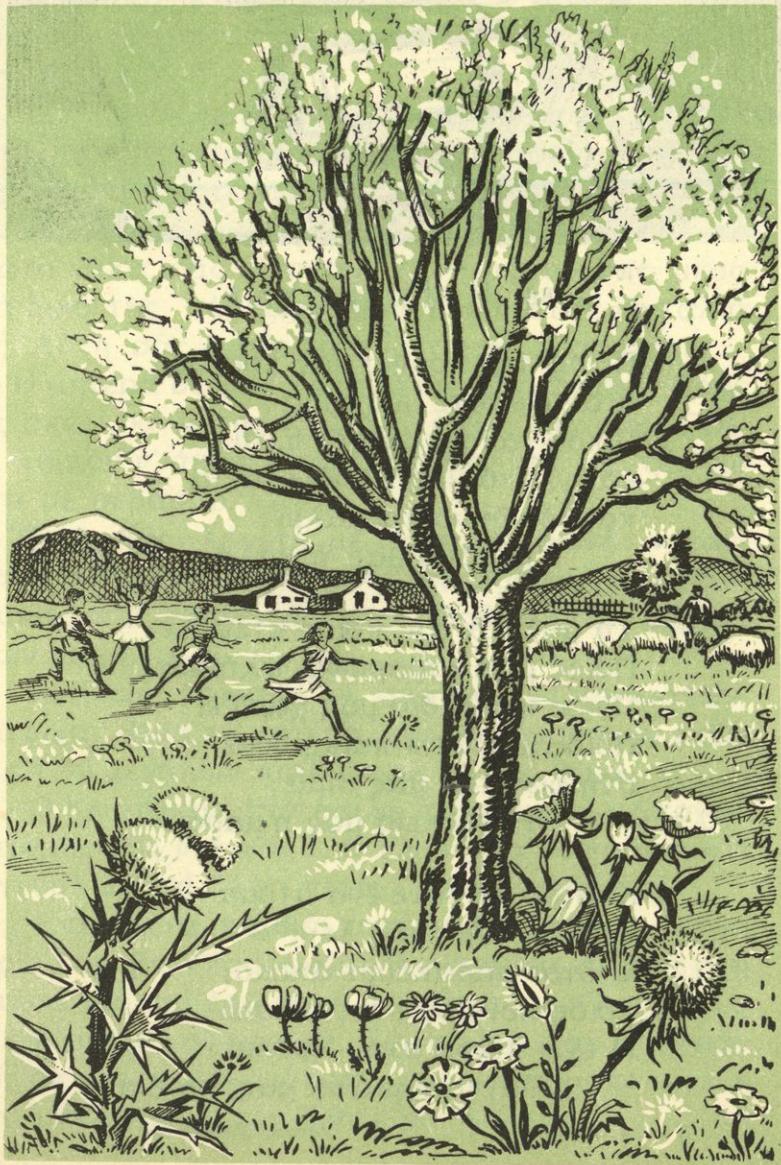
Τὰ μαλλιά μας ποιός κτενίζει;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στὴ φωτίτσα μας σιμά;
Ἡ γλυκειά μας ἡ μαμά.

Κι ὅταν κάποτε ἔνα στόμα
κάτι μὲ θυμὸ μᾶς λέη,
κι ὅταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καὶ σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στὴν καρδιά;
Πάντα ἡ μάννα μᾶς, παιδίά.

Ανέκδοτο

Στέλιος Σπεράντσας

ΑΝΟΙΞΙΣ

Τά ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλή
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα χλωρασιά,
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
μέσ' στὴ διάπλατη γιορτή,
ποὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάσι
ἀνθισμένη, φτερωτή.

Γ. Δροσίνης

“Ηλθε ἡ Ἀνοιξις! Μᾶς τὸ φανερώνει τὸ γαλανὸ^ν
χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλὶ τῆς γῆς, τὸ
κελάδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν Ἀνοιξι τὰ δένδρα ἀν-
θίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λου-
λούδι. Ό κοῦκκος ἀκούεται «Κού-κου! Κού-κου!»
καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν Ἀνοιξι. Τὰ χελιδόνια
μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς πα-
λιές φωλιές ἢ κτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς
στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιὰ πετοῦν χαρού-
μενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερὰ
ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ ἡμέρες
ἔμεγάλωσαν καὶ οἱ νύκτες ἐμίκρυναν. Μερικὲς
ἀνοιξιάτικες βροχὲς δροσίζουν τὴ γῆ. Ό ἀνοιξιά-
τικος ἥλιος εἶναι ζεστὸς καὶ στὰ βουνὰ λειώνουν
τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιές ἐπέταξαν τὰ πέταλα τῶν
λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπό των. Οἱ λεμο-
νιές καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα ἀνθίζουν καὶ
σκορποῦν εύωδιές.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέ-
τρια, ξεχύνονται στὸν κάμπογιὰ τὴν ὅψιμη καλ-
λιέργεια. Τὰ σπαρτά στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη
πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ
μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμάτο πο-
λύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυ-
πνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ
μέλισσες βουτίζουν καὶ ροφοῦν τὸ μέλι τῶν λου-
λουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαρού-
νες. Κάπου-κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι ἀκίνδυνες, ὅταν ὅμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οἱ πελαργοί, ποὺ κάνουν τὶς φωλιές τους στὰ ψηλὰ καμπαναριά, παραμονεύουν στὸ λιβάδι νὰ πιάσουν κανένα φίδι ἢ κανένα βάτραχο ἢ ποντικάκι ἢ σαύρα, νὰ ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια μὲ τὰ πρόβατα ξεκινοῦν γιὰ τὰ βουνά. Τ' ἄρνάκια χοροπηδοῦν χαρούμενα.

Καθὼς βόσκουν τὰ πρόβατα στὸ ἀπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ὁ βοσκὸς παίζει χαρούμενος τὴ φλογέρα του, ἐνῷ ὁ σκύλος τὸν συντροφεύει δίπλα του.

Τὸ ρυάκι τρέχει ἀδιάκοπα, ποτίζει τοὺς διψασμένους ἀνθρώπους, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ καὶ δροσίζει τὰ δένδρα, τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη.

◦ Τὰ τριαντάφυλλα είναι στὶς δόξες τους. Ἡ θερμοκρασία ἀνεβαίνει καὶ ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ὡραῖα είναι τὴν "Ανοιξι! Χαρὰ Θεοῦ!"

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀγαποῦν πολὺ τὴν "Ανοιξι. Ἡ Ἐλενίτσα μάλιστα συχνὰ ἀπαγγέλλει τὸ ποίημα «Ἡ "Ανοιξι» καὶ ὁ Κωστάκης ἀποχαιρετᾷ τὸ χειμῶνα μὲ τὸ ποίημα «Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!»

91. ΣΤΟ ΚΑΛΟ ΓΕΡΟΧΕΙΜΩΝΑ

Μ' ἀνοιξιάτικα λουλούδια,
μυρωμένα, δροσερά,
μὲ παιγνίδια, μὲ τραγούδια,
μὲ φωνὲς καὶ μὲ χαρά,
τὸ λευκόμαλλο χειμῶνα
ἄς τὸν διώξωμε καὶ πάλι
κι ό καθένας ἄς τοῦ ψάλλῃ :
— Στὸ καλό, γεροχειμῶνα !

Στὸ καλό !

Οἱ ἄγροι ὅλοι φοροῦνε
καταπράσινη στολὴ
καὶ στοὺς κήπους, ποὺ ἀνθοῦνε,
κελαδεῖ κάθε πουλί.

Όλη ἡ φύσι λουλουδίζει
καὶ φωνάζουν τὰ παιδιά
μὲ χαρούμενη καρδιά :
— Στὸ καλό, γεροχειμῶνα !

Στὸ καλό !

Πρώτη-πρώτη ἔχει ἀνοίξει τὰ λουλούδια της ἡ ἀμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορρόδινα πέπλα της, στέκεται στὸν κῆπο, σὰν νὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ἀνοίξεως.

Τὰ ἄλλα δένδρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνὰ κλαδιά των κοιτάζουν τὸν οὐρανό, σὰν νὰ λέγουν:

— "Ἄς ζεστάνη ὁ ἥλιος καλὰ, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς

Ἡ ἀχλαδιά κινεῖ λίγο τὴν κορυφή της καὶ λέγει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα της:

— Τὴ βλέπεις τὴν ἄμυαλη τὴν ἀμυγδαλιά; Ἐλησμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ ἐκάηκαν ὅλα τὰ πρώιμα λουλούδια της. Νά την τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη ἐστολίσθηκε.

— Ἔγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

Ἐτσι ὡμιλοῦσαν τὰ δένδρα τότε. Μὰ ὅταν ἥλθε ὁ Ἀπρίλιος, νά τα ὅλα ἀλλαγμένα. Ὁ κῆπος στὶς δόξεις του.

Ἡ ἀχλαδιά φορεῖ κάτασπρα, ἡ μηλιά ἀσπρορρόδινα, ἡ βερυκοκκιά τριανταφυλλιά. Ἰδές τὴ μικρούλα τὴν κερασιά! Σὰν κουκλίσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι της θὰ ἔχῃ ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ ἴδοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμη κεράσια; Εἶναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέγει ὁ παππούς.

Τὰ παιδιά δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρὸ αὐτὸ πανηγύρι τοῦ κήπου. "Ολο ἐκεὶ εύρι-
σκονται.

Κάθονται κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη τὴν κερασιὰ
καὶ ἀκούουν τὶς μέλισσες, ποὺ ζουζουνίζουν γυρί-
ζοντας ἀπὸ λουλούδι σὲ λόγολούδι.

— Γιὰ θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια ἔμαζέψαμε,
Ἐλενίτσα; εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Ναὶ, Κωστάκη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα. Θυμᾶμαι
δυὸ μικρὰ καλαθάκια, τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου
ἀνήμερα. Ἡτο ἔνα ἀπὸ τὰ δῶρα στὴν ἑορτή μας.

Τὰ παιδιὰ προτιμοῦν τὰ κεράσια ἀπὸ τὰ ἄλλα
φροῦτα. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο, γιατὶ καὶ νόστιμα
πιολὺ εἰναι· καὶ τὰ καλύτερα στολίδια τοῦ κήπου,
ὅταν ωριμάζουν. Νὰ τὰ βλέπης στὴν κερασιὰ ἀνά-
μεσα στὰ φύλλα της, νὰ κρέμωνται ἀπὸ τὸ μακρὺ
πράσινο κοτσάνι των σὰν φουντίτσες, σὰν κόκκινα
κουδουνάκια!

Μὰ ἐκεῖνο, ποὺ κάνει τὰ παιδιὰ νὰ ἐνθουσιά-
ζωνται γιὰ τὴν κερασιά, εἰναι ποὺ μποροῦν μ' αὐτὰ
νὰ στολισθοῦν καὶ τὰ ἵδια. Τὰ κρεμοῦν στ' αὐτιά
των σὰν δυὸ λαμπερὰ κόκκινα σκουλαρίκια.

Ο Κωστάκης σήμερα ὀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. "Έχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ξυπνᾷ κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἔνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εὔτυχισμένος. Βλέπει τάχα πώς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἅμαξα μαζὶ μὲ τὴν ἔσαδελφούλα του, τὴν Ἐλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, ὅλο πηγαίνουν στὸν ἔξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δενδροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλατάνια, ποὺ δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιά των, πουλιά χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαδοῦν. Καὶ ἔνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαϊδεύει τ' αὐτιά του.

Αὐτὴ ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τὴ γλυκειά φωνὴ τῆς μητέρας του. Καὶ νά, τώρα σταματᾶ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, ποὺ λέγει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου ! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελούδι ! Ξύπνα, φῶς μου !

Καὶ ἔνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του καὶ ἔνα ζεστὸ φιλὶ νοιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρύζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— "Αχ, μητέρα μου, τί ὠραῖο ὄνειρο, ποὺ ἔβλεπα, τί ὠραῖο !

— Ναί, μὰ ξέρεις πώς εἶναι ἀργά ;

— Ἀλήθεια ; "Έχει περάσει ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ εύρισκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι ; εἴπε ό Κωστάκης καὶ πετάχθηκε ἀμέσως ὅρθιος.

— Τώρα είναι πιά "Ανοιξι, είπε ή μητέρα του, καὶ πρέπει νὰ σηκώνεσαι πιὸ ἐνωρίς. Ἡ Ἐλενίτσα πιὸ ἐνωρίς ἐσηκώθηκε σήμερα. Ἐμπρός, ντύσου, ἔτοιμάσου γρήγορα καὶ ἔλα κάτι νὰ σοῦ δείξω.

"Ο Κωστάκης ἐντύθηκε, ἐπλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι ἔτρεξε στὴν τραπεζαρία. Ἐκαλημέρισε καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας καὶ τῆς γιαγιάς, ποὺ ἥσαν ἔκει.

— Μάντεψε λοιπὸν ποιός ἦλθε σήμερα! τοῦ εἶπε ή μητέρα του.

— Ή θεία ή "Αννα;

— "Οχι.

— Ο θείος ὁ Πέτρος;

— "Οχι.

— Μητέρα, σὺ ἐτραγουδοῦσες πρὶν τὸ τραγούδι τῆς "Ανοίξεως καὶ ἔλεγες: « Ἡλθε πάλι ή "Ανοιξι ». Λοιπὸν γι' αὐτὴν λέσ. Ἡ "Ανοιξις ἦλθε!

— Χμ! ἔκαμε ή μητέρα του γελῶντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νὰ τὸ εὔρης.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούσθηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο, κατὰ τὸν κῆπο, ἔνα « τριτριλτρίλ, τιτρίλ... » καὶ εὐθὺς δυὸ μαῦρα σπαθωτὰ πτερὰ ἐπέρασαν σὰν ἀστραπή.

— Α, τὰ χελιδόνια! ἐφώναξε καὶ ἐκτύπησε μὲ χαρὰ τὰ χέρια του ὁ Κωστάκης.

— Ναι, τὰ χελιδόνια ἦλθαν, εἶπε ή μητέρα του. Εύρηκαν τὴν παλιά τους φωλιὰ καὶ κελαδοῦν γεμάτα ἀπὸ εύχαριστησι. Τώρα θὰ τὴν ἐπιθεωρήσουν, θὰ τὴν διορθώσουν ὅπου χρειάζεται καὶ σὲ λίγες ἡμέρες θὰ κάμουν τ' αύγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσθηκε ἡ Ἐλενίτσα:

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια! Ἡλθαν τὰ χελιδόνια!

— Τὰ εἶδα, Ἐλενίτσα. Ἔλα νὰ τοὺς εἰποῦμε τὸ τραγουδάκι τους, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης βγαίνοντας στὴν αὐλή.

Ἡλθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παιδιά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἶπαν τὸ τραγουδάκι :

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού ρθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες;
Τὴν ύγειὰ καὶ τὴν χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὔγα.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κέλαδοῦν,
τὰ δενδράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αύγα γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσσοῦν.

Λαΐκο

Ἐπειτα ἐμπῆκαν στὸ σπίτι, ἥπιαν τὸ γάλα τους,
ἐπῆραν τὶς σάκκες των καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Ἐκεὶ τοὺς εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιὰ ὅτι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν εἰχαν δεχθῆ πάλι τοὺς νοικοκυραίους των, ποὺ ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ξενιτειά.

‘Η δασκάλα έμίλησε στὰ παιδιά γιὰ τὰ χελιδόνια. Τοὺς εἶπε πώς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τόπους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἐταξίδευσαν πολλὲς ἡμέρες, ἐπέρασαν ἀπὸ θάλασσες γιὰ νὰ μᾶς ἔλθουν.

Τοὺς εἶπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἶναι. Πώς τρώγουν χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ’ αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

“Υστερα τοὺς εἶπε πώς τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν Ἀνοιξι, τὸν Εύαγγελισμὸ τῆς Παναγίας, τὴν Ἔθνικὴν ἑορτήν, τὴν Λαμπρὴν μὲ τὰ κόκκινα αὔγα, τὴν Ὅγείαν καὶ τὴν χαράν.

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

○ Σὰν ἔνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοικτὲς τὶς γυαλιστερές του φτερούγες στὸν ἥλιο, ἐπετοῦσε ἔνα ἀεροπλάνο στὸν ἄέρα, ἔνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό.○

○ Ο κόσμος ἐβγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μανδήλια τὸ ἔχαιρετοῦσε.

‘Ασφαλῶς κάποιο τολμηρὸ Ἐλληνόπουλο τὸ ὡδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερό, ποὺ μποροῦσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνῃ ὡς τὴν κορφὴ τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπαναριοῦ καὶ ὅστερα νὰ τὸ ἀνεβάζῃ ψηλά. Τόσο ψηλά, ποὺ μόλις νὰ φαίνεται, σὰν ἔνα σημάδι στὸν οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιὰ τὴν ἀπόστασι, εἶπε ὁ κύρ-Πέτρος στὸν πατέρα του, ποὺ ἦτο καθισμένος στὸν ἥλιο.

‘Ο κύρ-Πέτρος εἶχε ταξίδεύσει πολλὲς φορὲς

μὲ άεροπλάνο καὶ ἡξευρε τί ἔλεγε. Ἀπὸ ψηλὰ οἱ πεδιάδες καὶ οἱ κοιλάδες φαίνονται σὰν ἔνα πολύχρωμο χαλί, ποὺ τὸ στολίζουν ἀπ' ἐδῶ τὰ δάση μὲ βαθυπράσινο χρῶμα καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήτια.

— Τὴν πιὸ μεγάλη πόλι, ἔξακολούθησε ὁ κύρ-Πέτρος, τὴν περνᾶ τὸ άεροπλάνο γιὰ μιὰ στιγμή. Κι ἐνῷ γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Κέρκυρα θέλεις εἴκοσι δυὸ ὥρες μὲ τὸ πλοϊο, μὲ τὸ άεροπλάνο πᾶς γιὰ μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἔτσι γρήγορα πᾶς καὶ στὰ Ἰωάννινα, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Κρήτη, στὴ Ρόδο καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδος μας. Τὸ άεροπλάνο ἔξυπηρετεῖ σπουδαῖα τὶς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχεν ὁ ἄνθρωπος τὴν φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Καὶ διηγήθηκε τότε στὸν παπποὺ τὸ μῦθο, ποὺ ἀκούσε κάποτε στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ Δαίδαλο καὶ τὸν Ἰκαρο.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

“Οταν κάποτε ἐβασίλευε στὴν Κρήτη ὁ Μίνως, ἔφθασε ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἔνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος, μὲ τὸ γυιό του Ἰκαρο.

Ο Δαίδαλος ἔκτισε γιὰ τὸ Μίνωα ἔνα θαυμαστὸ παλάτι, μὲ ὥραίες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλούς, ποὺ ἄλλο ὅμοιο δὲν ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα. Ο Μίνωας εὐχαριστήθηκε πολὺ γι' αὐτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν

καιρὸν ἔζήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ἐφοβεῖτο μήπως κτίσῃ καὶ ἀλλοῦ κανένα παλάτι ὡραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ἥ καὶ παρόμοιο. Τὸν ἐκράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικὲς τιμές. "Ἐδωκε ὅμως καὶ αὐστηρὲς διαταγές, κανένα πλοῖο νὰ μὴ δεχθῇ νὰ πάρῃ μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν Ἰκαρο, ποὺ ἔδειχνε πώς θὰ γίνη μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

— Ολόκληρα ἡμερόνυκτα ἐκάθητο καὶ ἐσκεπτετο ὁ Δαίδαλος, πῶς θὰ ἐγλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸν καὶ πῶς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα.

— Ἐνα πρωὶ ἐκάλεσε χαρούμενος τὸ γυιό του καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸς ζευγάρια μεγάλα πτερά, σὰν μεγάλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε :

— Ο Μίνως ἔξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα ὅμως δὲν τὸν ἔξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετῶντας.

Τοῦ ἐφόρεσε τὰ δυὸς πτερά, τοῦ τὰ ἐστερέωσε στοὺς ὅμους καὶ τοῦ ἔξήγησε πῶς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλά, τοῦ εἶπε. Τὰ πτερά, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνης πολὺ ψηλά καὶ σοῦ λειώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλά, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ πτερά καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινῆς μ' εὔκολία.

Χαρούμενος ὁ Ἰκαρος ἐπέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετάμε σὰν πουλιά, ὅπου θέλομε ! ἐφώναξε ὁ Ἰκαρος.

Κι άπό τὸν ἐνθουσιασμό του ἐπετοῦσε πότε
έμπρος, πότε δπίσω. Κάποια στιγμή ἀνέβηκε σὰν
ἀετὸς πολὺ ψηλὰ κι ἔχαθηκε στὰ σύννεφα.

— "Ικαρε, παιδί μου, μὴν κάνης τρέλες! τοῦ
ἔφωναξε ὁ πατέρας του.

"Ο "Ικαρος ὅμως δὲν ἄκουε. Τώρα κατέβαινε
χαμηλά, ὡς τὰ κύματα, γιὰ νὰ ίδῃ μὲν χαρὰ τὰ νη-
σιὰ τοῦ Αἰγαίου. "Υστερα ἀνέβαινε πάλι ψηλά.

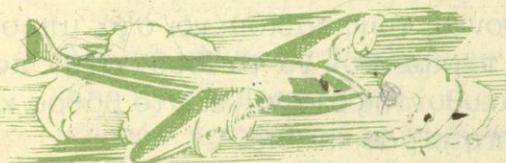
Κάποια στιγμή, ποὺ ὁ Δαίδαλος ἐγύρισε νὰ
κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενὰ τὸν "Ικαρο.

— Συμφορά μου! ἔφωναξε. Ἐχάθηκε τὸ παιδί μου!

Ἐγύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέ-
ρος ἐκεῖνο. Πουθενὰ δὲν ἦτο ὁ "Ικαρος. Στὸ τέ-
λος ἀντίκρυσε σκόρπια πτερά στὰ κύματα. Καὶ σὲ
λίγο εἶδε καὶ τὸ ίδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρο-
γιάλι ἐνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲ δάκρυα στὸ νησί. Ἀγκαλιάζει
τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ Ἰκάρου καὶ μὲ βαθειὰ θλῖψι τὸ
θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησὶ ἐκεῖνο ἐπῆρε
τὸ ὄνομα Ἰκαρία καὶ τὸ πέλαγος ὧνομάσθηκε
Ἰκάριο πέλαγος.

Τὰ πτερά του ὁ Δαίδαλος λέγουν πώς τὰ πέ-
ταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λέγουν ἀκόμα πώς δὲν ξα-
ναφάνηκε πουθενά.

96. Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

Τί ώραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο!

Ἡ εἰσοδός του στεφανωμένη γῦρο - γῦρο μὲ μυρτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλές - πολλές σημαιοῦλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἥρωών μας: "Ολοι στεφανωμένοι μὲ μυρτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας είναι σηκωμένο ἔνα πλατύ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιά του κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

'Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἔνα - ἔνα τὰ παιδιά νὰ ἀπαγγείλουν τὰ ποιήματά των.

'Ἐκεῖ θὰ γίνῃ καὶ ἡ μικρὴ παράστασι ἀπὸ τὰ παιδιά καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἥλθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἑορτή.

'Ο κόσμος ἔχει μαζευθῆ. Τὰ παιδιά φοροῦν τὶς ώραίες φορεσιές των καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιούλα.

'Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές των.

Οἱ γονεῖς των, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ ἰδοῦν στὴν παράστασι.

'Ο Διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέγει:

«Ἀγαπητά μου παιδιά.

» Σήμερα ἔχει μεγάλη ἑορτὴ τὸ "Εθνος μας. Μιὰ

τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, γιατὶ σὰν σήμερα δὲ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἄλλη, γιατὶ σὰν σήμερα τὸ 1821 ἐσηκώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοί μας καὶ ἐκτύπησαν τοὺς τυράννους; Δέκα χρόνια ἐπολέμησαν σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμά των, ἐθυσιάσθηκαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ "Ἐθνος" μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστι του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴν θυσία των καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μείς τὴν Ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζώμεθα. Γιατὶ μόνον ἔτσι ἡ Πατρίδα μας θὰ ζῆ καὶ θὰ ύπερφανεύεται γιὰ τὰ παιδιά της. Τώρα λοιπὸν ἀς ἐορτάσωμε τὴν μεγάλη αὐτὴν ἡμέρα, ὅπως ἀξίζει καὶ ἀς φωνάξωμε μὲ δλη μας τὴν καρδιά:

- Ζήτω ἡ Πατρίδα μας!»
- Ζήτω! ἐφώναξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

"Επειτα τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν Ἐθνικὸ "Ύμνο. "Ολοι ἐσηκώθηκαν ὅρθιοι καὶ ἐτραγούδησαν μαζὶ τὸν συγκινητικὸ "Ύμνο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
ποὺ μὲ βία μετράει τὴ γῆ.

'Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ιερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὡ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Μετά τὸν Ἐθνικὸν Γυμνον ἀρχισαν οἱ ἀπαγγελίες. Τὰ περισσότερα παιδιά ἀνέβηκαν ἐνα-ἐνα μὲ τὴ σειρὰ στὸ βάθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα, ποὺ εἶχαν μάθει. Κάθε φορά, ποὺ ἐτελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλλοι ἔχειροκροτοῦσαν καὶ ἐφώναζαν: «Εὔγε!, εὔγε!»

Τέλος ἔγινε καὶ ἡ παράστασις. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὶς ώραίες στολές των ἔκαμαν σὲ ὅλους εύχαριστη ἐντύπωσι. Καὶ τί ώραία ποὺ ἔπαιζαν τὸ μέρος των! Ὅλοι τοὺς ἔχειροκρότησαν στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς των τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ ἐφίλησαν.

Ἐπειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέλος ἔκλεισαν τὴν ώραία ἑορτὴ μὲ ἐνα ώραίο Ἐλληνικὸν χορό.

97. ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Χαρά Θεοῦ είναι τώρα τὴν ἄνοιξι ὁ κῆπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμμένα ὅλα, ὅμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύσι.

Πουλιὰ πετοῦν καὶ κελάδοῦν, μέλισσες βουτζουν, σκαθάρια μὲ ὥραῖα χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρὰ-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμήγκια καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα.

“Ολα κινοῦνται, ὅλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιὰ τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως είναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοικτά, ἄλλα μισανοικτά καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴν τῶν παιδιῶν ἐτράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμούδια, ὅχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμμένα σὲ κάποια φύλλα ζαρωμένα καὶ μαραμένα τῆς τριανταφυλλιᾶς.

— Τί είναι αὐτά, κύριε; ἐρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αὐτὰ είναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτάτε πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα! Τοὺς ἐρρούφηξαν ὅλο τὸ χυμὸ μὲ τὴ μυτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἔκει τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τὶς ἐπτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— “Οπου ἰδῆτε μελίγκρες, προσέξετε γὰρ ἰδῆτε, πῶς ἔκει είναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρώγουν τὶς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμήγκια, ποὺ ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιά; ” Ερχονται γιὰ τὶς μελίγκρες. Ἀλλὰ δὲν

έρχονται γιὰ νὰ τὶς φάγουν. "Έρχονται γιὰ νὰ τὶς ἀρμέξουν.

— Νὰ τὶς ἀρμέξουν; ἔρωτησαν μ' ἀπορία τὰ παιδιά.

— Ναί. "Οπως ἐμεῖς ἀρμέγομε τὰ ζῷα καὶ τοὺς παίρνομε τὸ γάλα, ἔτσι καὶ τὰ μυρμήγκια. Ζουλοῦν ἐλαφρὰ τὴν κοιλιὰ αὐτῶν τῶν ἐντόμων καὶ ἀπὸ δυὸ τρυπίτσες τοὺς παίρνουν τὸ χυμό, ποὺ τοὺς περισσεύει. Καὶ τὸ περιέργο εἶναι, παιδιά, ὅτι τὰ μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτὲς τὶς μελίγκρες καὶ τὶς φέρνουν σὲ μέρος, ὅπου εἶναι ἄφθονη τροφὴ ἀπὸ τρυφερὰ φύλλα καὶ λουλούδια.

○ Γιατὶ τὸ κάνουν αὐτὸ τὰ μυρμήγκια; ἔρωτησε Δῆμος.

— Γιατὶ τοὺς ἀρέσει πολὺ ὁ γλυκὸς χυμός.

— Καὶ δὲν μποροῦν μόνα τους νὰ ρουφήξουν χυμὸ ἀπὸ τὰ λουλούδια; ○

— Οχι. Τὰ μυρμήγκια δὲν ἔχουν, ὅπως οἱ μυῖγες, οἱ μέλισσες κι ἄλλα ἔντομα, προβοσκίδα νὰ ρουφοῦν τὸ χυμὸ τῶν λουλουδιῶν. Οἱ παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τὶς μελίγκρες καὶ εἶναι ὠφέλιμες στὸν κηπουρό. Αλένε, πὼς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νὰ καθαρίσουν σὲ μιὰ ἔβδομάδα ὀλόκληρο ἔνα καρποφόρο δενδράκι ἀπὸ τὶς μελίγκρες. Τὰ μυρμήγκια κυνηγοῦν τὶς παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νὰ δαγκάσουν τὰ λεπτὰ ποδαράκια τους. Μὰ ἔκεινες χώνονται μέσα στὸ λειό καὶ σκληρὸ κέλυφός τους κι ἔτσι τὰ μυρμήγκια δὲν μποροῦν νὰ τοὺς κάμουν τίποτε.

Μιὰ ἄλλη συντροφιὰ παιδιῶν τρέχει χαρούμενη νὰ εἰπῇ στ' ἄλλα παιδιὰ κάτι, ποὺ ἔξακριβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καὶ συνεννοοῦνται μεταξύ των.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιά; ἐρώτησαν τ' ἄλλα.

— Ἐβάλαμε στὸ χορτάρι ἔνα κομμάτι ζάχαρι σὲ μέρος, ποὺ νὰ μποροῦν νὰ τὸ ἰδοῦν τὰ μυρμήγκια. Ἡλθε λοιπὸν ἔνα μυρμήγκι, τὸ ἔξετασε μὲ μεγάλη προσοχὴ. Κι ὅταν ἐβεβαιώθηκε, πῶς ἦτο κάτι καλό, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νὰ εῦρῃ ἄλλα μυρμηγκάκια. "Οταν τὰ εύρηκε, ἐκουνοῦσε τὶς κεραίες του βιαστικὰ καὶ ἀγγιζε τὶς κεραίες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτὰ ἥλθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρι. "Αλλὰ τὴν ἑτραβούσαν, ἄλλα τὴν ἔσπρωχναν κι ἔτσι γρήγορα-γρήγορα τὴν ἐπῆραν στὴ φωλιά τους.

— "Οσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέγει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ὡραῖα καὶ περιέργα πράγματα, ποὺ εἶδαν ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἐξακριβωσαν καὶ ποιὰ εἶναι τὰ βλαβερὰ στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ μάθωμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, γιὰ νὰ τὰ πολεμοῦμε.

"Αλλα παιδιὰ παρατηροῦν μὲ προσοχὴ τὸν ἀνθόκηπο, τὸν δευδρόκηπο, τὸν λαχανόκηπο, τὰ φυτώρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρά, τὸ ἔνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμμιὰ εἰκοσαριὰ ξύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. "Οσο τὰ παιδιὰ ἐπλησίαζαν, ἔνα δυνατὸ βούισμα ἐκτυποῦσε τ' αὐτιά τους καὶ ὅταν ἥλθαν κοντά, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ ἔτριγύριζαν τὶς κυψέλες των. "Ἐνα πλῆθος ἀπ' αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἐντομα ἐπήγαιναν καὶ ἔμπαιναν καὶ ἔβγαιναν στὶς πορτίτσες τῶν ξυλίνων σπιτιών των. "Ολη τὴν ὥρα ἐγίνετο αὐτό. Μὰ ἐκεῖνες ποὺ ἥρχοντο ἔβάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῷ ἐκεῖνες ποὺ ἔβγαιναν ἥσαν ἄδειες.

— 'Ιδέτε, ίδέτε, εἶπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια των φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμάτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεὶ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα των μ' αὐτό. Τὴν ίδια στιγμὴ μὲ τὰ πόδια των, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γῦρι, δηλαδὴ τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιοῦ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη των. Γιὰ ίδέτε ἐκεῖ, σ' ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιὰ τί γίνεται !

"Ολοι ἔκοιταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, ποὺ ἦτο λίγο πιὸ πέρα. 'Αλήθεια πλῆθος πολύ ἀπὸ μέλισσες ἐπετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καὶ τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά των, ποὺ φέρουν στὴν κυψέλη; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Θὰ σᾶς δείξω ἀμέσως, ἀποκριθῆκε ὁ δάσκαλος. Πλησιάστε ἔδω.

“Ολοὶ ἐπλησίασαν γῦρο σ’ ἔνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια. Ὁ δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε ὁ δάσκαλος.

“Ολοὶ ἐκοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ ὁ δάσκαλος ἔξακολούθησε:

— Αὕτη εἶναι ἡ κηρήθρα. “Ολες αὐτές οἱ τρυπίτσες, ποὺ ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξεύρουν καὶ φτειάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτές τὶς κηρήθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιά τους γῦρο σὰν ἴδρωτα μιὰ οὐσία καὶ μ’ αὐτὴν πλάθουν καὶ κτίζουν.

Αὕτη ἡ οὐσία εἶναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιά, τὸ ἔργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυρωδᾶτο κερί, ποὺ ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴν Λαμπρὴν καὶ χαιρόμεθα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἔργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκειὰ καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι, ποὺ βάζομε στὶς μελόπιττες καὶ στοὺς λουκουμᾶδες, στὰ μελομακάρονα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς καημένες τὶς μελισσοῦλες!

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτειαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πάνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμη καὶ σ’ ἐκεῖνο ἔκει ἀντικρὺ τὸ βουνό. “Οταν ἀνθίζῃ σ’ ἐκεῖνες τὶς πλαγιές τὸ θυμάρι, πετοῦν ἔκει καὶ βόσκουν σ’ αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρήσιο, εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι’ αὐτὸ καὶ τὸ μέλι Ὅμηττοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

— Τί πολλές που είναι! είπε ο Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, άποκρίθηκε ο δάσκαλος, έχει έπάνω - κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Και για νὰ ξεύρετε, αύτὲς έχουν μιὰ μονάχα μητέρα.

— Μιὰ μητέρα ὅλες; έρωτησε ή Έλενίτσα.

— Ναι, άποκρίθηκε ο δάσκαλος. "Οταν ή κηρήθρα είναι έτοιμη, μπαίνει ή μητέρα τους σὲ κάθε μία ἀπ' αύτὲς τις τρυπίτσες καὶ γεννᾷ ἀπὸ ἔνα αύγο. Σὲ λίγες ήμέρες, ἀπὸ τὸ αύγο αύτὸ βγαίνει μιὰ ἄσπρη κάμπια. Η κάμπια αὐτὴ πάλι σὲ λίγο καιρὸ μεταμορφώνεται καὶ γίνεται μιὰ μέλισσα, καθὼς ὅλες. Νά, κοιτάτε αύτὲς ἐδῶ, ποὺ έτοιμάζονται γιὰ τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς των. Αύτὴ είναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ κελλί της. Τώρα ίδέτε την, δοκιμάζει τὰ πτερά της. "Απ! πάει, ἐπέταξε. Σὲ λίγο θὰ γυρίσῃ φορτωμένη.

"Ολες ἀγαποῦν τὴ μητέρα των πάρα πολὺ καὶ τὴν ἀκούουν ἀμέσως σὲ ὅ,τι εἰπῇ καὶ μὲ μεγάλη προθυμία. Τὴν ὀνομάζομε βασίλισσα, γιατὶ είναι μεγαλύτερη καὶ ὀραιότερη, καὶ αὐτὴ δίνει ὅλες τὶς διαταγές. Ποιές μέλισσες θὰ πᾶνε γιὰ μέλι έξω στὰ λουλούδια, ποιές θὰ μείνουν νὰ καθαρίσουν τὴν κυψέλη, ποιές θὰ ταΐσουν καὶ θὰ περιποιηθοῦν τὶς νεογέννητες κάμπιες καὶ ποιές θὰ φυλάξουν σκοποὶ στὴν πόρτα νὰ μὴν ἔλθῃ κανένας ἔχθρος.

— Καὶ τί θὰ κάνουν, ἀν ἔλθῃ κανένας ἔχθρος; έρωτησε ή Έλενίτσα.

Χύνονται έπάνω του καὶ τὸν κεντρώνουν μὲ τὸ φαρμακερὸ κεντρό των, ἀπάντησε ο δάσκαλος.

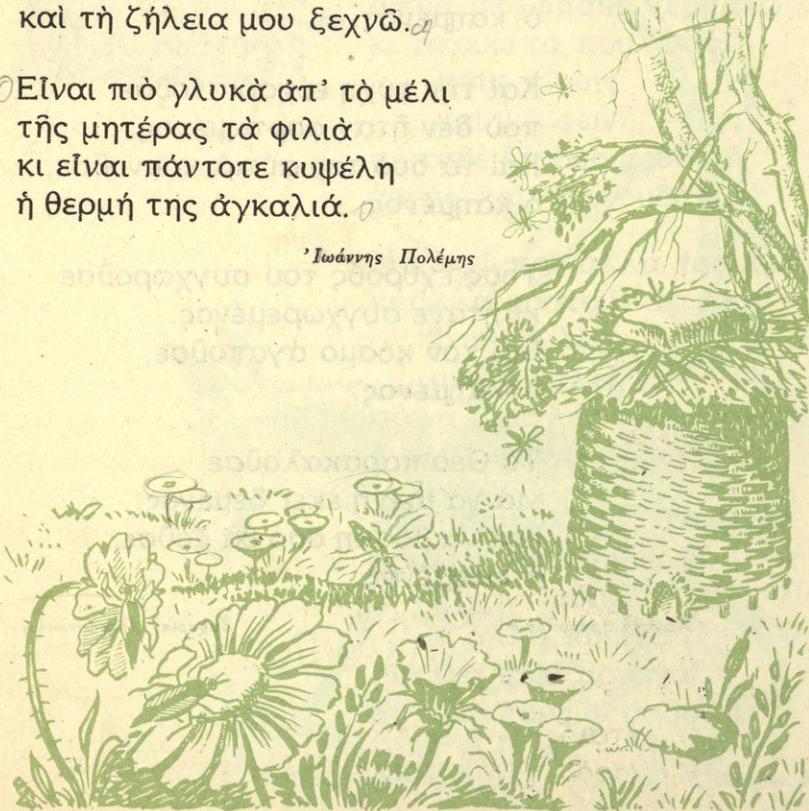
99. Η ΚΥΨΕΛΗ

Τί ζωὴ εύτυχισμένη
κάν' ἡ μέλισσα ἔκει!
μέσ' στὸ μέλι πάντα μένει
μέσ' στὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη τῆς κοιτάζω,
τὴν ζηλεύω καὶ πονῶ,
τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἰναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιά
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἡ θερμή τῆς ἀγκαλιά.

'Ιωάννης Πολέμης

Στὸ λιβάδι ἔχασμένος
ἔνας γάιδαρος βοσκοῦσε.
Τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦσε,
ό καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος.
Καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
ό καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εύχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος.
Καὶ τὰ δυό του αύτιά κουνοῦσε,
ό καημένος.

Τοὺς ἔχθρούς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος.
Καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε,
ό καημένος. —

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος.
Καὶ νὰ βόσκῃ δσο θὰ ζοῦσε,
ό καημένος.

«Παιδικὰ τραγούδια»

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνὶ³
καὶ μιὰ φωνὴ,
σὲ κάθε δένδρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἔκει, ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ Ἰσιό,
ἔνα πουλὶ¹
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέη: « Σωπᾶστε σεῖς !
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω ».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλὶ τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιὰ
τ' ἄλλα πουλιά.
Μὰ ἔνα ἥταν μοναχά
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόνι !

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

Αγγελος Βλάχος

Μεγάλο Σάββατο. Ό Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἔπεσαν ἐνωρὶς νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυχτα νὰ πᾶνε στὴν Ἀνάστασι.

Τὰ μεσάνυχτα ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ πετάχθηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάσθηκαν. Ἐπῆραν τὶς ἄσπρες λαμπάδες τῶν, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελλίτσες, καὶ μὲ τὸν παππού, τὴ γιαγιὰ καὶ τοὺς γονεῖς τῶν ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες τῶν εἶχαν ἐτοιμή τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτειάξει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἔξέδρα στολισμένη μὲ μυρτιὲς καὶ δάφνες γύρο-γύρο. Ἡ νύκτα ἦτο πολὺ γλυκειὰ καὶ ζεστή. "Ολοι ἐστάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἔξέδρα.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νά, ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ: « Δεῦτε, λάβετε φῶς! »

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἄρχισαν ν' ἀνάβουν, ὡσπου ἔφθασε τὸ φῶς—στὰ παιδιά. Ἐπῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἔνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ ἐστέκετο δίπλα, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιά οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παππούς.

"Ολος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα ἔφωτίσθηκαν εύχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο ἐβγῆκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἔξέδρα. "Εψαλαν, εἶπαν

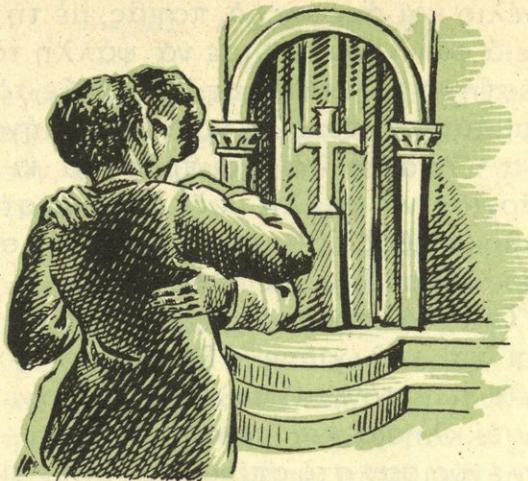
τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπᾶς, μὲ τὴ βαρειὰ καὶ γλυκειὰ φωνή του, ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη». Ὁ νεωκόρος ἐτράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες κτυποῦν γρήγορα-γρήγορα καὶ χαρούμενα. Ἐναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὅλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μαζὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των. Τί ὡραῖα ποὺ ἦτο, τί χαρμόσυνα, τί εὔτυχισμένα! Ὅλα τὰ πρόσωπα εἶχαν διμορφήνει ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ καλωσύνη. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς των, τὸν παππού καὶ τὴ γιαγιὰ ἐμπήκαν στὴν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

“Οταν ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των τὸ κανδηλάκι, ποὺ ἦτο μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας «Χριστὸς ἀνέστη».

Τὰ παιδιὰ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ παππού, τῆς γιαγιᾶς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των καὶ ἐκεῖνοι ἐφίλησαν τὰ παιδιά, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. “Υστερα ἐκάθισαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Ἐτσούγκρισαν αύγα κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αύγδο ἐβγῆκε τοῦ παππού. “Ολοι ἐφώναξαν: «Ζήτω τοῦ παππού!» καὶ ὁ παπποὺς εἶπε: «Νὰ μου ζήσετε, παιδιά μου, καὶ πάντα χαρούμενοι!»

“Υστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», εἶπαν χρόνια πολλὰ κάμνοντας τὸ σταυρό τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ-Δημήτρης ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἀρνί. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλὴ καὶ ὅλοι ἐγύρισαν τὴ σουβλα μὲ τὴ σειρά. “Ως τὸ ἀπόγευμα δὲν ἀκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὅργανα.

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστὸς Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες
ὅλοι, μικροί, μεγάλοι, ἔτοιμαστήτε·
μέσα στέες ἐκκλησίες τές δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτήτε.

Ἄνοιξετε ἀγκαλιές εἰρηνοφόρες
ὅμπροστά στοὺς Ἅγιους καὶ φιληθῆτε·
φιληθῆτε γλυκὰ χείλη μὲ χείλη,
πέστε: Χριστὸς Ἀνέστη! ἔχθροι καὶ φίλοι.

Λάμπει τὸ ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τὸ ἄγιοκέρι,
ὅποῦ κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

« "Α π̄ α ν τ α »

Διονύσιος Σολωμός

Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἡμέρα, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἐβγῆκαν ἐκδρομὴ μὲ αὐτοκίνητα στὸν ἀπέραντο κάμπο.

Ἐπέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια, ἀπὸ καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καὶ τέλος ἔφθασαν σ' ἓνα χωριό, ποὺ εύρισκετο κοντὰ στὴ θάλασσα.

Ο δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ ἐδέχθηκαν τοὺς ἐκδρομεῖς μὲ χαρὲς στὴ μεγάλη πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα καὶ γέρικα πλατάνια.

Οἱ ἐκδρομεῖς ἔμπήκαν πρῶτα-πρῶτα στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ καὶ προσευχήθηκαν. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τὶς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῷ οἱ διδάσκαλοι ἐσυζητοῦσαν γιὰ διάφορα ζητήματα.

Ἀπ' τὴν πλατεῖα ἐφαίνετο πιὸ πέρα μιὰ ἀπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ ἔφθανε ὥς τὴν θάλασσα.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τὴν καταπράσινη πεδιάδα, ἐρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ :

— Σ' αὐτὴ τὴν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ ;

— Σ' αὐτὴν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὐτὴ ἡ ἐσοδειὰ ἄλλαξε τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι' αὐτὴν ἤλθαμε στὸ χωριό μας, εἶπε ὁ Διευθυντὴς, καὶ σᾶς παρακαλοῦμε πολύ, τὸ ἀπόγευμα, ποὺ θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν πεδιάδα, νὰ εἰπῆτε στὰ παιδιὰ κάτι σχετικὸ μὲ τὴν ὁρυζοκαλλιέργεια.

— Πολὺ εύχαριστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὔκαιρια νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς ὁ τόπος μας κατώρθωσε ὅχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζῃ ρύζι ἀπὸ τὶς ζένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ καὶ περίσσευμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πωλῇ ἀρκετὸ μάλιστα στὸ ἔξωτερικό.

Τὰ παιδιὰ ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἐλαφρὸ ἥσκιο, ποὺ ἔρριχναν τὰ πλατάνια. Ἔπειτα ἔχορεψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐλαχταροῦσαν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, ποὺ ἦτο νεοφερμένη στὴν Πατρίδα μας.

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἑκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους των καὶ μὲ τὰ παιδιὰ καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ἔξεχύθηκαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ φθάνει ὡς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

‘Ο δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ’ ἔνα ὄψωμα καὶ γῦρό του ἐμαζεύθηκαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. ‘Ο δάσκαλος ἤρχισε :

— Παιδιά,

‘Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, ποὺ βλέπετε μπροστά σας, ἦτο μιὰ ἄχρηστη ἄλμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμά της ἦτο σκληρὸ καὶ ἄγονο. Μερικὰ βοῦρλα ἐφύτρωναν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ τίποτε ἄλλο. Οὕτε δένδρα, οὕτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα ἀρνάκια τοῦ χωριοῦ δὲν εὔρισκαν τίποτε νὰ φάγουν. Οὕτε ἀγριόχορτα δὲν ἡμποροῦσαν νὰ φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ἡ θάλασσα ἐπλημμύριζε τὴν περιοχὴν αὐτήν. Τὸ χῶμά της ἐδηλητηριάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀλάτι, ποὺ ἀφηνε ἡ θάλασσα, καὶ ἡ ζωὴ τῶν χωρικῶν ἦτο σκληρή.

— Εὔρεθήκαμε σὲ τόπο ἄχρηστο, ἔλεγαν οἱ χωρικοί. Εἴμαστε πτωχοὶ ἀπὸ τὸ ἀλάτι. Ἀλλὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὴ θάλασσα;

Μιὰ ἡμέρα ὅμως ὁ ἀγροφύλακας εἶδε νὰ ἔρχεται στὴν ἔρημη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας ἐνα αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεῖς ἀνθρωποι. Ἐπερπατοῦσαν ἐπάνω-κάτω καὶ ὠμιλοῦσαν σὲ ξένη γλῶσσα.

Ἐγονάτισαν καὶ ἀρχισαν νὰ σκάβουν τὴ γῆ. "Ενας ἀπ' αὐτοὺς ἔτριψε τὸ χῶμα ἀνάμεσα στὰ δακτυλά του καὶ ὕστερα τὸ ἐδοκίμασε στὸ στόμα του. "Ενας ἄλλος ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκκα του κάτι μικρὰ κουτάκια καὶ τὰ ἐγέμισε μὲ χῶμα. Ὁ τρίτος ἐφαίνετο σὰν "Ελληνας, ἔτσι ἔδειχνε τὸ σῶμά του καὶ ἡ φορεσιά του.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη οἱ ξένοι ἔφυγαν. Γρήγορα ὅμως ξαναγύρισαν στὸ χωριό μας. Ἡσαν Ἄμερικανοὶ μὲ τὸ διερμηνέα των. "Οταν οἱ χωρικοὶ ἐμαζεύθηκαν στὴν πλατεῖα, οἱ ξένοι τοὺς ἐξήγησαν, πῶς ἡ ἄγονη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας θὰ μποροῦσε νά μᾶς δίνῃ μεγάλη ἐσοδεία ρυζιοῦ.

Στὴν ἀρχὴ κανεὶς δὲν ἐπίστευσε σὲ ὅ,τι ἄκουσε. "Οταν ὅμως ἀρχισαν μερικοὶ τὴ δοκιμαστικὴ καλλιέργεια, ἐβεβαιώθηκαν, πῶς ἦτο αὐτὸ δυνατό.

"Ετσι ἔγιναν ἐδῶ οἱ ὄρυζῶνες, ποὺ βλέπετε γύρο σας.

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αύριο είναι Πρωτομαγιά. Οι άνθόκηποι είναι στις δόξες των. Οι γλάστρες είναι γεμάτες και άνθισμένες. Οι τριανταφυλλιές, οι βιολέττες, οι γαρυφαλιές, όλα, φορτωμένα άνθούς, εύωδιάζουν.

Τὰ παιδιά είναι στὸν κῆπο καὶ καμαρώνουν τὰ λουλούδια του.

Ἡ Ἐλενίτσα ἔτοιμάζει ἔνα στεφάνι ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ ὁ Κωστάκης ἀπὸ βιολέττες καὶ γαρύφαλα. Πλέκουν τὰ λουλουδένια στεφάνια καὶ σιγοτραγουδοῦν τὰ τραγούδια τοῦ Μάη.

— Καὶ τοῦ χρόνου, παιδιά! ἀκούσθηκαν δυὸς γε-

λαστές φωνές. Ἡσαν οἱ μαννοῦλες τῶν παιδιῶν,
ποὺ παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιᾶς τὰ παιδιὰ ἐμαζεύ-
θηκαν στὸ σχολεῖο, ἔτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο
στὴν ἔξοχή. Τὰ παιδιὰ τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ
ἰδέα. Ἔκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴ στεφάνια ἀπὸ
τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα καὶ τὰ ἐπρόσφεραν
σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Ἐπῆγαν ὅλα
μαζὶ καὶ στὴν τρίτη τάξι. Ἐπρόσφεραν ἐκεῖ ἔνα
ώρασιο στεφάνι καὶ εὐχήθηκαν:

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ύγεια καὶ πρόοδο.

“Ολα τὰ παιδιὰ τῆς τρίτης ἔχειροκρότησαν
τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε
τοὺς εἶπε:

Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὄμορφη γιορτή,
λουλούδια σεῖς, τὶ ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθώα σας ψυχή;

Κι ἐμεῖς εὔχετε σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τὴ ζωή,
νὰ ζήσετε ζωή μέσ' τὶς χαρές,
κάτω ἀπ' τοῦ Θεοῦ μας τὴ στοργή.

”Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, κρατῶν-
τας τὰ φαγητά των, ξεκινοῦν τραγουδῶντας τὰ
τραγούδια τοῦ Μαΐου.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ
πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιές τῆς ἔξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρύζουν τὴν πλούσια βλάστησι τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοή τῶν παιδιῶν φθάνει ἔνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ ἀμέτρητα ἀγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ κλαδιά τῶν δένδρων τοῦ δάσους κελαδοῦν τὴν "Ανοιξι. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλατάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσός καὶ ἡ ἀγράμπελη. Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ παιδιά τῇ δίψᾳ τους.

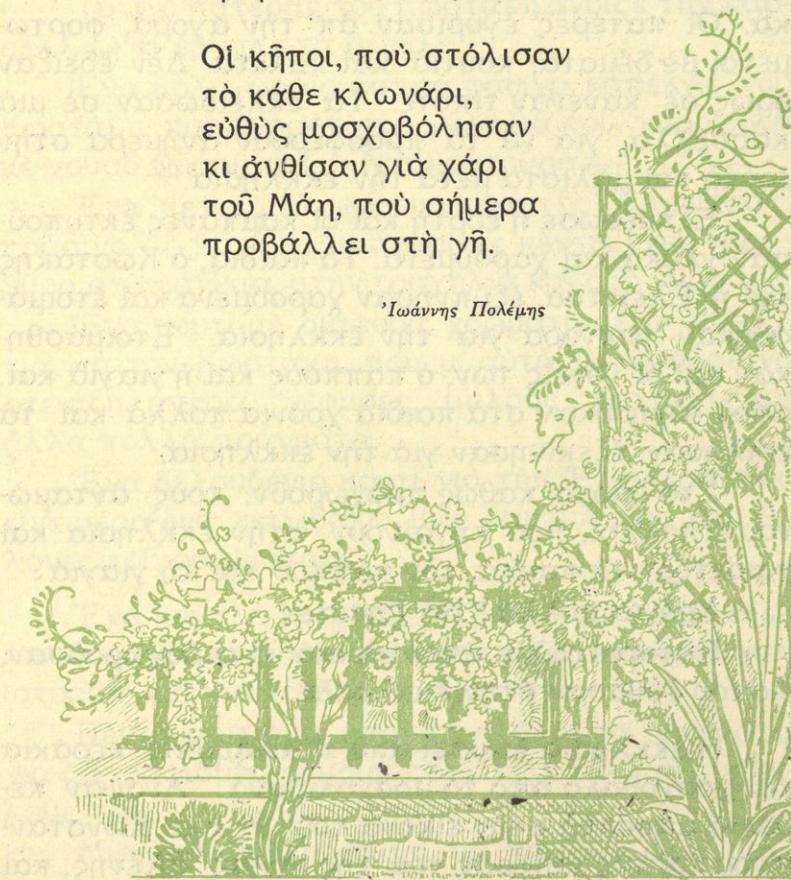
Τὰ παιδιά ἐμάζεψαν λουλούδια στὴν ἔξοχή, ἔπλεξαν στεφάνια καὶ ἐγύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπίτια τους, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα ἀπὸ μυρωδᾶτα ἀγριολούλουδα.

Λουλούδια ἃς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλάτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἔκεινα
στὸ Μάη, ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Οἱ κῆποι, ποὺ στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι,
εὐθὺς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

'Ιωάννης Πολέμης

ο^υ Ηλθε ή έορτή του Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἀγίας Ἐλένης.

Ἄπὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιατὶ ἔορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα, ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά.

Οἱ μαννοῦλες ἔτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες ἐγύρισαν ἀπ’ τὴν ἀγορά, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιὰ καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ ἔκλειδωσαν σὲ μιὰ κασσέλλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἔορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἐξημέρωσε ή ἔορτὴ καὶ οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν γλυκά καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, ἐξύπνησαν χαρούμενα καὶ ἔτοιμάσθηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ἔτοιμάσθηκαν καὶ οἱ γονεῖς των, ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά καί, ἀφοῦ εὐχήθηκαν στὰ παιδιὰ χρόνια πολλὰ καὶ τὰ ἐφίλησαν, ἔξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμώνουν πολλοί, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παπποὺ καὶ τὴν γιαγιά :

— Χρόνια πολλά ! Νὰ ζήσετε !

— Εύχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν κι ἐπροχωροῦσαν, ὥσπου ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.

Ἡ ἐκκλησία λάμπει ἀπὸ τ’ ἀναμμένα κεράκια καὶ μοσχοβολᾶ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. Ἀναψαν κεράκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα του Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἀγίας Ἐλένης, καὶ

ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα, κάμνοντας τὸ σταυρό τους.

Οἱ εἰκόνες ἥσαν στολισμένες μὲ τριαντάφυλλα.

‘Ο φάλτης ἔψαλε μὲ τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνὴ του καὶ ὁ παπᾶς ἔθυμιάτιζε στὴν ‘Ωραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἔνας στὸν ἄλλον. *M*

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασσέλλα καὶ ἔβγαλε τὰ δῶρα:

“Ἐνα πολὺ ὡραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλλα μὲ χρυσᾶ γράμματα : « Ναυκρατοῦσα ».

“Ἐνα μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἐλενίτσας, πράσινο, μὲ κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γῦρο γῦρο στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιὰ καὶ στὸ γῦρό του. *A*

“Ἐνα κουτὶ μὲ διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ' αὐτὰ ἡμποροῦσε νὰ φτειάξῃ σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

“Ἐνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἔνα ψαλιδάκι, μιὰ δακτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος.

“Ἐνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίο μὲ ὡραῖο ἔξωφυλλο, γεμάτο εἰκόνες χρωματιστὲς καὶ διάφορες ιστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιά.

Πέντε κουτιὰ μὲ μπογιές σ' ὅλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιὰ στοὺς φίλους των.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη, νὰ παίζουν ὅλοι μαζὶ στὸ μεγάλο ἄλωνι.

Δυό καραμούζες, πολλές ώραιες χρωματιστές ζωγραφιές καὶ ὀκτὼ μπαλόνια χρωματιστά.

"Υστερα ἔβγαλε μιὰ ώραιά κίτρινη ποδίτσα μὲ γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὄμους καὶ στὴ ράχι, τὸ δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα. Καὶ ἔνα ζευγάρι κόκκινα πέδιλα ὀλοκαίνουργα γιὰ τὸ Φώτη.

"Επειτα ἔβγαλε ώραιες παντοῦφλες γιὰ τὸν παπποὺ καὶ ἔνα ζευγάρι τῆς γιαγιᾶς τσόχινες, μὲ πολύχρωμα κεντήματα.

Καθὼς ἐκοιτοῦσαν τὰ ώραιά δῶρα, ἅρχισαν νὰ ἔρχωνται ἐπισκέψεις.

"Ηλθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς των. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλικούλα καὶ ὁ Φώτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλυκίσματα.

- Χρόνια πολλά, Κωστάκη!
- Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα!
- Νὰ ζήσετε!
- Νὰ ζήσῃ ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά σας!
- Νὰ σᾶς ζήσουν!, ἔλεγαν στοὺς γονεῖς των.

ἌΤΟΤΕ τὰ παιδιὰ ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρά των καὶ ἔμοιρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους των. "Ολοι ἐπῆραν κάτι. "Αλλοι μπογιές, ἄλλοι ζωγραφιές, ἄλλοι καραμούζα, ἄλλοι μπαλόνι.

Ή Βασιλικούλα ἐπῆρε τὴν ώραιά της ποδιὰ καὶ ὁ Φώτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

"Ολη ἡ σάλα ἐγέμισε χαρούμενες φωνές.
① Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, ἥτο στρωμένο ἔνα μακρὺ - μακρὺ

τραπέζι. Έκεινοι έκαθησαν καὶ οἱ προσκεκλημένοι,
ἔφαγαν ὅλοι μαζὶ καὶ διεσκέδασαν.

"Επειτα τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν κάτω ἀπὸ τὸ
δροσερὸ ύπόστεγο καὶ ἔπαιξαν μὲ τὰ καινούργια
πάιγνιδια τῶν καὶ ἐκαμάρωναν τὰ δῶρά των.

Ἡ Βασιλικούλα ἐφόρεσε τὴν καλὴν ποδιά, ποὺ
τῆς ἔχαρισε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ ἦτο ὅλο καμάρι. Ἔ-
φίλησε πολλὲς φορὲς τὴν Ἐλενίτσα καὶ τῆς εἶπε
πάλι:

— Σ' εὔχαριστῷ, Ἐλενίτσα μου, νὰ ζήσῃς χίλια
χρόνια.

Καὶ ὁ Φώτης ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε:

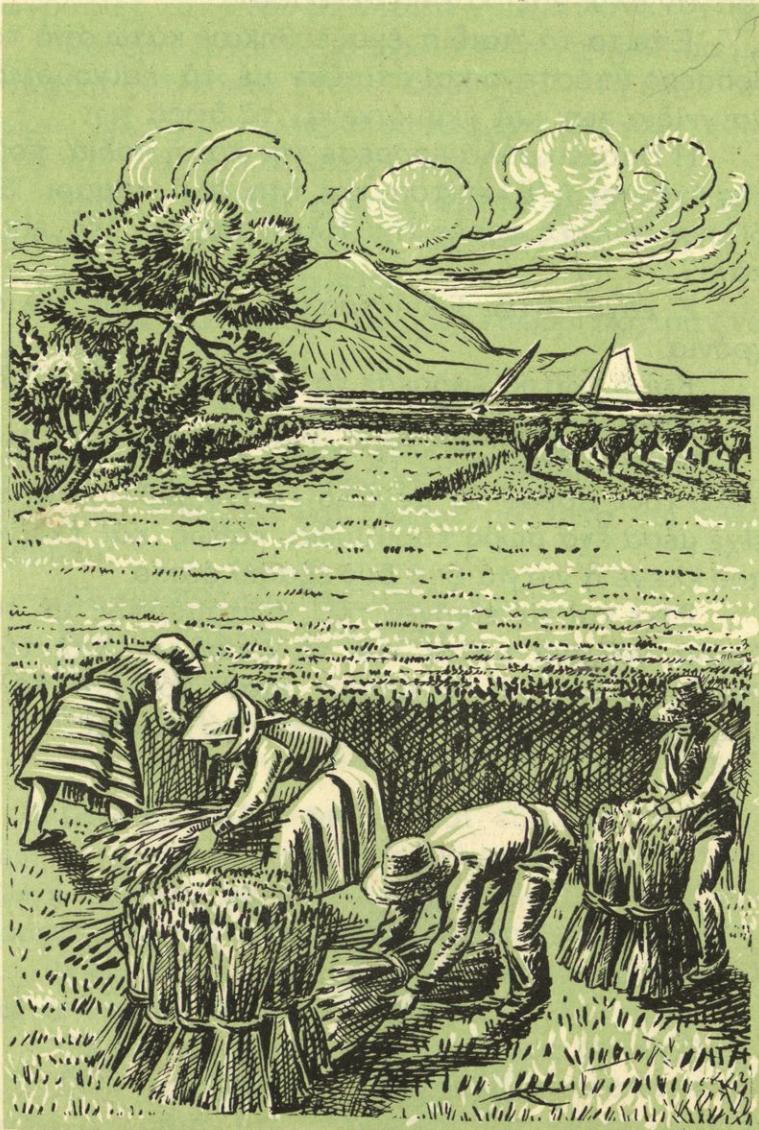
— Εὔχαριστῷ, Κωστάκη μου.

"Επειτα ἐκοίταξαν τὰ δῶρα ἔνα-ἔνα. Μὰ πιὸ
πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατὶ
εἶχε μέσα ἔνα σωρὸ παραμύθια, καθὼς καὶ ἐκεῖνα
ποὺ ἔλεγε ἡ γιαγιά στὰ δυὸ ἔξαδελφάκια.

Εἶχε καὶ τὶς εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ
ώραια γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τοῦ
βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρὺ σπαθί του καὶ πολ-
λὲς - πολλὲς ἄλλες χρωματιστὲς ζωγραφιές.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Ακαλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δένδρα εἶναι γεμάτα μὲ ὕριμα φροῦτα. Ἡ θάλασσα ἐγαλήνεψε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τὶς βάρκες.

Οἱ ἔξοχες ἐγέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρές. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.¹

Αφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἄγγούρια, μελιτζάνες, βερύκοκκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σῦκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φροῦτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρώγωμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρά, ἀν θέλωμε νὰ ἔχωμε καλὴ ύγεια.²

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἀνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ο τραγουδιστὴς τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἰδρῶτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μανδήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια των τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλι, τὴ βρώμη καὶ τραγούδον χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβιολα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στ' ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἥ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ τὸ σκεπάσουν εὔκολα, ἀν ξεσπάσῃ καμμιά

ἀπὸ τὶς ἔξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ
δροσίζουν καὶ φέρνουν ἀνακούφισι στὴν πλάσι.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἰναι εὔχάριστες οἱ ἐκδρομὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῇ ὁ ἄνθρωπος καὶ
θὰ ἀπολαύσῃ τὶς δύμορφιές της.

Στὰ βουνὰ θὰ χαρῇ ἀλλοῦ τὶς δασωμένες καὶ
ἀλλοῦ τὶς γυμνὲς πλαγιές τους. Ἄλλοῦ τὶς σου-
βλερὲς βουνοκορφές. Ἄλλοῦ τὶς ψηλές ἢ χαμηλές
ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσοῦλες, ποὺ αἰώνια
ζοῦν ἔκει στὴ μοναξιά καὶ δροσίζουν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λιβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐκεῖ οἱ βροσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κά-
νουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες
τοῦ βουνοῦ.

110. *ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ*

Μιὰ καλοκαιριάτικη ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης
ἔξυπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα πολὺ^{τόπο}
πρωὶ καὶ οἱ τρεῖς ἀνέβηκαν σιγὰ στὸ βουνό.
Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φι-
λοξενήσῃ ὁ μπάρμπα - Χρῖστος, ὁ ξακουσμένος
πρωτοτσέλιγγας.

Ο Πόσο εὔχάριστη ἦτο ἔκεινη ἡ διαδρομή!
Ἐπερνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ
ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερὰ
βλαστάρια τῶν θάμνων ἐστάλαζε ἡ πρωινὴ δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζὶ μὲ τὸ κελάδημα τῶν πουλιών ἔταιριαζαν μιὰ ύπέροχη καὶ εὐχάριστη μουσική.

‘Ο τσέλιγγας, μαζὶ μὲ τὴ χαριτωμένη κόρη του, τὴ Διαμάντω, ἐπερίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὰ τσοπανόσκυλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπάρμπα - Χρῖστος, ὅταν εἶδε τὸν κύρ - Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλησιάζουν.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ - Δημήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἥρθατε. Φαίνεται ἐξύπνησαν γρήγορα τὰ παιδιά, συνέχισε ὁ μπάρμπα - Χρῖστος.

— Ἐξυπνήσαμε πολὺ πρωί, ἀπάντησαν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ παιδιά.

‘Ο μπάρμπα - Χρῖστος ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω ἐπῆρε τὴν Ἐλενίτσα καὶ ὅλοι μαζὶ ἐβάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες.

— Μέεεε! μέεε! μέ! ἀκούοντο τὰ βελάσματα τῶν προβάτων, ποὺ ἔβοσκαν στὰ γῦρο λιβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα του, ἐφύλαγε ἔνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν ἔβοηθοῦσε καὶ ἔνας μεγάλος σκύλος.

— Χούμ! χούμ! χούμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχγές φωνὲς τῶν σκύλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψηλώματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκειὰ φλογέρα κάποιου τσοπάνη, ποὺ τὴ συνώδευαν ταιριασμένα τὰ ἀρμονικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στὶς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα είναι μερικές πέτρινες στρούγκες. Έκει οι τσοπάνηδες άρμέγουν τὰ πρόβατα καὶ γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, ποὺ τοὺς λέγουν καρδάρες, μὲ τὸ παχύτατο γάλα.

Απὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαροντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη καὶ γεμάτη καλωσύνη.

— Καλῶς ώρίσατε..., εἶπε ντροπαλὰ καὶ ἔχαιρέτισε τὸν κύρ - Δημήτρη, ἐφίλησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα καὶ ὅλοι μαζὶ ἐμπῆκαν σὲ μιὰ εὔρυχωρη καλύβα..

Ήτο κατακάθαρη καὶ ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Μαλακὲς μάλλινες κουβέρτες μὲ ὥραια χρώματα ἡσαν στρωμένες. Έκει ἐξεκουράσθηκαν, ἔφαγαν καὶ ἐκοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθηκαν τὸ «Τυροκομεῖο». Ήτο ἔνα πολὺ μεγάλο ἰσόγειο σπίτι, ποὺ ἐχρησιμευει καὶ γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα καὶ τὸ ἀνακάτευαν μὲ μεγάλες ξύλινες κουτάλες. Ἐπειτα τὸ ἐπηζαν τυρί. Τὸ ἔβραζαν σὲ μεγάλα τυρόπαννα καὶ τὸ ἐκρεμοῦσαν γιὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ νερό.

Τὸ νερὸ ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ τυρὶ τὸ ἔβραζαν καὶ ἔβγαζαν ἀπὸ αὐτὸ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἔναν κάδο στενὸ καὶ ψηλό, ἐκτυποῦσαν μ' ἔνα ξύλο μακρὺ τὸ γάλα, ποὺ ἦτο μέσα, καὶ ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἐπηζαν τὸ γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ ἔχόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρὶ, ἀπὸ φρέσκη μυζήθρα καὶ ἀπὸ βουνήσιο γιαούρτι.

— Εύλογία Θεοῦ εἶναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἴπε
δ κύρ - Δημήτρης. Μᾶς δίδουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ
βιούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λί-
πασμα.

— Θησαυρὸς εἶναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας.
Τὰ ἔχει εὐλογήσει ὁ Θεός. Δοξασμένο νὰ εἶναι τὸ
ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ - Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά
ἀπεχαιρέτισαν τὸν φιλόξενον τσέλιγγα, τὴν καλὴν
καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴν χαριτωμένην
κορούλα του, τὴν Διαμάντω, καὶ ἐγύρισαν στὰ σπί-
τια τους.

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

΄Ητο μιὰ ήμέρα ὅμορφη, ποὺ ἐπρομηνοῦσε τὴν
χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου τὰ παιδιὰ ἦσαν ὄλα
μαζεμένα καὶ ντυμένα μὲ τ' ἄσπρα τους γιορτινὰ
φορέματα. Έκρατοῦσαν ὄλα τὶς γαλανόλευκες
σημαιούλες των, ποὺ τὶς ἐφύλαγαν γιὰ κάθε ἐθνι-
κὴ ἔορτή. Μιλοῦσαν ζωηρά.

΄Απὸ χθὲς δ Ἅιευθυντῆς τοῦ Σχολείου τοὺς εἶχε
δώσει τὴν χαρούμενη εἰδησι, πῶς οἱ Βασιλεῖς θὰ
ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ πηγαίνει
πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιὰ θὰ κατέβαναν
στὴ διασταύρωσι νὰ χαιρετίσουν τὸ Βασιλιά, τὴν
Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιὰ χαρούμενα ἔξεκίνησαν. “Οταν ἐφθα-
σαν στὸ ώρισμένο μέρος, παρατάχθηκαν στὴ γραμ-
μὴ καὶ ἐπερίμεναν μὲ καρδιοκτύπι. Ήσαν ἐκεῖ μα-

ζειμμένοι καὶ πολλοὶ χωρικοὶ μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινότητος.

Τὸ αὐτοκίνητο ἔφθασε καὶ ἐσταμάτησε. Μεγάλη χαρὰ ἀστραψε διὰ μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἐκοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ἐνθουσιασμὸς καὶ συγκίνησι ἐζητωκραύγαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο μὲ τὸν Διάδοχο. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιὰ ἔψαλλαν τὸν Ἐθνικὸν "Υμνο.

Ἡ Ἐλενίτσα προσέφερε στὴ Βασίλισσα μιὰ ὥραιά ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς ἔχαιδεψε τὰ μαλλιά, τὴν ἐφίλησε καὶ ἔχαιρέτισε ὅλα τὰ παιδιὰ μ' ἐνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ ἔχαιρέτισε τὰ παιδιὰ κι ὁ Βασιλιάς μὲ τὸν Διάδοχο.

Ήτο αὐτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή, ποὺ ἐζησαν τὰ παιδιὰ καὶ οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς ἐμπῆκαν πάλι στὸ αὐτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὶς χαρούμενες ζητωκραυγὴς ὅλων.

Σὲ μιὰ μικρὴ πόλι τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ἀσία, ἔζοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὄμορφη κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἡ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὄφρανή. Τὸ δνομά της ἦτο ξακουστό, ὅχι μόνο γιὰ τὴν περίφημη ὄμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιατὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναικες, ἀκόμη καὶ τὶς Νεράιδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἡτο μάλιστα μιὰ διάδοσις, πώς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἡ Ἰδια ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας. Αύτὸ ὅμως δὲν τὸ παραδέχετο μὲ κανένα τρόπο ἡ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τῇ θεὰ Ἀθηνᾶ. "Αν θέλῃ ἡ θεά, ἀς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἄκουσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ ἐθύμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιὰ καὶ ἔμπήκε στο φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέγει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σὰν γριὰ ποὺ είμαι, νὰ εἰσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεά, νὰ ζητήσῃς μάλιστα συγχώρησι γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό της ἡ Ἀράχνη ἐπέταξε τὴ σαῖτα της καὶ λέγει στὴ γριά: —

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξῃς γιὰ τὴν κόρη σου. "Αν θέλῃ ἡ θεά, ἀς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου!

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Διός, ἡ Ἀθηνᾶ, ἔχασε τὴν ύπομονή της.

— ‘Η Ἀθηνᾶ εἰναι ἐδῶ, κοπέλλα μου! ἐφώναξε δυνατὰ καὶ ἐστάθηκε μπροστά στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεῖκὴ μορφή της.

Οἱ Νεράιδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποὺ ἔτυχε νὰ εύρεθοῦν μπροστά, ἐγονάτισαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνησαν τὴ θεά. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν ἐκουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέσι της.

Σὲ λίγο ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη ἐκάθισαν μπροστά στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἀθηνᾶ ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνά της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. ‘Ο Ποσειδῶν ἐκτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπὸ ὅπου ἀνέβλυζε νερό. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ ἐφύτρωνε ἡ ἐλιά. Ολόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸν Δία στὴ μέση, γεμάτοι ἀπὸ θεῖκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε ὥραίες εἰκόνες, στὶς ὅποιες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίζῃ τοὺς θεούς, καὶ μάλιστα τὸν Δία, τὸν ὅποιον ἐκεντοῦσεν ἄλλοτε μεταμορφωμένον σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσῆ βροχῆ.

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἤμπόρεσε νὰ εὕρῃ κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἔξωργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό της ἐκτύ-

πησε στὸ μέτωπο τὴν Ἀράχνη μὲ τὴ σαΐτα της.

Κάτι σὰν τρέλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπ' τὸ θεῖκὸ ἐκεῖνο κτύπημα καὶ ἀπελπισμένη ἐτύλιξε στὸ λαιμό της θηλειὰ μ' ἔνα σχοινὶ καὶ ἐκρεμάσθηκε.

Ἡ θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ θηλειά, τὴν ἐρράντισε μ' ἔνα μαγικὸ ὑγρὸ στὸ μέτωπο καὶ ἐξαφανίστηκε.

Ἄπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη μεταμορφώθηκε σ' ἔνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔντομο, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνη πάντοτε τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ παννί της.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐγύρισε στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορά, φορτωμένος δέματα, κουτιὰ καὶ πακέτα.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ ἐπῆραν μερικὰ κουτιὰ ἀπὸ τὰ χέρια. Ο κύρ-Δημήτρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα γιὰ ὅλους, καὶ τὰ ἐχάρισε στὸν καθένα.

Ὑστερα ἄνοιξε ἔνα μακρὺ κουτὶ καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἔνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κανονάκι, καὶ εἶπε :

—Νά, καὶ ὁ ἐχθρὸς τῶν ἐντόμων.

Ολοι ἐκοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλῆνα, ποὺ πίσω του

είχε ξανά σύλινο χέρι και έμπροστη του μια τρυπίτσα μικρή και ξανά τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο στην πόντη.

— Α! ή τρόμπα! έφωναξαν τα παιδιά.

— Ή καταστροφή των ξεντόμων! είπε ο πατέρας.

Και άμεσως έγέμισε το έργαλείο με «Ντί ντί τί», που είχε φέρει σ' ξανά μπουκάλι. "Εξω άπό το μπουκάλι ήσαν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ είναι αύτό, πατέρα; έρωτησε ο Κωστάκης με περιέργεια.

— Οχι, παιδί μου, είναι ξανά νέο άμερικάνικο φάρμακο, άνωτερο από το φλίτ. Λέγεται «ντί ντί τί» και σκοτώνει όλα τα ξεντόμα. Άκομη και μικρά ζώα, όπως τα ποντίκια.

Και άμεσως άρχισε να ραντίζει παντού. "Εβγαινε από τη μικρή μπροστινή τρυπίτσα μπουχός, σάν μικρό συννεφάκι, και όπου ήτο καμιά μυίγα, έπεφτε εύθυνα κάτω ψόφια.

Έμυριζε θυμως λιγάκι σάν βενζίνη ή νέφτι.

— Δεν μυρίζει ώραία, είπε ή Έλενίτσα.

— Οχι και πολὺ ώραία, αποκρίθηκε ο κύρ-Δημήτρης, άλλα δεν βλάπτει καθόλου σε μᾶς.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, είπε ή μητέρα της, παρά ή ξένοχλησις από τις βρωμερές μυίγες.

— Πρέπει όλες οι νοικοκυρές, είπε πάλι ο πατέρας του Κωστάκη, να πάρουν απόφασι, να πολεμήσουν αύτὸν τὸν κακὸ έχθρό, τὴ μυίγα.

— Τόσο κακὸ κάνει; έρωτησε ο Κωστάκης.

— Ναί, παιδί μου. Αύτή κουβαλά στά πόδια της καὶ στά πτερά της ὅλες τίς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρώγεις ἥσυχα τὸ φαγητό σου. "Ερχεται ἐκεῖ ἡ μυῆγα, κάθεται λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾶ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, ποὺ ἔκάθισε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσύ τρώγεις τὸ ψωμὶ καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξεύρῃς τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες ἡμέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποὺ τὴν ἐκόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια τὸ παιδί μου ;»

Ο Καὶ ὁ γιατρὸς λέγει :

— Τὶς ἀρρώστειες τὶς μεταδίδουν οἱ μυῆγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζωύφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἔχθρούς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζωύφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια; "Αλλος αὐτὸς τρομερὸς ἔχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε τώρα ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. "Ἄς εἶναι μικρούτσικα κάμνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἔσται θηρία. Δὲν εἶναι ποὺ μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια: τὸν ἔλωδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἔλωδη πυρετὸ ἡ ἔλονοσία, ὅπως τὸν λέγουν, πόσες χιλιάδες Ἐλληνες καὶ Ἐλληνόπουλα ύπέφεραν ἄλλοτε! Τώρα εὔτυχῶς ωλιγύστευσαν τὰ κρούσματα τῆς ἔλονοσίας, γιατὶ τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἔντομοκτόνα μᾶς ἥλθαν ἀφθονα ἀπ' τὸ ἔξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα-

στε στὸ κρεβάτι μας μὲ κουνουπιέρες.

— Καὶ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχνᾶμε, γιὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ύγεια μας, τοὺς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἀντὶ νὰ σᾶς τοὺς εἰπὼ ἔγω, νομίζω πώς πρέπει νὰ τὸ συζητήσετε στὸ σχολεῖο σας καὶ νὰ τοὺς εὕρετε μὲ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ τάξις εἶχε συζήτησι γῦρο ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ εύρηκαν δέκα ύγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ κάμετε τὸ ἕδιο;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια! φρέσκα ψάρια! ἀκούσθηκε ὁ ψαρᾶς
ἀπὸ τὸ δρόμο.

— Τρέχα, Ἐλενίτσα, καὶ φώναξέ τον, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

ΟΚΟΝΤÓΣ, κόκκινος, μὲ παλιὰ ροῦχα, ξυπόλητος,
μὲ γυρισμένα τὰ πανταλόνια καὶ μ' ἔνα σκούρο
μανδήλι γῦρο στὸ λαιμό του, ὁ ψαρᾶς ἐκρατοῦσε
ἔνα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θὰ πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; ἐρώτησε μὲ
τὴ χονδρή του φωνή.

— Πέρασε στὴν αὐλή, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Τί ψάρια ἔχεις; ἐρώτησε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— Νὰ πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέγει ὁ ψαρᾶς,
εἶναι πολὺ φρέσκα.

Δὲν εἶχε ἀκόμη καλὰ-καλὰ ἀκουμπήσει τὸ πα-

νέρι καὶ νὰ καὶ ἡ γάτα, ποὺ ἐπλησίασε νὰ τὰ ἐπιθεωρήσῃ.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τῆς ἔκαμε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ τὴν ἔδιωξε.

Στὸ πανέρι ἥσαν λογιῶν - λογιῶν ψάρια.

Εἶχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες στακτόμαυρες μὲ ἀσημένια κοιλιά, λιθρίνια τριανταφυλλένια, σαφρίδια μὲ τὸ χρυσὸν γαζί στὸ πλάγιον. Τὰ μάτια των ἐμαύριζαν, τὰ σπάραχνά των ἐκοκκίνιζαν, ἐμοσχοβολοῦσαν θάλασσα.

Ἐβαλε στὴ ζυγαριά του καὶ ἐζύγισε κάμποσα μπαρμπούνια.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας τὰ ἐβαλε σὲ μιὰ λεκάνη, ἐπλήρωσε τὸν ψαρᾶ καὶ, ἅμα ἔφυγε ἐκεῖνος, εἶπε:

— Ἔλα, Ἐλενίτσα, νὰ τὰ καθαρίσωμε.

115. ΣΤΗΝ KOYZINA

Ἐπῆγαν μαζὶ στὴν κουζίνα. ቩ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐπῆρε ἔνα ψάρι στὸ χέρι, τὸ ἐκράτησε ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ εἶπε :

— Ἐτσι θὰ τὸ ξύσης μὲ τὸ μαχαίρι, νὰ βγοῦν τὰ λέπια. Μὲ προσοχή, νὰ μὴν κοπῆς.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ ψάρι καὶ ἀρχισε νὰ τὸ ξελεπίζῃ.

— Γιατὶ τὰ ἔχουν τὰ λέπια, μητέρα; ἐρώτησε.

— Εἰναι τὸ φόρεμά των, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα της. Γλιστροῦν ἔτσι εὔκολα μέσα στὸ νερό.

— Νά το, τὸ ἔκαθάρισα! εἶπε σὲ λίγο ἡ Ἐλενίτσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγιά του, ξτσι, ξδειξε ἡ μητέρα της.

‘Η μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἐλενίτσα εἶπε :

— Τὸ κατημένο, πῶς θὰ ἔκολυμβοῦσε γρήγορα - γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγιά του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, ἐπρόσθεσε ἡ μητέρα.

Καὶ σὲ λίγο εἶπε :

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιά του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερά του.

— Τί τρώγουν, μητέρα ; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Τὸ μπαρμπούνι τρώγει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾶ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βοῦρκο πολλὲς φορὲς στὰ ἐντόσθιά του.

— Γιὰ ἵδες, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του !

— ^τΑ, αὐτὰ εἰναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάραχνά του, βλέπεις ;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐτράβηξε τὰ κόκκινα σπάραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ κτενάκια.

— Αὐτὰ εἰναι τὰ πνεμόνια των, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

“Υστερα, καθὼς ἐκαθάριζε ἔνα ἄλλο, εἶπε :

— ^τΑ, γιὰ ἵδες, ἀντὸ ἔχει καὶ αὔγα. Ἰδές ! αὐτὸ τὸ ἀσπρό πρᾶγμα, ποὺ βλέπεις, εἰναι χιλιάδες μικρούτσικα αὔγα κολλημένα μαζὶ τὸ ἔνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια ;

— Ναι, ἀπὸ αὐτὰ βγαίνουν ψφάρκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγά - σιγά μεγαλώνουν.

Αφού τα ἔκαθάρισαν καλὰ ὅλα, τὰ ἔπλυναν μὲ ἄφθονο νερὸν καὶ ἔρριξαν ἐπάνω ἀρκετὸν ἀλάτι.
"Υστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ τὸ ἔκλεισε καλά, γιατὶ ἡ γάτα δὲν ἦτο καθόλου ἥσυχη. Ἀφοῦ ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, ποὺ τῆς ἔρριξαν, ἐγύριζε ὅλοντας ἐκεῖ στὰ πόδια των νιαουρίζοντας ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἑτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολάκια, εἰπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε, ὅταν πλησιάζῃ τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ είναι ζεστὰ στὸ τραπέζι.

"Υστέρα ἔπλυναν καὶ οἱ δυὸς τὰ χέρια τους, ἔβγαλαν τίς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ ἐπήγαν μέσα νὰ συγυρίσουν τὸ σπίτι.

Η Ἐλενίτσα γεμάτη εύχαριστησι ἔλεγε ἀπὸ μέσα τῆς :

— Πόσο θὰ εύχαριστηθῇ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι, ποὺ θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἐβοήθησα τὴ μητέρα!

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

Ο Κωστάκης, τὸ κουτὶ μὲ τὸν κουκουλόσπορο, ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ - Θᾶνος στὴν πόλι, τὸ ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ἔτακτοποίησε σὲ μιὰ γωνιά τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, ποὺ τὴν ὠνόμασαν «Γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος». Ή γωνία αὐτὴ ἔτραβούσε κάθε μέρα τὰ παιδιά.

Κάθε ήμέρα, ἀπὸ τότε ποὺ ἐβγῆκαν τὰ σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αύγα, τὰ παιδιά τοὺς ἐκουβαλού-

σαν μουρόφυλλα κι αύτά ξτρωγαν ἀχόρταγα και
έμεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολου-
θοῦσαν, δσα παιδιὰ δὲν είχαν ίδει ἄλλη φορὰ
μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμά του και τὶς ἄλλα-
γές του.

Και νὰ τί ξγραψαν στὴν ἔκθεσί τους :

«Ἐπλησίαζαν οἱ ἡμέρες τῆς ἄλλαγῆς. Οἱ μετα-
ξοσκώληκες ἐσήκωναν τὸ κεφάλι και ἔμεναν ἀκί-
νητοι 24 ὥρες. Και τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι
ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἀμέσως ξανάρ-
χιζαν τὸ φαγητό. Κάθε ἡμέρα ἐμεγάλωναν και πιὸ
πολὺ, ὡσπου ἔγιναν σκουλήκια χονδρὰ σὰν τὸν
δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλι-
κίες μέσα σὲ 32 ἡμέρες. Κι ἔνα πρωὶ μερικὰ ἐστα-
μάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους,
ἔλεγαν τὰ παιδιά.

Ἐπήγαμε σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ και ἐφέ-
ραμε ρείκια και θυμάρια. "Οσα σκουλήκια είχαν
πιὰ τελειώσει τὸ φαγητὸ και τὸ μεγάλωμα ἐσκαρ-
φάλωναν στὰ κλαδιά. Ἐπῆρε τὸ καθένα τὴ θέσι
του ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἅρχισε νὰ πλέκῃ
τὸ κουκούλι, ἔνα σπιτάκι δίχως θύρα και παράθυρα.

Ἐπέρασαν δίκτω ἡμέρες κι ἔνα πρωὶ σὲ μερικὰ
κουκούλια εἰδάμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογ-
γυλὲς τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλῃ
ἔνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο ἔβγῆκαν πεταλοῦδες. Τὰ
σκουληκάκια δὲν ύπηρχαν πιά. Οἱ πετάλοῦδες
ἔγεννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικα αὐγά, τὸν
κουκουλόσπορο, και ὑστερα ἐψόφησαν».

117. Ο ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑΣ

- Μικρὲ μεταξοσκώληκα,
τὶ θέλεις νὰ σου στείλω;
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριᾶς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλο.
- Τώρα τὶ θές ; Τὸ σῶμά σου
δὲν εἶναι πιὰ μικρούλι.
- ♀ Θέλω ἡσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι.
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τὶ κάνεις τώρα;
- Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά βγω κάποιαν ὥρα.

«Τραγουδιστής τῶν Παιδιῶν» Στέλ. Σπεράντσας

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει μὲ τὴν αύγούλα
κι ἀπάνω εὐθὺς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καὶ βγαίνει στὴν αύλη.

Χρυσῆ νοικοκυρούλα
ἔχει δουλειές νὰ κάμη
καὶ πρέπει νὰ προκάμη,
νὰ μὴ σταθῇ στιγμή.

Τ' ἄνθη της νὰ ποτίση,
τὶς κόττες νὰ ταΐσῃ,
τὸ σπίτι νὰ σκουπίσῃ
νὰ φτειάξῃ τὸ φαῖ.

Τὰ ροῦχα ν' ἀερίσῃ,
παντοῦ νὰ συγυρίσῃ,
νὰ ράψῃ, νὰ κεντήσῃ,
γεμάτη προκοπή.

“Ομως τόσο μικρούλα
πῶς ὅλα τὰ προφταίνει;
Σὲ τόσους κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσο δά;

Δὲν εἶναι μονὰχούλα,
βοηθάει τὴ μητέρα
κι ἔτσι τὰ βγάζουν πέρα
οἱ δυό τους μιὰ χαρά.

Από ήμέρες τώρα έγίνοντο έτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἔορτὴ τῶν ἔξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι ὀλοκάθαρη καὶ σημαιοστολισμένη. Ἐχει στηθῆ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστά της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπᾶς τῆς ἐνορίας, ὁ Δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ διδασκάλισσες ὑποδέχονται μὲ χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοποθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῆ ἡ Ἔκθεσις τοῦ Σχολείου. Ὁταν τελειώσῃ ἡ ἔορτή, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

“Οταν ἐγέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἀρχισε ἡ ἔορτή.

Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ὠραία προσευχή. Ἄλλη μιὰ ὁμάδα ἀπήγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμῳδίες καὶ δραματάκια. Οἱ μικρές τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

“Ἐνα παιδὶ τῆς Πέμπτης ἀπεχαιρέτισε μὲ ὠραία λόγια τὰ παιδιὰ τῆς Ἔκτης, ποὺ ἐτελείωναν τὸ σχολεῖο, καὶ ἔνα παιδὶ τῆς Ἔκτης ἀπήντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πολλὰ ἄλλα παιδιὰ συγκινήθηκαν καὶ ἔκλαψαν. Ἐθυμήθηκαν ὅτι τὰ παιδιὰ τῆς Ἔκτης ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἐβοηθοῦσαν καὶ τοὺς ἐπρόσεχαν στὶς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἀλλοῦ ἔχρειάζετο.

“Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε τὸ ποίημα:

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Ἄ θοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
έσήμανεν ἡ ὥρα,
Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

— Σχολειό ἀγαπημένο,
σχολειό μας τιμημένο,
θὰ μείνῃς στὴν ψυχή μας
ῶς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ Πατρίδα
τιμónι μας κι ἐλπίδα !

Κι ό Κωστάκης συμπλήρωσε :

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ^ν
έσένα θά χωμε, σχολειό μας, ὀδηγὸ^ν
καὶ τὸν Χριστό μας πάντα τιμονιέρη,
μέσο^ν στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρῃ.

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιά τὸν Ἑθνικὸν "Υμνο",
ἐπέρασαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου των καὶ ἡ ἑορτὴ μαζὶ μὲ τὴ σχολικὴ πε-
ρίοδο ἐτελείωσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ω Ρ Ο

	Σελ.
1. 'Η Αύγούλα	5
2. 'Ο Κωστάκης καὶ ἡ 'Ελενίτσα	7
3. "Ανοιξε τὸ σχολεῖο !	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο! (ποίημα)	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα)	15
7. 'Η καθαριότητα είναι μισή ἀρχοντιά!	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
9. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο! (ποίημα)	20
10. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
11. 'Η ζωὴ στὴν ἔξοχὴ	22
12. Μαθαίνουν κολύμπι	26
13. "Άλλα παιγνίδια	29
14. 'Η δυμοφῆ χώρα	36
15. Τὸ φθινόπωρο	38
16. Τί ἔμαθαν τὰ παιδία γιὰ τὸν τζίτζικα	41
17. Τὰ παιδία εἰδαν φίδι γιὰ πρώτη φορά	43
18. Τὰ παιδία εἰδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
19. 'Ο τρύγος	50
20. Τὸ τσιριτρό! (ποίημα)	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
22. 'Η ἐօρτὴ τοῦ πατέρα	55
23. Στὴν ἐκκλησία	57
24. 'Η Κυριακὴ (ποίημα)	61
25. 'Η ἐօρτὴ τῆς Σημαίας μας	62
26. 'Η Σημαία (ποίημα)	63
27. Μιὰ διμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας!	64
28. 'Επισκέψεις!	66
29. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εօρτὴ!	70
30. 'Εμπρός (ποίημα)	73
31. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
32. Πῶς ἐπῆρε τὸ σόνομα ἡ 'Αθήνα μας	78
33. Τὰ πρωτοβρόχια	81
34. 'Η σπορὰ!	84
35. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
36. 'Ο στάβλος	88

	Σελ.
37. Ἡ κούνιαί	89
38. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
39. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα)	92
40. Τὸ πέτιμο τῶν φύλλων	94
41. Τὸ κυνήγι 	95
42. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
43. Μιὰ χαριτωμένη οἰκογένεια	98
44. Τὰ γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρρο φορτωμένο	101
46. Μιὰ ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
47. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
48. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
49. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο 	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμῶνας (ποίημα)	113
51. Ὁ χειμῶνας 	114
52. Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
53. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη 	116
54. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες 	119
55. Ἡ ἐλιάδ' (ποίημα)	121
56. Ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ Χωριοῦ 	122
57. Ἡ ἔργασία 	124
58. Ὁ ταχυδρόμος 	126
59. Ὁ Λαθούρης εύρισκει τὸν ἀφέντη τού 	129
60. Κοντὰ στὸ τζάκι 	131
61. Ἐπὸ τῇ λυγαριά καὶ τὸ ὄχυρο χρυσάφι 	133
62. Τὸ ναυτόπουλο 	136
63. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα 	139
65. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
66. Ἡ ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
67. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων]	144
68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τῇ βασιλόπιττα 	149
70. Ἡ κλῶσσα	151
71. Ἡ κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
72. Πετεινὸς (ποίημα)	155
73. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
74. Χίονι στὸ χωριό	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

	Σελ.
76. Τὰ παιδιά πηγαίνουν στὴν πολιτεία	160
77. Πόσο διαφορετική ἡ τὸ ἡ πόλις	161
78. Ὡραῖο φῶς	162
79. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
80. Τὸ ραδιόφωνο	165
81. Τὸ τηλέφωνο	166
82. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
83. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα)	170
84. Στὸ μηχανουργεῖο	171
85. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
86. Οικονομία	174
87. Ἡ ἑօρτὴ τῆς Μητέρας	175
88. Ἡ μαννούλα (ποίημα)	177

ΑΝΟΙΞΙΣ

89. Ἀνοιξιάτικη αὔγῃ (ποίημα)	179
90. Ἡ "Ανοιξις	180
91. Στὸ καλὸ γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
92. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
93. Τὰ χελιδόνια	185
94. Τὸ ἀεροπλάνο	188
95. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἰκαρος	189
96. Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
97. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	195
98. Τὰ μελίσσια	198
99. Ἡ κυψέλη (ποίημα)	201
100. Ὁ καπμένος (ποίημα)	202
101. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα)	203
102. Ἄναστασι	204
103. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα)	206
104. Μία ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ	207
105. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
106. Ἡ πρωτομαγιά	210
107. Πρωτομαγιά (ποίημα)	213
108. Ἡ ἑօρτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109. Τὸ καλοκαίρι	219
110. Στὸ βουνό καὶ στὴ στάνη	220
111. Οἱ βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223

	Σελ.
112. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεά Ἀθηνᾶ	225
113. Ἡ καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
114. Ὁ ψαρᾶς	231
115. Στήν κουζίνα	233
116. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
117. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα)	236
118. Ξυπνάει μὲ τὴν αὐγούλα (ποίημα)	237
119. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἔξετάσεων	238

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Κ. ΘΕΤΤΑΛΟΥ

Ἐπιμελητὴς ἐκδόσεως Γ. Δ. ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ (ἀπ. Δ.Σ. ΟΕΔΒ 49/11 - 1 - 63)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. Έκ της Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβοῦ

	Σελ.
1. 'Η Αύγούλα	5
2. 'Ο Κωστάκης καὶ ἡ 'Ελενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα I. Πολέμη)	20
5. 'Η ζωὴ στήν ἔξοχὴ	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. "Άλλα παιγνίδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζίτζικα	41
10. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορά	43
11. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. 'Ο τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα Z. Παπαντωνίου)	52
14. Τὸ πάτημα τῶν σταφύλιῶν	53
15. 'Η ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στήν ἐκκλησίᾳ	57
17. 'Η Κυριοκή (ποίημα 'Η. Τανταλίδου)	61
18. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. 'Η Σημαία (ποίημα I. Πολέμη)	63
20. Μιὰ δύμιλια γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. 'Επισκέψεις	66
22. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
23. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ 'Αθήνα μας	78
24. Τὸ Πρωτοβρόχια	81
25. 'Η σπορὸ	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
27. 'Ο στάθλος	88
28. 'Η κούνια	89
29. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. 'Ο Χειμῶνας	114
31. 'Αλκυονίδες ἡμέρες	115
32. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33. 'Η ἐργασία	124
34. 'Ο ταχυδρόμος	126
35. 'Ο Λαθούρης εύρισκει τὸν ἀφέντη τοῦ	129
36. Χριστούγεννά	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
38. 'Η ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149

	Σελ.
40. 'Η κλῶσσα	151
41. 'Η κλῶσσα είναι καλή μητέρα	153
42. Πετεινός (ποίημα Γ. Βιζυηνού)	155
43. Οι παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομία	174
45. 'Η ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. 'Η "Ανοιξις	180
47. Στὸ καλό, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
48. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χελιδόνια	185
50. 'Η Ἐθνικὴ 'Εορτὴ	192
51. Τὰ μελίσσισα	198
52. 'Η κυψέλῃ (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	201
53. 'Ο καπμένος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	202
54. Τὸ ἀδόνι (ποίημα 'Αγγ. Βλάχου)	203
55. 'Ανάστασι	204
56. 'Η ἡμέρα τῆς Λαμπτῆς (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	206
57. Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ	207
58. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
59. 'Η Πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	213
61. 'Η ἑορτὴ τὸῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνό καὶ στὴ στάνη	220
64. 'Η Ἀράχνη καὶ ἡ θεά Ἀθηνᾶ	225
65. 'Η καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. 'Ο ψαρδός	231
67. Στὴν κουζίνα	232
68. Ξυπνάει μὲ τὴν Αύγούλα (ποίημα)	237
69. 'Η ἑορτὴ τῶν ἔξετάσεων	238

2. 'ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

1. "Ανοιξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	15
5. 'Η καθαριότητα είναι μισή ἀρχοντιά	16
6. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
7. 'Η δύμορφη χώρα	36
8. Φθινόπωρο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	40
9. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	70
10. 'Εμπρὸς (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	73

	Σελ.
11. Ἡ βροχούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	82
12. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
13. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα Ἀλ. Φωτιάδη)	92
14. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
15. Τὸ κυνήγι	95
16. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
17. Μία χαριτωμένη οἰκογένεια	98
18. Τὰ γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	100
19. Κάρρο φορτωμένο	101
20. Μία ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
21. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
22. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
23. Χειμῶνας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	113
24. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
25. Ἡ Ἐλιά (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	121
26. Ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ Χωριοῦ	122
27. Κοντὰ στὸ τέλος	131
28. Ἀπὸ τῇ λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
29. Τὸ ναυτόπουλο	136
30. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα Ἡ. Τανταλίδη)	138
31. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τέλου "Αγρα")	148
33. Χιόνι στὸ χωριό	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	159
35. Τὰ παιδιά πηγαίνουν στὴν πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετικὴ ἦτο ἡ πόλις	161
37. Ὁραῖο φῶς	162
38. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
39. Τὸ ραδιόφωνο	165
40. Τὸ τηλέφωνο	166
41. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
42. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	170
43. Στὸ μηχανουργεῖο	171
44. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
45. Ἡ μαννούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	177
46. Ἀνοιξιάτικη αὐγὴ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Τὸ δερποτλάνο	188
48. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἰκαρός	189
49. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	195
50. Οἱ Βασιλεῖς πέρνουν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223
51. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
52. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτύτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Τεχνικής Πολιτικής

